MIYAMOTO MUSASHI

POLIROM

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

GORIN NO SHO

Adevărata cale a desăvîrșirii

POLIROM

Miyamoto Musashi (1583-1645) – a fost un celebru samurai și, totodată, scriitor, pictor și caligraf. La vîrsta de 60 de ani, se retrage pe muntele Kimpo, unde elaborează opera vieții sale, *GORIN NO SHO (Cartea celor cinci cercuri)*. Calea Strategiei, *hyoho*, descoperită de Musashi, reprezintă nu doar o simplă metodă de antrenament pentru a ieși învingător în fața adversarului, ci și un drum al desăvîrșirii spirituale.

„A urma adevărata Cale hyoho *înseamnă să te antrenezi pentru ca* hyoho *să-ți fie de folos în orice moment, în tot ceea ce faci, și să fie astfel deprinsă încît să poată fi aplicată în toate împrejurările vieții. În aceasta constă adevărata cale* hyoho.*"*

Miyamoto Musashi

EDITURA POLIROM
ISBN 973-683-474-3

1. Corel Stock Photo Library 2 - *Japanese Gardens*
2. Corel Stock Photo Library 2 - *Scenic Japan*
3. Hokusai, Katsushita - *Cele 36 de vederi ale Muntelui Fuji*
4. Raick, Jean-Pierre - *Nihon Kendo Kata, Ed. Presses du Masif Central Guéret*
5. Sakamoto, Taro - *Japanese History (Ed. III, 1980)*
6. Sawers, R.G. - *Utagawa Kuniyoshi, Springfield Museum of Fine Arts, London 1980*

Reviste de arte marțiale

Officiel Karaté
Samurai Banzai
Samurai Magazine

Editura POLIROM
Iași, B-dul. Copou nr. 4, P.O. BOX 266, 6600
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:
MUSASHI, MIYAMOTO
Cartea celor cinci cercuri : Gorin no Sho / Miyamoto Musashi;
trad. și comentarii de Nicolae Amălinei, – Iași : Polirom, 2000
200 p. ; 21 cm – (Hexagon)
ISBN : 973-683-474-3
I. Amălinei, Nicolae (trad.)

796.853

Printed in ROMANIA

Miyamoto Musashi

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

Gorin no Sho

Traducere și comentarii de Nicolae Amălinei

POLIROM
2000

Colecția HEXAGON

Nu contraveni, în timp, Căii Imuabile! • Evită căutarea plăcerilor corpului! • Să fii imparțial în tot ceea ce faci! • Să nu fii niciodată lacom! • Să nu ai nici un regret în afaceri! • Să nu invidiezi niciodată pe nimeni, nici la bine, nici la rău! • Să nu te întristezi niciodată la despărțiri! • Să nu manifești nici un fel de ranchiună sau animozitate față de tine sau de alții! • Să nu ai nici o dorință de dragoste! • Să nu îți manifești nici o preferință! • Să nu cauți niciodată confortul! • Să nu cauți mîncărurile cele mai alese pentru a-ți mulțumi corpul! • În nici un moment din viața ta să nu te înconjuri de obiecte prețioase! • Să nu dai înapoi în fața credințelor false! • Să nu fii niciodată tentat de alte obiecte decît de arme! • Să te consacri în întregime Drumului, fără să îți fie frică de moarte! • Chiar în vîrstă fiind, să nu ai dorința de a poseda sau utiliza bunuri materiale! • Venerați-l pe Buda și divinitățile, dar nu vă lăsați numai în seama lor. • Să nu abandonați niciodată Calea tacticii!

Cele cinci cercuri – Pămîntul • Apa • Focul • Vîntul • Vidul – îți arată Calea desăvîrșirii!

L-am văzut în vis, ieşind dintr-o carte. Era îmbrăcat în negru, iar sabia mare o ţinea la spate. Părul lung era adunat şi legat strîns în vîrful capului. Barba neagră îi încadra figura prelungă. Ochii săi priveau dincolo de mine.

Cînd m-am trezit, era în ziua de 10 octombrie, la ora patru şi treizeci de minute. Am început să scriu şi am terminat traducerea şi comentariile cărţii *Gorin no Sho* la 12 mai, anul următor.

Dedic această lucrare maestrului de sabie *Miyamoto Musashi* şi metodei sale de strategie, *hyoho*.

Iaşi, 12 mai 2000
N. Amălinei

Din partea traducătorului

Această lucrare conţine traducerea cărţii *Gorin no Sho* scrisă de maestrul de sabie Miyamoto Musashi şi comentariile aferente fiecărui capitol.

Traducerea este în principal sinteza a două lucrări cu aceeaşi temă: *Écrits sur les cinq roues* apărută la editura *Maisonneuve et Larose* în anul 1977 şi „Cinq maîtres de sabre de l'époque Edo" din cartea *La voie du Karaté - pour une théorie des arts martiaux japonais*, scrisă de maestrul Kenji Tokitsu şi apărută la Editura Seuil, în anul 1977. De asemenea, pentru unele precizări a fost consultată şi varianta engleză a traducerii Miyamoto Musashi, *The Book of Five Rings*, editura Overlook Press, 1974.

În mod deliberat nu am folosit informaţii care redau viaţa lui Miyamoto Musashi într-o manieră romanţată. Scopul final al acestei cărţi este de a prezenta o strategie care pune în evidenţă un anumit mod de a gîndi şi acţiona, care a fost remarcabil exprimat într-unul dintre articolele apărute în numărul din 19 octombrie 1981 al prestigioasei reviste *Time* - „Atunci cînd Musashi vorbeşte, Wall Street ascultă". Această afirmaţie este sprijinită şi de editarea cărţii *Gorin no Sho*, de către un grup de economişti, la Tokyo, într-o variantă modernă, pentru manageri.

În acelaşi timp, *Gorin no Sho* fiind considerat şi un testament literar, am prezentat profilul maestrului de sabie Miyamoto Musashi în contextul istoric şi cultural al epocii sale. De asemenea, pentru a pune în valoare această remarcabilă creaţie artistică, am scris şi comentariile corespunzătoare fiecărui capitol. Aceste comentarii au fost finalizate urmînd linia dinamică, expresivitatea, modul logic şi sistematic în care maestrul exprimă discursul său literar şi metodic.

Doresc să mulţumesc profesorilor de *Budo*, M.I. Komoto, de la International Budo University din Japonia, Alain Hagopian şi Catherine Farineaux din Marsilia, Franţa, pentru observaţiile şi modul în care mi-au structurat viziunea tehnică şi emoţională referitoare la *Gorin no Sho* şi arta sabiei.

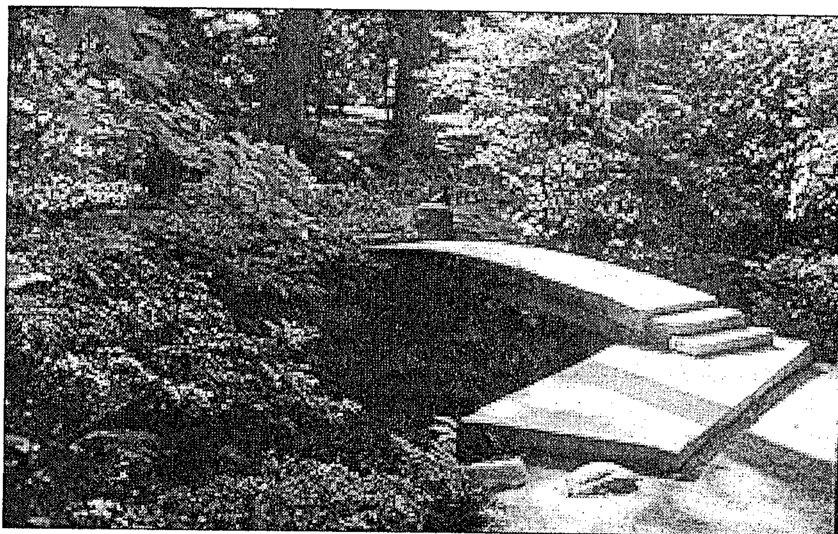
De asemenea, mulţumesc conducerii Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, pentru cooptarea mea în ideea de a introduce artele marţiale ca disciplină de studiu universitar. Interesul manifestat în mediul academic pentru noua disciplină de studiu, cît şi responsabilitatea pe care o aveam pentru definirea studiului acesteia, din punct de vedere ştiinţific

şi sistematic, m-au determinat să scriu şi să public patru cărţi de specialitate în domeniu. Această experienţă am folosit-o ulterior la structurarea lucrării *Gorin no Sho*, care se înscrie astfel în definirea artelor marţiale urmînd Calea *Budo*, ca mod de viaţă.

În timpul redactării acestei lucrări am realizat pe deplin complexitatea fenomenului cultural, istoric şi artistic japonez. Din acest punct de vedere, lucrarea *Gorin no Sho* poate fi considerată o punte de legătură cu experienţa unei culturi milenare.

În cazul de faţă, într-un arc de timp, pe această punte a păşit Miyamoto Musashi.

N. Amălinei

MIYAMOTO MUSASHI

Definirea personalităţii celebrului samurai, scriitor, pictor şi caligraf Miyamoto Musashi, împreună cu legenda care-l însoţeşte, este dificil de realizat dincolo de o înşiruire de ani, fapte de arme şi evenimente deosebite care i-au jalonat viaţa.

Musashi este cunoscut de majoritatea practicanţilor de arte marţiale şi este considerat *Kensei*, un sfînt al sabiei, în Japonia.

Autorul renumitelor tratate de strategie *Cartea celor cinci cercuri* şi *Treizeci şi cinci de lecţii de tactică* este o prezenţă vie, atît în Japonia, cît şi în întreaga lume. Lucrările sale sînt recomandate practicanţilor de arte marţiale, dar şi managerilor (în Japonia aceştia le au efectiv pe biroul lor, studiindu-le cu asiduitate). Miyamoto Musashi a exprimat în aceste lucrări sentimentele sale în credinţa de luptă pentru viaţa de fiecare zi.

Spre sfîrşitul vieţii, Miyamoto Musashi îşi dedică timpul caligrafiei, picturii, ceremoniei ceaiului, sculpturii şi poeziei. Astfel, el a creat capodopere de pictură reprezentînd păsări, dragoni şi zeităţi *Shinto*. Musashi a fost şi un caligraf de excepţie, evidenţiindu-se în special prin piesa *Senki* (Spiritul războiului). Musashi a sculptat în lemn zeităţile Kannon şi Fudo Myo, remarcîndu-se prin forţă şi expresivitate. De asemenea, el a sculptat în metal şi a fondat o şcoală specializată în formarea artizanilor care creau *tsuba* (garda pentru sabie).

Picturile sale sînt semnate cu sigiliul său „Musashi" sau cu pseudonimul literar „Niten" (două ceruri), cu referinţă la şcoala sa de sabie.

La vîrsta de 60 de ani, Miyamoto Musashi se retrage în peştera Ungan de pe muntele Kimpo, departe de lume şi de confortul unei vieţi liniştite. Aici, el a găsit calmul necesar elaborării operei vieţii sale, *Gorin no Sho*.

Miyamoto Musashi a murit la 19 mai 1645, la vîrsta de 62 de ani.

Opera sa face parte din patrimoniul culturii japoneze.

„Numele meu este Miyamoto Musashi. Am dorit să exprim într-o carte, pentru prima dată, Calea Strategiei mele, denumită «şcoala Niten», pe care am elaborat-o timp de mai mulţi ani.

Am ucis mai mult de şaizeci de oameni în duel. În momentul cînd am împlinit treizeci de ani şi am reflectat asupra vieţii mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor şcoli erau inadecvate.

Astfel, am decis să aprofundez Calea şi să continuu să mă perfecţionez de dimineaţă pînă seară, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea Strategiei s-a făcut de la sine, în persoana mea."

Shimmen Musashi

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

Gorin no Sho

Cuvînt înainte

Am vrut să exprim, pentru prima dată într-o carte, metoda mea de strategie *hyoho* numită *Niten Ichi Ryu*. *Niten Ichi Ryu* (*ni* - doi ; *ten* - cer ; *ichi* - unu ; *ryu* - școală) este numele pe care l-am dat Căii *hyoho*, care este Calea mea și vreau să consemnez aici, pentru prima oară, ceea ce am aprofundat în timpul vieții mele.

La începutul lunii octombrie din anul douăzeci din era *Kanei* (1643), am urcat, pentru acest scop, pe muntele Iwato din provincia Higo (Kumamoto) din Kyushu. Înainte de a lua penelul, am salutat cerul, m-am prosternat în fața zeiței Kannon și m-am întors către Buda.

Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin și sînt un Bushi, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viața mea numără acum șaizeci de ani.

M-am antrenat, urmînd Calea *hyoho*, de cînd eram tînăr, iar la vîrsta de treisprezece ani am susținut primul meu duel. L-am învins atunci pe Arima Kihei, un maestru de sabie bun al școlii *Shinto*. La șaisprezece ani l-am învins pe Tadashima Akiyama, un maestru de sabie puternic, care era originar din provincia Tajima. La vîrsta de douăzeci și unu de ani am plecat la Kyoto, unde am întîlnit cei mai buni maeștri de sabie ai Japoniei. M-am confruntat de mai multe ori cu ei în duel, fără a fi vreodată învins.

După aceea, am călătorit din provincie în provincie, unde am întîlnit mai mulți maeștri de sabie ai diferitelor școli. Deși am susținut șaizeci de dueluri cu ei, nu am fost niciodată învins. Toate acestea s-au petrecut cînd aveam între treisprezece și douăzeci și nouă de ani.

Cînd am împlinit treizeci de ani și am reflectat asupra vieții mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor școli erau inadecvate.

Astfel, am decis să aprofundez Calea și să continuu să mă perfecționez de dimineață pînă seară, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea *hyoho*, s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansez în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho*, nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu. Astfel, pentru a scrie această carte, nu m-am inspirat din scrierile vechi budiste sau confucianiste și nu am folosit nici o cronică militară sau exemplele obișnuite ale artei strategiei. Am vrut să exprim rațiunea de a fi și spiritul real al școlii noastre, făcînd să se reflecte Calea Cerului și a lui Kannon.

Am luat astfel pensula și am început să scriu, în zorii zilei de zece octombrie, la ora patru și jumătate dimineața.

Pămîntul

Ceea ce eu numesc *hyoho* este practica necesară în familiile de samurai. Cei care conduc războiul trebuie să o înveţe, dar şi soldaţii simpli trebuie să o cunoască. Totuşi, puţini luptători o stăpînesc într-o manieră sigură.

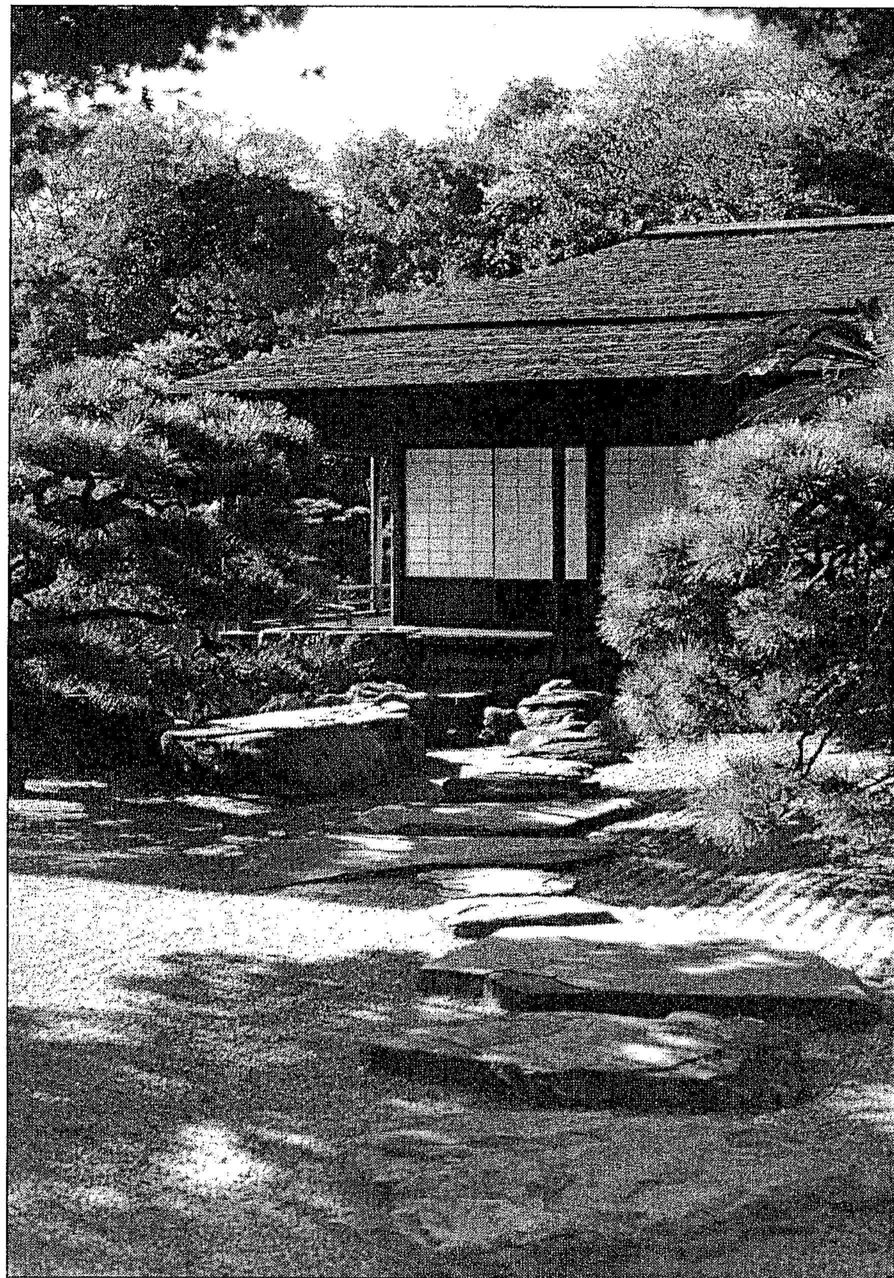
Mai întîi, pentru a da un sens clar Căii, voi spune că : în budism, Calea vine în ajutorul omului ; în confucianism, Calea corectează scrierile ; în medicină, Calea vindecă bolile ; anumiţi poeţi arată Calea în poezie ; artiştii, cei care trag cu arcul sau oamenii care aparţin oricărui alt domeniu al artelor, exercită arta lor aşa cum o înţeleg şi o apreciază numai după concepţia lor, în timp ce, pentru *hyoho*, rari sînt cei cărora aceasta le place.

În primul rînd samuraii trebuie să se antreneze urmînd în acelaşi timp Calea artelor marţiale şi pe aceea a literaturii. Aceasta este Calea lor. Chiar dacă nu au calităţi naturale, samuraii trebuie să îşi îndrepte toate eforturile către practica *hyoho*, în funcţie de gradul lor de perfecţionare.

Atunci cînd reflectez la ceea ce trebuie să fie un samurai, sînt convins că el trebuie să accepte ideea morţii, dar Calea morţii nu este rezervată numai pentru *Bushi* (oameni de arme). Călugării, femeile, ţăranii şi în general toate persoanele trebuie să ştie să decidă moartea lor în faţa obligaţiilor sau a onoarei personale.

În acest sens, nu este nici o diferenţă între samurai şi ei. În ceea ce îi priveşte însă pe samurai, aceştia urmează şi Calea *hyoho*. Samuraii trebuie să fie superiori adversarilor în tot ceea ce fac. Fie atunci cînd cîştigă o luptă individuală sau ies învingători într-o bătălie, ei îşi vor ilustra atît numele lor, cît şi pe cel al conducătorului lor, îndeplinindu-şi datoria. În aceasta constă natura *hyoho*.

Există, fără îndoială, persoane care gîndesc că a studia Calea *hyoho* nu este de folos în practica reală. În ceea ce mă priveşte, a urma adevărata Cale *hyoho* înseamnă să te antrenezi pentru ca *hyoho* să fie utilă, în orice moment, la toate lucrurile şi să fie predată astfel încît să poată fi aplicată în toate domeniile. În aceasta constă adevarata Cale *hyoho*.

Despre Calea Strategiei hyoho

În China şi Japonia, cei care practicau acestă Cale erau numiţi în mod tradiţional „experţi în strategie". Samuraii trebuie să studieze această Cale. Astăzi există persoane care pretind că sînt adepţi ai Căii *hyoho*, dar în realitate ei practică doar *kenjutsu* (arta sabiei). Preoţii *Shinto* de la templul Katori, aproape de Kashima, în provincia Hitachi no Kani, au fondat şcoli de sabie susţinînd că arta lor a fost transmisă de către zei. Preoţii au mers apoi în toate provinciile, pentru a răspîndi aceste şcoli.

Cuvîntul *expert* folosit astăzi are acest sens. Din cele mai vechi timpuri, strategia se număra printre cele „zece discipline şi şapte arte", fiind numită „mijloace de a obţine avantajul". În acest fel, strategia poate fi considerată o formă de artă. Dar, aşa cum a fost desemnată sub apelativul „mijloace de a obţine avantajul", strategia nu se poate limita la arta sabiei *(kenjutsu)*. Dacă ne limităm numai la principiile din doar la arta sabiei *(kenjutsu)*. Dacă ne limităm numai la principiile din *kenjutsu,* nu vom putea înţelege bine nici arta sabiei şi vom fi inapţi de a sesiza strategia într-un plan militar mai larg.

Atunci cînd privesc în jurul meu, constat că toată lumea face comerţ din artă, că oamenii înşişi sînt consideraţi mărfuri şi că nu se fabrică obiecte decît în scopul de a se vinde. Să luăm, de exemplu, o floare şi un fruct. Adeseori, se dă mai puţină importanţă fructului decît florii, mai ales în Calea Strategiei, unde cineva este supus a se lăsa antrenat în decor, în înflorituri şi să îşi exprime tehnica. Acest *Dojo* (sală de exerciţii) sau acel *Dojo* este creat pentru a se preda o astfel de strategie şi toată lumea exersează în vederea unui beneficiu oarecare.

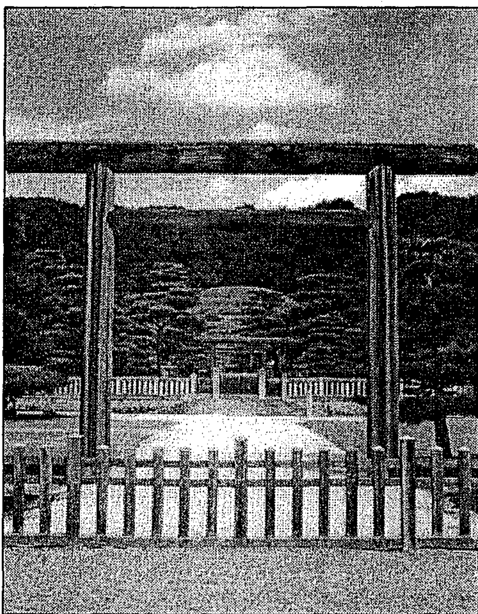
De aceea, se spune că „o strategie imatură este la originea unor răni grave".

Este adevărat.

În general, există patru moduri de viaţă: cel al samurailor, cel al ţăranilor, cel al artizanilor şi cel al comercianţilor.

I. Ţăranii: au diverse unelte şi utilaje agricole. Viaţa lor urmează fără încetare succesiunea celor patru anotimpuri. Acesta este modul de a trăi al ţăranilor.

II. Comercianţii: producătorii de saké folosesc unelte şi instrumente adaptate profesiunii şi din această cauză viaţa lor trece astfel încît să

obţină beneficii mai mari sau mai mici. În toate ramurile comerţului, negustorii realizează beneficii care se investesc în funcţie de activităţi, iar ei îşi petrec viaţa în funcţie de aceste beneficii. Acesta este modul de a trăi al comercianţilor.

III. Samuraii: în ceea ce îi priveşte pe samurai, aceştia sînt inventatorii diferitor arme. Ei trebuie să cunoască caracteristicile fiecărei categorii de arme. Acesta este modul lor de a trăi. Dacă un samurai nu ar fi familiarizat cu armele şi dacă el ar ignora caracteristicile fiecăreia, nu ar fi fără sens?

IV. Artizanii: să luăm ca exemplu dulgherii, care produc cu abilitate diferite unelte şi instrumente pe care le studiază cu atenţie şi le corijează erorile prin mijlocirea măsurătorilor. Ei lucrează fără timpi morţi, iar aceasta este viaţa lor.

Viaţa samurailor, ţăranilor, artizanilor şi comercianţilor reprezintă patru moduri diferite de a trăi.

Acum vreau să compar strategia cu specialitatea dulgherului. Ideea mi-a venit dintr-o altă paralelă cu specialitatea dulgherului, gîndindu-mă la cuvîntul „şcoală": se spune şcoală de nobili, şcoală de samurai, cele patru şcoli de ceremonie a ceaiului sau *ikebana* (aranjamente florale). Se spune că o şcoală a dispărut şi o alta îi succedă. Se spune, de asemenea, *acel curs*, *lecţia aceea*, *anume şcoală*... toate acestea m-au făcut să mă gîndesc la dulgher.

În japoneză, a fi dulgher este sinonim cu a avea o mare abilitate, de aceea fac o apreciere între Calea noastră, care presupune de asemenea o abilitate deosebită şi meseria acestor oameni. Dacă vreţi să studiaţi Calea *hyoho*, reflectaţi asupra celor scrise în această carte. Chiar dacă Maestrul devine acul şi elevul firul de aţă, ei exersează neîntrerupt.

Comparaţie între strategie şi îndemînarea unui dulgher

Un general este, într-un anumit sens, un maistru dulgher. Generalii au sensul dimensiunilor lumii, corectează măsurile care trebuie luate într-o provincie şi cunosc membrii unei comunităţi. Aceasta este Calea unui general (Maestru). Maistrul dulgher cunoaşte perfect construcţia unui pavilion, a unui turn, a unui templu. El este capabil să ridice planurile unui palat, ale unui castel şi să edifice construcţii fiind ajutat de muncitori. Astfel, maistrul dulgher şi maestrul samurai se aseamănă.

Pentru a construi o clădire, maistrul dulgher utilizează lemn de calităţi diferite. El foloseşte lemnele drepte, fără noduri, cu aspectul cel mai bun pentru partea rezervată recepţiei, dar utilizează un lemn drept, mai masiv, chiar dacă are cîteva noduri, pentru părţile private. El utilizează lemnul fără noduri şi cu aspect plăcut, chiar dacă este mai slab, pentru prag, buiandrugi, uşi şi panouri culisante. Foloseşte un lemn cu noduri şi torsionat, dar robust, în locurile care trebuie să suporte un efort. Dacă dulgherul va face alegerea cu grijă, atunci clădirea nu se va degrada multă vreme. De asemenea, el poate să folosească lemne cu noduri, strîmbe şi puţin solide, pentru ridicarea schelelor şi, mai tîrziu, pentru încălzire.

Atunci cînd un maistru dulgher angajează muncitori dulgheri, el trebuie să se informeze asupra capacităţilor lor: superiori, de mijloc sau inferiori. El îi va utiliza pentru a amenaja *tokonama* (altarul casei) sau pentru confecţionarea uşilor şi a panourilor culisante, pentru construirea pragului, a buiandrugilor, a plafoanelor etc. Astfel, fiecare muncitor dulgher îşi va găsi locul. Cei mai puţin buni vor lucra planşeul, cei lipsiţi de îndemînare, cei care finisează vor fi folosiţi la îmbinarea colţurilor şi la fixarea penelor. Dacă maistrul dulgher ştie să adapteze capacitatea fiecăruia, atunci randamentul va fi bun şi rezultatul excelent.

Randament, lucru frumos, seriozitate, menţinerea ideii directoare, capacitatea de a distinge gradul superior, de mijloc sau inferior al energiei fiecăruia, de a da elan şi de a şti unde începe imposibilul – iată regulile de aur care trebuie să fie în capul fiecărui maistru dulgher.

Acelaşi lucru este valabil şi pentru principiul strategiei.

Calea Strategiei

Soldaţii sînt asemenea dulgherilor. Dulgherul îşi lustruieşte uneltele şi îşi face tot felul de scule pe care le aranjează într-un cufăr folosit de toţi dulgherii. El primeşte ordine de la maistrul dulgher, taie grinzile pe care le poziţionează vertical sau orizontal, fasonează intrînduri sau etajere, gravează şi sculptează, măsoară totul cu grijă, lucrează totul cu atenţie în cele mai mici detalii : aceasta este regula dulgherilor. Dacă un dulgher îşi învaţă meseria bine, este îndemînatic şi, dacă ştie să raporteze bine măsurările, va deveni mai tîrziu un maistru dulgher.

Meseria de dulgher cere să ai unelte potrivite şi este foarte important să le ţii la îndemînă în orice moment. Doar dulgherul poate să lucreze în lemn cu ajutorul uneltelor sale : tabernacole, rafturi, mese, lămpi, planşete pentru tocat sau capace. Acelaşi lucru este valabil şi pentru soldaţi. Cei care citiţi, reflectaţi bine la toate aceste lucruri !

Dulgherii nu trebuie niciodată să piardă din vedere : precizia în execuţie, concordanţa tuturor părţilor lucrării, utilizarea perfectă a unei rindele, refuzul lipsei de planificare, anticiparea posibilităţilor de efracţie. Acesta este punctul cel mai important pentru ei.

Dacă cititorii doresc să studieze bine această carte a strategiei, ei trebuie să înţeleagă tot ce am scris aici şi să reflecteze profund.

Cele cinci capitole ale acestei cărţi despre strategie

Am împărţit această lucrare în cinci capitole : „Pămîntul", „Apa", „Focul", „Vîntul" şi „Vidul" cu scopul de a expune separat caracteristicile proprii fiecărui subiect.

Mai întîi capitolul „Pămîntul". Am expus Calea generală a Strategiei şi raţiunea de a fi a şcolii mele. Dacă cineva se limitează numai la arta sabiei, nu poate atinge adevărata Cale. Trebuie să cunoşti tot, de la ansamblu pînă la detalii şi să evoluezi de la suprafaţă spre profunzime. Aşa cum cineva trasează un drum drept pe pămînt, am intitulat acest prim capitol „Pămîntul".

Al doilea capitol – „Apa". Apa este o imagine foarte bună pentru a înţelege principiul nostru. Trebuie să reprezentăm spiritul nostru

asemenea apei. Apa ia forma vaselor care o conţin, fie că ele sînt pătrate sau rotunde. Apa se poate reduce la o picătură sau poate lua dimensiunea unui ocean. Apa care se găseşte în locurile cele mai adînci are o culoare de un verde pur. Am încercat să descriu în acest capitol esenţa şcolii noastre cu un spirit a cărui puritate se apropie de cea a acestei ape. Dacă cineva poate învinge clar un adversar deoarece cunoaşte bine toate principiile luptei cu sabia, atunci poate învinge pe oricine. Principiile care-ţi permit să învingi un singur om sînt aplicabile pentru a învinge o mie sau zece mii de duşmani. Tactica generalului aplică legile micilor unităţi la marile unităţi, la fel cum un dulgher execută o statuie mare a lui Buda plecînd de la un model mic. Nu vreau să mă pierd în detalii despre acest subiect. Principiul strategiei constă în a cunoaşte aproape tot, de la unitate la zece miimi de unitate. Astfel, am descris esenţa şcolii noastre în acest capitol intitulat „Apa".

Al treilea capitol – „Focul". În acest capitol se discută despre lupte. Focul poate fi mare sau mic. El este extravagant. În comparaţie cu focul, eu descriu aici mai multe tipuri de luptă. Cît despre metodele de luptă, cele care sînt folosite în luptele individuale, pot fi aplicate la mii de combatanţi. Trebuie să considerăm bine situaţia, atît în ansamblu, cît şi în detaliu. Ansamblul este uşor de văzut, dar detaliile sînt imperceptibile. Acţiunile unei mulţimi nu pot fi modificate rapid, deci ele sînt uşor de descoperit, pe cînd acţiunile unei singure persoane se pot modifica printr-o decizie unică, deci este un detaliu dificil de sesizat. Nu trebuie să se piardă din vedere aceasta. În acest capitol, intitulat „Focul", discutăm o problemă de acţiune imediată, cu care trebuie să te obişnuieşti ; de asemenea, trebuie să exersezi în fiecare zi.

În cazurile de urgenţă trebuie să te arăţi pregătit, iar spiritul să fie imuabil. Am descris acestea în capitolul „Focul" în scopul de a le aduce şanse în plus combatanţilor.

Al patrulea capitol – „Vîntul". Am intitulat acest capitol „Vîntul" pentru că este o problemă nu numai a şcolii noastre, dar şi a altor şcoli de strategie. Dacă folosesc aici cuvîntul „vîntul" (în japoneză, vînt semnifică şi aspect, alură, caracteristică) este pentru că, de obicei, se spune : „vîntul vechi" (aspectul vechi, al trecutului), „vîntul timpului nostru" (tradiţiile actuale), vîntul acestei familii (aerul de familie) etc. Am descris foarte clar aici alte strategii şi maniera caracteristică altor şcoli, iar pentru toate acestea am ales titlul „Vîntul". Fără a-i cunoaşte bine pe

alții, nu ne putem cunoaște pe noi înșine. Printre practicanții fiecărei Căi se află întotdeauna și eretici. Chiar dacă cineva se antrenează în fiecare zi, cu asiduitate, dacă greșește cît de puțin, fiind convins totuși că se află pe drumul cel bun, în ciuda tuturor eforturilor sale, Calea sa nu va fi adevărata Cale. Dacă cineva nu se găsește pe drumul cel bun, greșeala mică de la început va conduce mai tîrziu la o mare greșeală. Trebuie să reflectăm bine. În alte școli, strategia nu se aplică decît în arta sabiei. Într-un anumit sens ele au dreptate, dar la noi arta sabiei nu este decît o formă a strategiei. Expun în acest capitol caracteristicile altor școli, cu scopul de a face cunoscute și alte strategii răspîndite în lume.

Al cincilea capitol – „Vidul". Am intitulat astfel acest capitol, dar vidul de unde începe și unde sfîrșește? Atunci cînd cineva cunoaște complet o teorie, trebuie să se detașeze. Calea Strategiei *hyoho*, este o Cale liberă. Calea *hyoho* este Calea naturală. În mod natural, ca prin minune, se obține un ritm într-o fracțiune de timp. În mod natural ataci și te aperi. Toate acestea reprezintă Calea „Vidului". În mod natural trebuie să intri în Calea adevărată. Despre toate acestea am scris în capitolul „Vidul".

„Școala celor două săbii" (denumirea școlii noastre)

În legătură cu cele două săbii, toți samuraii, fie că sînt comandanți sau soldați, le poartă la centură pe amîndouă. Odinioară, ele erau numite *sabia cea mare* și *sabia*. Astăzi ele se numesc *sabia* și *wakizashi* (sabia care se poartă lateral). Nu trebuie să explic aici în detaliu că toți samuraii poartă aceste două tipuri de săbii. În țara noastră, samuraii obișnuiesc să le poarte pe amîndouă la centură, știind sau nu de ce. Am numit școala mea: „Școala celor două săbii", tocmai în scopul de a face cunoscut avantajul pe care îl prezintă faptul de a purta aceste două săbii.

Fiind diferite de lănci și halebarde, prin ușurința de a le folosi în orice împrejurare, săbiile pot fi păstrate în orice moment la îndemînă.

În cadrul școlii noastre, chiar de la început se exersează Calea avînd în permanență cele două săbii în mîini. Aceasta este caracteristica școlii noastre. Atunci cînd ne găsim moartea în cursul luptei, este mai bine pentru noi dacă acest lucru se petrece după ce am folosit toate armele de care dispunem. Este contrar principiului nostru să mori fără a folosi vreuna din armele pe care le-ai avut.

Dar, atunci cînd avem cîte o sabie în fiecare mînă, este dificil să le manevrezi cu uşurinţă pe amîndouă, spre dreapta şi spre stînga. Scopul şcolii noastre constă în a manevra sabia lungă cu o singură mînă.

Dacă acest lucru nu poate fi făcut cu lăncile, halebardele şi cu armele de dimensiuni mari, din contră, sabia şi sabia mică pot fi manevrate fiecare cu cîte o singură mînă. Este dificil să mînuieşti o sabie cu ambele mîini atunci cînd călăreşti. Este dificil, de asemenea, atunci cînd te pregăteşti să fugi, cînd te afli în mlaştini, orezării noroioase, pe un teren pietros, pe un teren în pantă sau în mijlocul unei lupte. Dacă cineva are în mîna stîngă un arc, o lance sau orice altă armă, atunci este constrîns să folosească sabia cu o singură mînă. Calea adevărată nu înseamnă a ţine sabia cu două mîini. Dacă nu vă puteţi tăia adversarul cu o singură mînă, atunci tăiaţi-l cu ambele mîini. Aceasta nu înseamnă o pierdere de timp. Mai întîi trebuie să vă obişnuiţi să manevraţi sabia cu o singură mînă. Astfel, în şcoala noastră se învaţă cum să se mînuiască săbiile, avînd cîte una în fiecare mînă.

Pentru cineva care ţine pentru prima dată o sabie în mînă, ea poate părea grea şi dificil de mînuit. Fiecare lucru făcut pentru prima dată este dificil, de exemplu, a întinde un arc sau a mînui o halebardă. Pe măsură ce te obişnuieşti cu arma, o foloseşti cu mai multă uşurinţă. De exemplu, în cazul arcului, acesta poate fi întins mai bine. Acelaşi lucru este valabil şi pentru sabie : pe măsură ce te obişnuieşti să o foloseşti, dobîndeşti mai multă forţă şi îndemînare în mînuirea ei.

Nu este esenţial pentru Calea *hyoho* să mînuieşti repede sabia. Voi trata acest subiect în capitolul numit „Apa". Primul obiectiv al Căii sabiei este să foloseşti sabia lungă atunci cînd dispui de spaţiu şi sabia scurtă atunci cînd nu ai suficient loc.

În şcoala noastră, trebuie să învingi, fie cu sabia lungă, fie cu sabia scurtă. Lungimea sabiei nu are nici o importanţă. Calea şcolii noastre constă în dorinţa de a învinge, oricare ar fi arma folosită. Noi preferăm să folosim două săbii în locul uneia singure, atunci cînd un singur luptător înfruntă mai mulţi adversari sau atunci cînd dorim să capturăm un adversar viu.

Nu voi explica detaliat toate acestea acum. Cititorii trebuie să cunoască, cu ajutorul unui singur exemplu, zece mii de exemple. Străbătînd Calea *hyoho*, le vom cunoaşte pe toate, fără excepţie. Trebuie să reţinem acest lucru.

A cunoaşte avantajul strategiei

În această Cale, cel care mînuieşte bine sabia este numit „strateg". În cadrul Căii artelor marţiale, cel care trage bine cu arcul este denumit pur şi simplu „arcaş", cel care trage bine cu puşca este numit „bun trăgător". Atunci cînd cineva manevrează bine o lance este numit „lăncier", iar dacă ştie să folosească bine halebarda este numit „halebardier". Astfel, ar trebui ca acela care ştie să mînuiască sabia să fie numit „sabreur". Arcul, puşca, lancea şi halebarda sînt toate arme ale samuraiului, iar cei care le folosesc aparţin Căii Strategiei. Totuşi, un anumit motiv face ca sabia să fie singura care aparţine Căii *hyoho* : prin ea ordinea este menţinută în lume şi, de asemenea, te poţi apăra datorită sabiei, care este asfel la originea strategiei. Dacă cineva ajunge să stăpînească virtuţile sabiei, el va putea învinge singur zece adversari. Dacă un singur om învinge alţi zece, atunci o sută de oameni vor învinge o mie, iar o mie de oameni pot învinge zece mii. De aceea, în strategia şcolii noastre, un singur om sau zece mii de oameni sînt consideraţi a fi unul şi acelaşi lucru, iar ansamblul regulilor samurailor noi îl numim strategie.

Cît despre Căi, există cele confucianiste, budiste, artistice, de întreţinere a atmosferei şi ale dansului. Pentru samurai, Căile nu sînt separate unele de altele. Chiar dacă aparţii unei Căi determinate, dacă aprofundezi şi-ţi lărgeşti propria Cale, atunci poţi întîlni şi o altă Cale. În oricare dintre cazuri, este important ca oamenii să se perfecţioneze, fiecare urmînd propria sa Cale.

A cunoaşte calităţile fiecărei arme

Să trecem acum la problema eficacităţii diverselor tipuri de arme. S-ar putea să avem nevoie de oricare armă, în diferite împrejurări ale vieţii.

Sabia scurtă este adaptată locurilor strîmte sau situaţiilor cînd adversarul este aproape. Sabia (lungă) este adaptată oricăror situaţii. Halebarda este mai puţin adaptată decît lancea pe cîmpul de luptă. Cu lancea se poate lua şi iniţiativa, iar halebarda este adesea dominată. Astfel, în cazul unor adversari cu forţă egală, lăncierul îl va domina uşor pe halebardier. Atît

lăncierul, cît şi halebardierul sînt însă puţin eficace în locuri strîmte. De asemenea, ei nu au eficacitate nici în luptele corp la corp. Lăncile şi halebardele nu pot fi folosite decît pe cîmpurile de luptă, unde îşi au importanţa lor.

Totuşi, oricare ar fi arma folosită, dacă ne vom mulţumi doar să-i dovedim eficacitatea într-o sală de antrenament, pierzîndu-ne în detalii şi uitînd de adevărata practică, atunci arma respectivă va deveni inutilă în luptă. În ceea ce priveşte arcul, acesta este bine adaptat tacticilor de luptă. Aflaţi lîngă un corp de lăncieri şi alte corpuri ale armatei, arcaşii sînt foarte uşor de folosit, căci ei pot trage repede şi sînt eficienţi pe cîmpul de luptă. Folosirea arcului nu este adaptată însă pentru atacarea fortificaţiilor sau a adversarilor care se află la mai mult de patruzeci de metri.

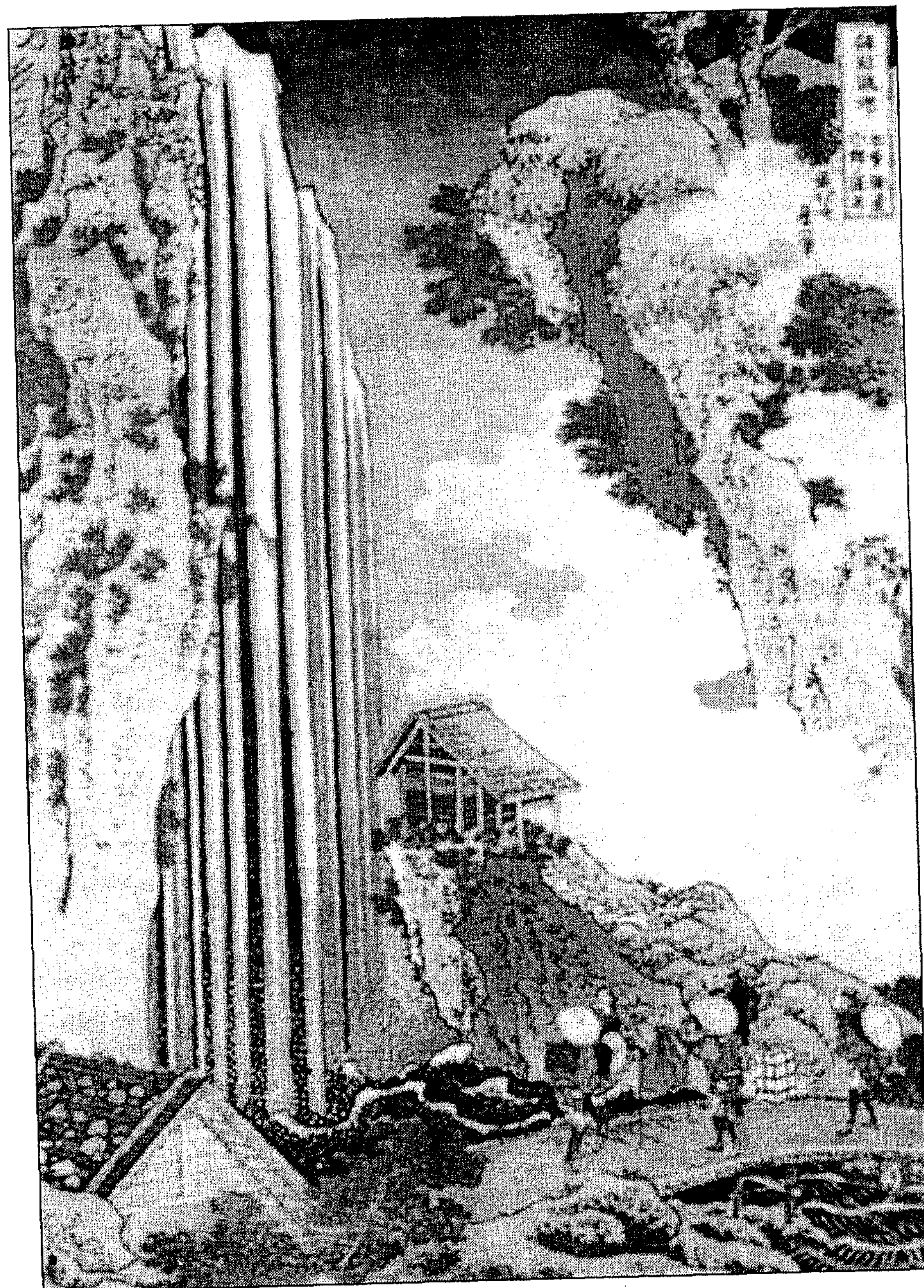
În zilele noastre, arta tragerii cu arcul şi celelalte arte militare sînt pline de înflorituri, dar în spatele lor nu există aproape nimic. Acest gen de arte de luptă nu pot fi folosite în cazurile de urgenţă.

Nimic nu este mai util decît o puşcă pentru a ataca o fortăreaţă. Chiar şi pe un cîmp de luptă, importanţa puştii este evidentă înainte de a începe confruntarea. Dar, o dată lupta începută, numai puşca nu este suficientă.

Una dintre calităţile tirului cu arcul este posibilitatea de a urmări traiectoria săgeţii, ceea ce îi permite arcaşului să îşi corecteze tirul, pe cînd unui glonte nu i se poate urmări traiectoria. Acesta este defectul puştii. Gîndiţi-vă bine asupra acestui lucru !

Cît despre cal, este important ca el să fie puternic, rezistent şi să nu prezinte nimic vulnerabil. În ansamblu, totul trebuie să fie puternic : calul să alerge bine, sabia şi sabia scurtă să fie bine ascuţite, lancea şi halebarda să poată străpunge uşor, săgeţile şi puştile să fie rezistente. Totul trebuie să fie indestructibil.

Nu trebuie să te ataşezi însă excesiv nici de arme, nici de unelte. Excesul şi insuficienţa sînt asemănătoare. Este inutil să-i imiţi pe alţii. Trebuie doar să ştii să foloseşti armele şi uneltele pe care le ai la îndemînă. Fie că eşti comandant sau un simplu soldat, nu trebuie să iubeşti unele lucruri şi să le urăşti pe altele. Meditaţi asupra acestui lucru !

În legătură cu ritmul strategiei - hyoshi

În toate lucrurile există un ritm *(hyoshi),* dar în cazul particular al strategiei, *hyoshi* este imposibil de sesizat dacă nu te antrenezi. Dacă privim în jurul nostru, constatăm că existenţa ritmului este evidentă în dans, muzică, în folosirea instrumentelor muzicale. Dacă ritmul este predominant, atunci interpretarea este bună.

În artele militare, începînd cu tirul cu arcul, tirul cu puşca şi pînă la echitaţie, totul se supune ritmului şi cadenţei. În oricare dintre arte sau tehnici, nu se poate acţiona împotriva ritmului.

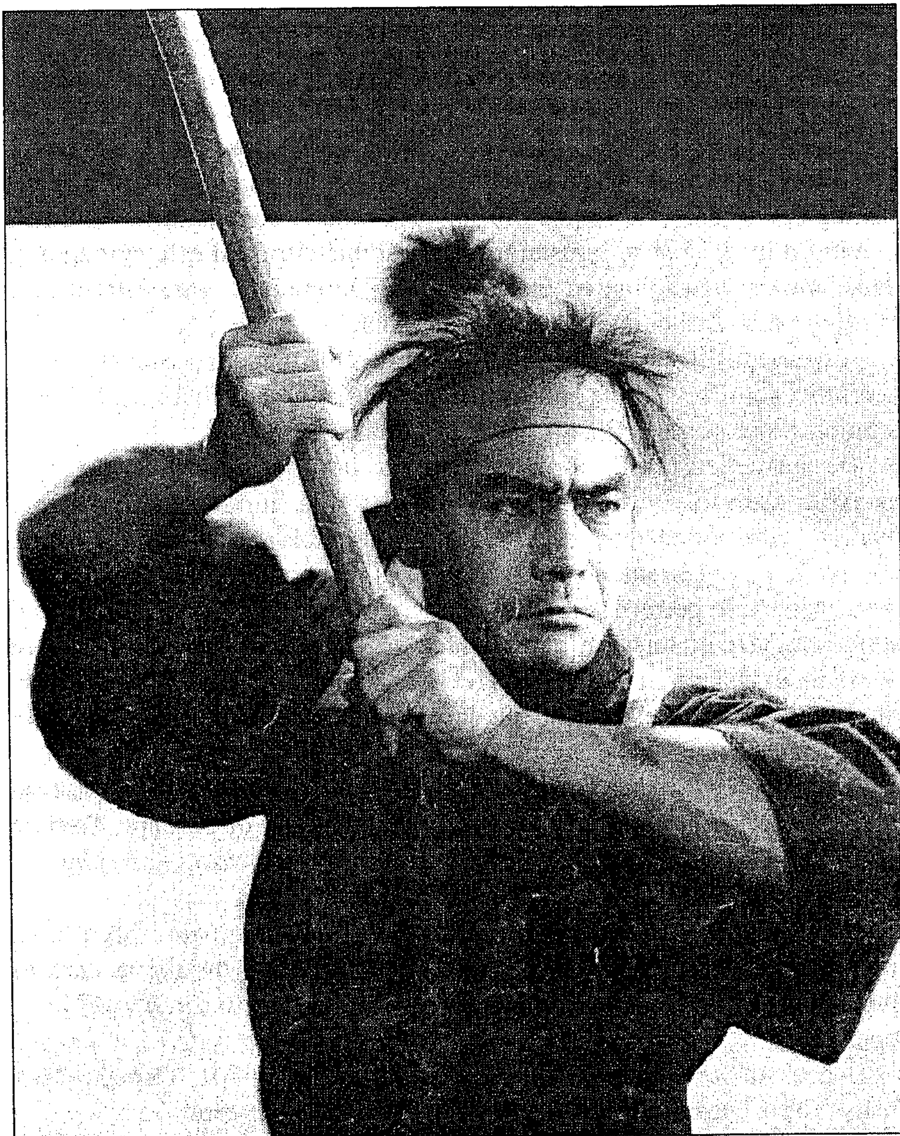
De asemenea, şi în lucrurile abstracte domină ritmul. Să luăm ca exemplu viaţa samuraiului. Ea se poate diviza în ritmul ascensiunii sale în grad, ritmul decăderii sale, ritmul momentelor în care totul îi este favorabil, ritmul momentelor în care totul se petrece în defavoarea lui. Acelaşi lucru se petrece şi în viaţa unui comerciant : există un ritm care îi aduce bogăţie şi un ritm care îl face să o piardă. Astfel, în fiecare domeniu există ritmuri diferite. Trebuie să ştim să facem diferenţa între ritmul ascendent şi cel descendent, care există în toate lucrurile. Gîndiţi-vă bine la acest lucru !

În strategie, *hyoshi* există sub mai multe forme. Mai întîi trebuie să cunoşti *hyoshi* concordant, iar apoi să înţelegi *hyoshi* discordant. Trebuie să ştim să discernem între *hyoshi* mare şi *hyoshi* mic, *hyoshi* lent şi *hyoshi* rapid, *hyoshi* de interval (*ma*) şi *hyoshi* discordant.

Ultimul este esenţial, deoarece fără el strategia nu poate fi sigură. În luptă, cunoscînd *hyoshi* adversarului, voi folosi un *hyoshi* la care el nu se gîndeşte, şi înving făcînd să apară *hyoshi* vidului din *hyoshi* înţelepciunii.

În această carte, ritmul este prezent în fiecare capitol. Trebuie să vă însuşiţi bine ceea ce voi scrie, pentru a deveni mai puternici.

Exersaţi de dimineaţă pînă seara pe Calea *hyoho* predată de şcoala noastră. Astfel, ideile voastre vor deveni mai cuprinzătoare, iar strategia mea se va răspîndi, fiind adaptabilă atît maselor, cît şi unui singur individ.

Cei care vor să cunoască strategia mea trebuie să se supună principiilor următoare, după care ei pot să practice Calea :

1. Să evite toate gîndurile perverse.
2. Să se călească urmînd Calea, practicînd ei înşişi (şi nu prin speculaţii de idei).
3. Să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură).
4. Să discearnă Calea fiecărei profesiuni (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică).
5. Să ştie să distingă avantajele şi inconvenientele fiecărui lucru.
6. Să se obişnuiască cu o judecată intuitivă pentru toate lucrurile.
7. Să cunoască din instinct ceea ce nu se vede.
8. Să dea atenţie celor mai mici detalii.
9. Să nu facă nimic inutil.

Să reţinem aceste principii generale şi să exersăm astfel Calea *hyoho*. Este important de reţinut faptul că, în această Cale cineva nu poate deveni expert în strategie fără a avea o vedere directă şi vastă. În cazul în care cunoaştem bine această strategie, chiar fiind singuri în faţa a douăzeci sau treizeci de adversari, aceştia nu pot să ne învingă. Trebuie mai întîi să avem această strategie prezentă în spirit şi să exersăm cu sinceritate, fără răgaz. Atunci, vom învinge cu propriile mîini şi vederea noastră va fi superioară altora. Şi dacă spiritul vostru se obişnuieşte total cu această Cale, veţi putea să învingeţi datorită propriului spirit. Dacă veţi ajunge în acest punct, cum veţi mai putea fi învinşi ?

La fel, în domeniul strategiei aplicate în masă, veţi învinge pentru că dispuneţi de colaboratori capabili, veţi învinge pentru că folosiţi mulţi oameni, veţi învinge pentru că păstraţi o conduită corectă, veţi învinge pentru ca să guvernaţi ţara, veţi învinge pentru că întreţineţi poporul, veţi învinge pentru că menţineţi ordinea în lume.

Astfel, în toate domeniile, veţi cunoaşte mijlocul de a nu fi învinşi de către alţii. Şi, în sfîrşit, vă veţi ajuta voi înşivă şi vă veţi păstra onoarea : în aceasta constă Calea *hyoho*.

12 mai, al doilea an Shoho
Shimmen Musashi
Pentru Seniorul Terao Magonojo

Apa

Spiritul strategiei *hyoho* al şcolii noastre de sabie „Niten" se bazează pe filosofia apei, de unde preia mijloacele cele mai eficace. Acesta este motivul pentru care voi numi acest capitol „Apa", deoarece el exprimă mînuirea sabiei potrivit cu principiile şcolii noastre. Este dificil să exprim în detaliu această Cale aşa cum aş dori. Deşi cuvintele sînt insuficiente, esenţialul va reieşi din el însuşi. Trebuie să ne oprim asupra a tot ceea ce am scris în acestă carte, asupra fiecărui cuvînt, asupra fiecărei litere, pentru a reflecta asupra lor. Dacă cititorii se vor grăbi, atunci ei se vor îndepărta de Cale.

Chiar dacă teoria despre strategia *hyoho* pe care o expun se aplică la doi adversari, este foarte important ca ea să fie considerată, de asemenea, valabilă în sensul său cel mai general, adică o astfel de teorie poate fi aplicată la zece mii de oameni care înfruntă alţi zece mii.

Toate erorile de judecată şi toate rătăcirile pe această Cale, oricît de mici ar fi acestea, vor duce iremediabil pe un drum greşit.

Simpla lectură a acestei cărţi nu va fi suficientă pentru a ajunge pe Calea *hyoho* şi trebuie evitat să se considere conţinutul ei ca o simplă culegere de cuvinte. Din contra, trebuie să se încerce adaptarea a tot ceea ce este spus aici la corpul nostru. Descoperiţi voi înşivă aceste teorii, evitînd imitaţia şi plagiatul ! Reflectaţi fără încetare, după corpul vostru !

Poziţia spiritului în această strategie

În Calea *hyoho*, spiritul trebuie să ocupe acelaşi loc ca şi în viaţa de zi cu zi. În viaţa obişnuită sau în momentul aplicării strategiei, nimic nu trebuie să se schimbe. Păstraţi un spirit vast, just, fără prea multă tensiune, dar fără a fi relaxat, evitaţi ca el să fie unilateral, menţineţi-l pe calea de mijloc, determinaţi-l să acţioneze liniştit, astfel încît această acţiune să nu se oprească nici măcar un singur moment. Meditaţi asupra acestor lucruri !

Atunci cînd corpul este calm, spiritul nu se opreşte, iar atunci cînd corpul se mişcă foarte violent, spiritul rămîne calm. Nu trebuie ca spiritul să urmeze corpul, şi corpul nu trebuie să urmeze spiritul. Spiritul trebuie să fie prudent atunci cînd corpul este îndrăzneţ. Spiritul trebuie să fie plin, dar fără a deborda inutil. Chiar dacă suprafaţa spiritului pare slabă, fondul spiritului trebuie să fie puternic, pentru ca adversarul să nu perceapă natura sa adevărată. Cei care au un corp mic trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mare ; cei care au un corp mare trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mic. Fie că este vorba de un corp mare sau de un corp mic, trebuie să avem un spirit drept şi este important să păstrăm un spirit eliberat de orice sentiment de slăbiciune în raport cu noi înşine.

Trebuie să menţinem spiritul larg şi neîntinat şi în acelaşi timp să menţinem deschisă înţelepciunea noastră. Este esenţial să şlefuim cu asiduitate înţelepciunea şi spiritul. Numai atunci cînd se şlefuieşte înţelepciunea, cînd ştim să discernem avantajele şi dezavantajelele în relaţiile cu oamenii, cînd cunoaştem părţile bune şi rele ale lucrurilor, cînd pătrundem toate artele sau toate Căile, cînd nu mai putem fi înşelaţi de nimeni, numai atunci spiritul nostru este apt să abordeze înţelepciunea strategiei *hyoho*. Cît despre înţelepciunea strategiei (duel sau luptă), ea este foarte diferită de alte lucruri. Chiar în punctul culminant al încleştării unei bătălii, trebuie să căutăm principiile strategiei şi astfel să reflectăm profund, pentru a ajunge la un spirit imobil.

Poziția corpului în această strategie

Capul nu trebuie să fie aplecat în faţă, nici dat pe spate, înclinat de o parte sau alta a corpului. Ochii nu trebuie să rătăcească încolo şi încoace. Nu încreţiţi fruntea, dar adunaţi sprîncenele. Evitaţi mişcarea pupilelor, zbaterea pleoapelor şi clipiţi cît mai puţin din ochi. Păstraţi faţa decontractată, redresaţi puţin bărbia.

În privinţa cefei, aceasta trebuie să fie dreaptă, şi aici este concentrată forţa sa care se distribuie egal în umeri şi în totalitatea corpului. Umerii sînt degajaţi, iar coloana vertebrală se menţine întotdeauna dreaptă. Partea inferioară a muşchilor lombari nu trebuie scoasă în afară, forţa se concentrează între genunchi şi vîrfurile degetelor de la picioare, stomacul se întinde pentru ca muşchii lombari să nu fie curbaţi. Fixaţi „îmbinarea", adică apăsaţi bine stomacul de teaca sabiei mici, pentru a nu lesta centura.

Pe scurt, pentru comportamentul cotidian, este esenţial ca acesta să devină comportament al tacticii prezentate, iar comportamentul tacticii trebuie să devină un comportament cotidian. Reflectaţi asupra acestor lucruri !

Despre poziția ochilor în această strategie

Ochii trebuie orientaţi astfel încît să vedem larg şi în profunzime. Între a vedea şi a privi, a vedea este mai important decît a privi. În *hyoho* este esenţial să putem vedea ceea ce este departe ca şi cum ar fi aproape, şi ceea ce este aproape ca şi cum ar fi departe.

Este important în strategie să cunoşti sabia adversarului, dar să nu priveşti spre ea. Meditaţi asupra acestor lucruri ! Această poziţie a ochilor convine atît pentru duel, cît şi pentru luptă.

În primul rînd trebuie să ştii cum să priveşti în lateral fără să mişti pupilele. Toate aceste poziţii ale ochilor nu pot fi obţinute dintr-o dată în situaţii de maximă urgenţă. Este bine deci să reţineţi tot ceea ce am scris pînă aici, păstraţi modul acesta de a vedea în viaţa obişnuită, şi nu-l modificaţi în nici o ocazie. Reflectaţi asupra acestui subiect !

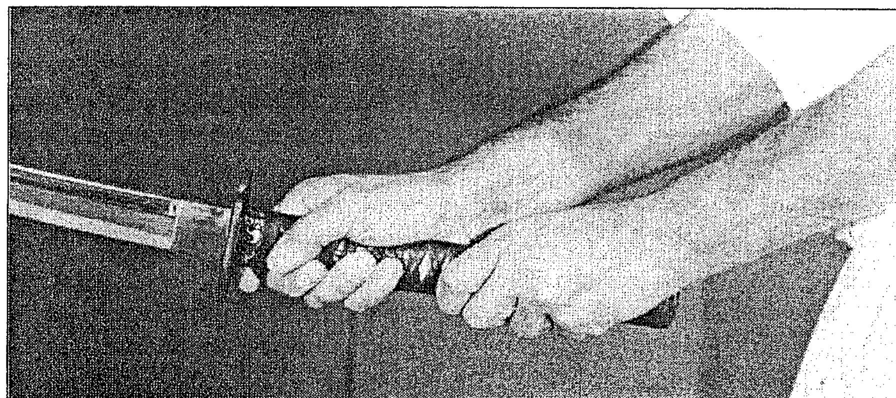
Modul de a ține sabia

Pentru a ţine o sabie în mînă, trebuie ca degetul mare şi arătătorul să fie în mod conştient suple, degetul mijlociu nu trebuie să fie nici crispat, nici relaxat, iar degetul inelar şi cel mic trebuie să fie în mod conştient strînse. Nu este bine ca interiorul mîinii să fie destins.

Ţineţi sabia în mînă gîndindu-vă că veţi despica adversarul. În momentul cînd sînteţi pe punctul de a tăia adversarul, nu modificaţi niciodată interiorul mîinilor şi susţineţi sabia astfel ca ele să nu fie rigide. Chiar dacă numai atingeţi sabia adversarului, o interceptaţi sau o blocaţi cu sabia voastră, nu modificaţi decît degetul mare şi cel arătător după voinţa voastră. Înainte de toate, nu manevraţi sabia decît cu intenţia fermă de a despica adversarul.

Fie că este un exerciţiu pe un condamnat la pedeapsa capitală sau o luptă reală, poziţia mîinilor este aceeaşi pentru a tăia un om.

Pe scurt, pentru o sabie sau pentru o mînă, cel mai rău este să rămînă rigidizată. Poziţia rigidă corespunde unei mîini moarte. Dacă nu rămîneţi niciodată fixaţi, aceasta corespunde cu o mînă vie. Trebuie să înţelegeţi foarte bine toate acestea.

Mişcările picioarelor

Poziţia picioarelor : vîrfurile trebuie să fie uşor libere, în timp ce călcîiele sînt puternic sprijinite de sol.

Mişcarea picioarelor : indiferent dacă facem paşi mari sau paşi mici, paşi lenţi sau repezi, în funcţie de situaţie, trebuie să ne deplasăm întotdeauna ca în mersul normal. Se disting trei mişcări fundamental greşite relativ la picioare : ele sînt tot timpul în aer, nu au forţă sau sînt fixe.

În această Cale, picioarele de tipul Yin şi Yang sînt cele mai importante. „Picioarele Yin şi Yang" înseamnă să nu acţionezi cu un singur picior. Atunci cînd tăiem adversarul sau ne retragem sau chiar în momentul cînd îl interceptăm, ambele picioare trebuie să fie active : dreptul-stîngul, dreptul-stîngul, adică Yin şi Yang. Insist încă o dată asupra faptului că nu trebuie niciodată să mişcaţi numai un singur picior. Meditaţi asupra acestor lucruri !

Despre cele cinci moduri de a te pune în gardă

Există cinci moduri de a te pune în gardă : cu sabia deasupra capului, cu sabia în faţa corpului, cu sabia îndreptată în jos, cu sabia îndreptată spre partea dreaptă, respectiv înspre stînga corpului. Chiar dacă am împărţit modul de a te pune în gardă în cinci secvenţe, toate au acelaşi scop : a tăia adversarul. Nu există altă manieră de a poziţiona corpul în afară de cele cinci enunţate.

Indiferent în care din aceste poziţii vă aflaţi, să nu vă gîndiţi niciodată că aceasta este pentru a vă pune în gardă, ci pentru a tăia adversarul.

Există două moduri de a te pune în gardă : în mare, respectiv în mic. Alegeţi-l pe cel mai avantajos, în funcţie de împrejurări. Primele dintre cele cinci poziţii de gardă citate mai sus : cu sabia deasupra capului, cu sabia în faţa corpului, cu sabia orientată în jos sînt poziţii de gardă de bază. Ultimele două poziţii de gardă, cu sabia îndreptată la dreapta, respectiv la stînga corpului, sînt relativ uşoare. Ele au fost adaptate pentru cazul în care nu există spaţiu deasupra capului sau atunci cînd nu dispunem de spaţiu în lateral şi astfel ne poziţionăm în gardă la dreapta sau la stînga.

Esenţial în această Cale este să te pui în gardă cu sabia în faţa corpului. Această poziţionare în gardă, cu sabia în faţa corpului, este baza tuturor poziţiilor de gardă. Dacă extindem acest principiu pentru tactica de mase (lupta de cîmp), atunci această punere în gardă, cu sabia în faţa corpului, va corespunde cu funcţia unui general pe cîmpul de luptă. În spatele „generalului", se află celelalte patru moduri de a te poziţiona în gardă. Reflectaţi profund asupra acestui subiect!

Despre Calea Sabiei

A cunoaşte Calea Sabiei înseamnă că, dacă se cunoaşte bine traiectoria, chiar dacă se manevrează cu două degete sabia pe care obişnuim să o purtăm, o putem face cu mare uşurinţă.

Numai dacă se doreşte să dăm lovituri rapide cu sabia, se modifică traiectoria sa şi astfel apar dificultăţi în manevrarea ei. Este mult mai preferabil să se execute loviturile cu sabia calm, pentru ca mînuirea ei să fie făcută mai uşor.

Numai dacă dorim mînuirea rapidă a sabiei ca şi cum ar fi un evantai sau un cuţit, ne opunem traiectoriei sale şi astfel manevrarea sa devine dificilă. Această mînuire greşită se numeşte „a toca cu cuţitul" şi este imposibil să se taie un adversar în acest mod cu o sabie. O dată executată o lovitură de sus în jos, este preferabil să se ridice sabia după traiectoria cea mai potrivită pentru redresare. Dacă se execută lovitura orizontal, este recomandabil să se revină în plan orizontal, şi astfel se poate regăsi traiectoria corectă. În toate cazurile, întindeţi bine cotul şi puneţi forţă în mînuire, aceasta este Calea Sabiei.

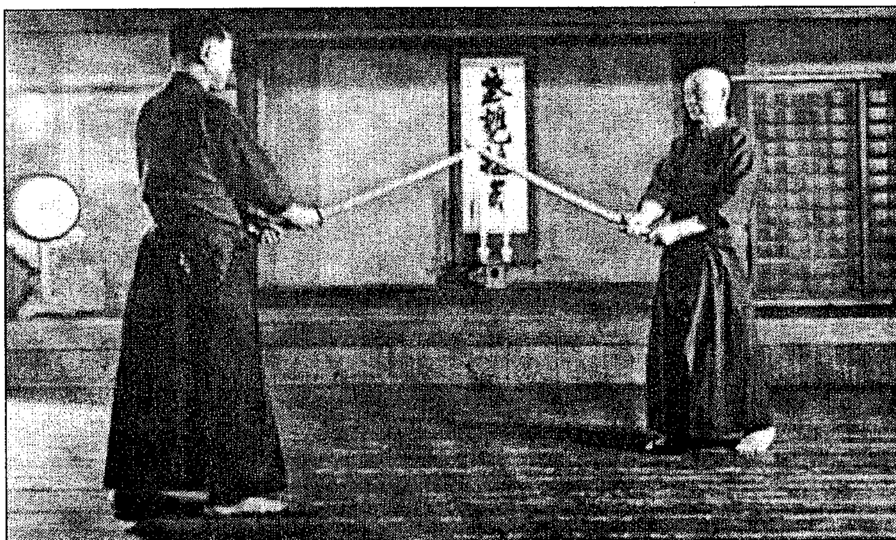
Dacă învăţaţi cele cinci moduri de mînuire urmînd strategia noastră, traiectoria sabiei voastre va fi fixată şi astfel veţi manevra sabia cu uşurinţă. Antrenaţi-vă constant!

Conţinutul celor cinci tehnici de luptă. Tehnica I

Prima tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia în faţa corpului.

Vîrful sabiei voastre trebuie să fie îndreptat spre faţa adversarului. În momentul cînd sabia sa vă atacă, împingeţi sabia adversarului la dreapta şi treceţi sabia voastră deasupra ei. Atunci cînd adversarul vă atacă a doua

oară, abateţi vîrful sabiei sale lovind în jos, menţineţi sabia voastră acolo unde este, iar la atacul următor ridicaţi-o repede pentru a tăia braţele adversarului de jos în sus. Aceasta este prima tehnică.

Simpla descriere a celor cinci tehnici este insuficientă pentru o înţelegere corectă. Pentru a învăţa cele cinci tehnici de luptă, trebuie în acelaşi timp să ţii o sabie în mînă şi să cauţi Calea Sabiei antrenîndu-te. Exersînd cele cinci tehnici, se poate cunoaşte traiectoria sabiei proprii şi în plus se poate anticipa corect traiectoria sabiei care vă atacă. Astfel, se poate înţelege că nu există o altă posibilitate de a te pune în gardă, pentru şcoala noastră *Nito* – „Şcoala celor două săbii", în afară de cele menţionate. Exersaţi necontenit!

Despre conţinutul Tehnicii II

A doua tehnică constă în a menţine sabia deasupra capului. În momentul atacului advers, coborîţi brusc sabia asupra adversarului. Dacă nu l-aţi atins, menţineţi sabia voastră în poziţia în care aceasta se găseşte, iar în momentul celui de-al doilea atac, ridicaţi-o brusc. Acelaşi lucru este valabil şi pentru atacul următor.

În această a doua tehnică există mai multe nuanţe şi ritmuri diferite, dar dacă exersăm suficient după această tehnică, vom fi capabili să cunoaştem în amănunt cele cinci Căi ale sabiei. Astfel, vom obţine victoria, într-o manieră sau alta. Studiaţi bine toate aceste lucruri !

Despre conţinutul Tehnicii III

A treia tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia îndreptată în jos, ca şi cum ea ar fi apăsată. Atunci cînd adversarul atacă, căutaţi să-i loviţi mîinile cu ajutorul sabiei pe care o ridicaţi brusc. Dacă noi căutăm să lovim mîinile adversarului, el va încerca să facă acelaşi lucru. Atunci cînd el încearcă să arunce sabia noastră din mîini, trebuie să o ridicaţi şi să atacaţi cu o lovitură orizontală pentru a-i atinge braţul. Această a treia tehnică constă în a da o singură lovitură decisivă în momentul atacului advers. Această intrare în gardă, cu sabia îndreptată în jos, apare adesea, atît la debutanţi, cît şi la experţi, în practica strategiei *hyoho*. Trebuie să vă antrenaţi cu sabia în mînă !

Despre conţinutul Tehnicii IV

Ţineţi sabia pe partea stîngă a corpului şi loviţi mîinile adversarului vostru de jos în sus, în timp ce el se pregăteşte să vă atace. Dacă adversarul loveşte sabia voastră pentru a o coborî, vizînd mîinile sale, interceptaţi traiectoria sabiei sale şi tăiaţi oblic, de jos în sus, pînă deasupra umărului vostru, tăindu-i braţul. Aceasta este traiectoria unei săbii urmînd tehnica IV, care este, de asemenea, un mijloc de a obţine victoria interceptînd traiectoria sabiei adversarului în momentul în care el vă atacă. Studiaţi bine acest aspect !

Despre conţinutul Tehnicii V

A cincea tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia îndreptată spre partea dreaptă a corpului.

Ripostînd unui atac al adversarului, ridicaţi oblic sabia voastră din partea dreaptă a corpului pînă deasupra capului şi de acolo tăiaţi

adversarul direct, de sus în jos. Această tehnică este utilă, de asemenea, şi pentru a înţelege traiectoria sabiei. Cine se obişnuieşte să mînuiască astfel sabia, va fi capabil să utilizeze chiar şi săbii grele.

Nu este necesar să dau prea multe detalii despre aceste tehnici. Ele trebuie să devină obişnuite pentru ca să cunoaşteţi modurile diferite de mînuire a sabiei în şcoala noastră, să învăţaţi liniile principale ale ritmului şi să discerneţi traiectoria sabiei adverse. Trebuie să vă obişnuiţi cu aceste moduri de a mînui sabia în timpul luptelor. Atunci cînd deosebiţi intenţiile adversarului folosind ritmuri *hyoshi* variate, veţi obţine victoria, în diferite moduri.

Reflectaţi profund !

Despre recomandarea „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă”

„A fi în gardă fără a lua poziţia de gardă” înseamnă în accepţiunea cea mai profundă că nu există poziţie de gardă pentru sabie. În acelaşi timp, dacă se împarte în cinci poziţii modul în care se poate intra în gardă, se poate numi acest lucru intrare în gardă. Esenţial în poziţia sabiei este ca ea să fie cît mai adaptată pentru a tăia în orice direcţie, căci aceasta depinde de condiţia adversarului, de locul şi de ambianţa respectivă.

Atunci cînd se coboară puţin sabia, care anterior se ţinea deasupra capului, deja sabia este dirijată în faţă ; dacă se consideră că este mai avantajos să se ridice puţin sabia, aceasta fiind în faţa corpului, sabia este deja deasupra capului.

Dacă, în funcţie de împrejurări, se ridică puţin sabia, care era cu vîrful în jos, sabia este deja în faţa corpului. Poziţiile la dreapta şi la stînga, atunci cînd ele sînt puţin modificate către centru, în funcţie de situaţie, se pot transforma în poziţiile cu sabia în faţa corpului, respectiv cu vîrful sabiei îndreptat în jos.

În acest fel, principiul de „a fi în gardă fără a lua poziţia de gardă” a fost stabilit. Atît timp cît se ţine în mînă o sabie, scopul urmărit este de a tăia adversarul în orice mod posibil. Chiar dacă interceptăm, lovim, atingem, lipim sau izbim sabia adversarului care este gata de a ne tăia, totul este o ocazie de a tăia adversarul. Acest fapt trebuie bine precizat. Dacă vă gîndiţi să interceptaţi, să loviţi, să atingeţi, să lipiţi sau să izbiţi sabia adversarului, atunci veţi pierde din vedere ideea de a tăia adversarul. Din contra, este important să vă gîndiţi că totul este un mijloc de a tăia adversarul. Gîndiţi-vă bine la acest lucru !

„Dispoziţia de forţe” în tactica de mase (lupte) corespunde unei intrări într-o poziţie de gardă. Orice mijloc poate fi întrebuinţat pentru a obţine victoria în luptă. O poziţie rigidă este greşită. Trebuie să reflectaţi asupra acestui subiect !

Lovitura „după un singur ritm pentru a tăia un adversar”

Printre ritmurile folosite pentru a tăia un adversar, există „ritmul unic”, în care cei doi adversari sînt aproape unul de celălalt şi în aceeaşi poziţie.

Simţind că adversarul nostru încă nu a luat decizia, fără a mişca corpul sau a fixa spiritul, tăiaţi-l repede şi direct. În acesta constă „ritmul unic". Atacaţi-vă adversarul chiar înainte ca el să fi decis să degajeze sabia sau să vă lovească.

Învăţaţi bine acest ritm şi antrenaţi-vă să loviţi repede, după un ritm rapid !

Despre „ritmul celei de a doua intenţii"

Atunci cînd ne pregătim să atacăm, adversarul se retrage repede şi îşi reface starea de tensiune. În acest caz, fentaţi că atacaţi. Atunci, adversrul va fi mai întîi încordat, apoi el se va relaxa. În acel moment, trebuie să atacaţi fără întîrziere. Acesta este „ritmul celei de a doua intenţii". Cititorii nu vor înţelege deloc uşor ceea ce scriu, dar dacă cineva le explică practic, ei îşi vor da repede seama.

Lovitura „fără gînd, fără reflectare"

Atunci cînd adversarul vostru se pregăteşte să atace, dar în acelaşi timp şi voi vreţi să-l atacaţi, atît corpul, cît şi spiritul vostru vor lua o formă de atac, iar mînile voastre vor lovi puternic şi natural, plecînd din Vid, cu o viteză care sporeşte mereu. Aceasta este lovitura „fără gînd, fără reflectare" şi ea este foarte importantă. Această lovitură se întîlneşte adeseori. Trebuie să o învăţaţi bine şi să exersaţi !

Lovitura „apei care curge"

Atunci cînd doi adversari sînt de forţe egale şi luptă corp la corp, unul dintre ei va încerca să se retragă repede, să se degajeze sau să se debaraseze de sabia adversă lovind-o. În acest caz, trebuie să-ţi întinzi corpul şi spiritul, să manevrezi sabia împreună cu corpul, lent, ca fluxul. Astfel, tăiaţi larg şi cu forţă. O dată ce cunoaşteţi această lovitură, veţi şti o lovitură foarte bună. Cel mai important lucru este să ştiţi bine să estimaţi poziţia şi forţa adversarului.

Tăierea superficială, la întîmplare

Atunci cînd vă pregătiţi să vă atacaţi adversarul, acesta încearcă să treacă la contraatac şi să depărteze sabia voastră, lovind-o. Atunci, atacaţi-l cu o singură lovitură, fie la cap, fie la mîini sau la picioare, la întîmplare. În funcţie de traiectoria sabiei voastre, nu are importanţă unde loviţi : aceasta este tăierea superficială, la întîmplare.

Despre lovitura sekka *- piatra şi scînteia*

Lovitura *sekka* se aplică în cazul cînd lamele celor două săbii sînt întrepătrunse. Atunci, loviţi puternic, fără a ridica sabia voastră. Pentru aceasta, trebuie să puneţi forţă în picioare, în corp şi în mîini. Trebuie să daţi o lovitură rapidă, datorită forţei astfel repartizate. Se poate ajunge la această tehnică fără exerciţii asidue, dar dacă cineva este rezistent, atunci este în stare să execute o lovitură puternică.

Lovitura „foilor de arţar”

Această lovitură „a foilor de arţar” (aluzie la frunzele care cad), constă în a face să cadă sabia adversă şi a relua poziţionarea noastră cu sabia în gardă. Mai întîi, adversarul este în gardă, în faţa voastră, gîndindu-se cum ar putea să vă atingă, să vă lovească sau să se apere.

Atunci, intraţi puternic în sabia lui fie cu lovitura „fără gînd, fără reflectare”, fie cu *sekka* – „piatra şi scînteia”, după care apăsaţi în jos cu vîrful sabiei voastre sabia adversă, care va cădea. Dacă exersaţi bine această lovitură, va fi uşor să faceţi astfel ca adversarului să-i fie aruncată sabia. Antrenaţi-vă constant !

Despre „corpul care înlocuieşte sabia”

„Corpul care înlocuieşte sabia” ar putea fi numit, de asemenea, şi „sabia care înlocuieşte corpul”. În general, se spune că, atunci cînd atacăm un adversar cu o lovitură de sabie, corpul şi sabia nu acţionează împreună. În funcţie de tehnicile de atac ale adversarului, corpul nostru ia mai întîi o formă de atac, iar apoi sabia noastră loveşte adversarul, independent de corpul nostru. Sau, în unele cazuri, corpul nostru rămîne nemişcat, sabia fiind singura care trece la atacul adversarului, dar, în marile ocazii, corpul este cel care atacă mai întîi, iar sabia îl urmează. Reflectaţi profund şi învăţaţi aceste lovituri !

Despre lovituri şi tăieri superficiale

Loviturile sînt diferite de tăieri. Toate tipurile de lovituri sînt executate cu bună ştiinţă şi siguranţă. Tăierile nu sînt decît atingeri. Chiar dacă acestea sînt atît de profunde încît adversarul moare pe loc, ele rămîn simple atingeri, pe cînd loviturile sînt date conştient. Gîndiţi-vă bine !

A tăia mîinile sau picioarele adversarului înseamnă a le atinge mai întîi, în ideea de a da ulterior o lovitură mai puternică. Deci tăierea nu înseamnă decît atingerea. Cine se antrenează suficient, va înţelege uşor diferenţa dintre acestea două. Meditaţi profund !

Despre tehnica „corpul lui Suhko" (maimuță din specia cu brațe scurte)

Poziția „maimuței cu brațe scurte" înseamnă să avansăm cu tot corpul ca și cum nu ne-am folosi de brațe. Atunci cînd împingeți corpul către adversar, să nu vă gîndiți niciodată să întindeți mîinile în față și, înainte ca adversarul vostru să vă atace, apropiați repede corpul vostru de al său. Dacă veți întinde mîinile în față, corpul va rămîne cu siguranță în spate. De preferință, deplasați-vă repede, cu tot corpul. Dacă adversarii sînt la distanță de acțiunea brațelor, este ușor să se ajungă la lupta corp la corp. Gîndiți-vă bine !

Poziția corpurilor adverse ca și cum acestea ar fi lăcuite sau lipite

„Lăcuite sau lipite" semnifică faptul că cele două corpuri ale adversarilor sînt foarte apropiate și că nu se mai separă. Atunci cînd ne apropiem de corpul adversarului, trebuie să ne lipim strîns de el cu capul, trunchiul și picioarele. Deși, în general, oamenii își apropie repede fața și mîinile, corpul le rămîne în urmă. Trebuie deci să lipim bine corpul de cel al adversarului și să aderăm la acesta în așa fel încît să nu lăsăm nici un spațiu, ca și cum ar fi lăcuit. Trebuie să reflectați !

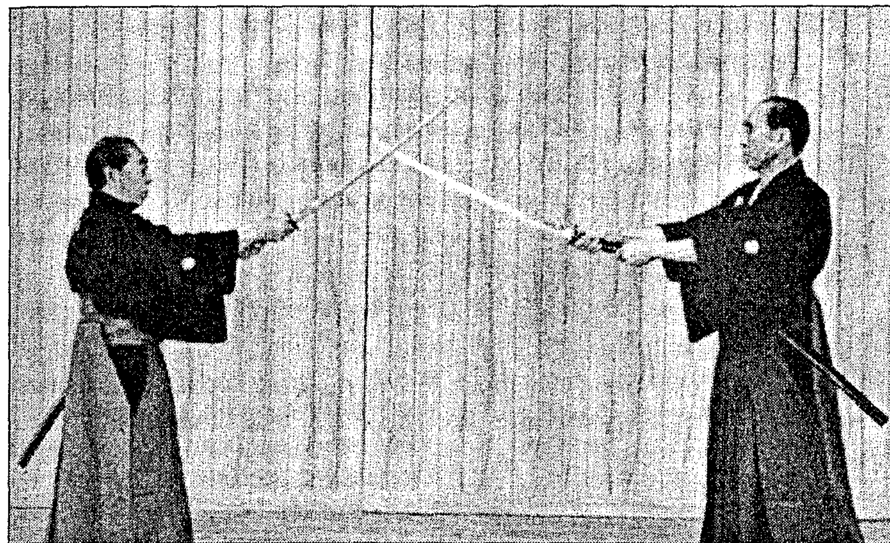
Concurs de înălțime

Atunci cînd vă apropiați de adversar, în nici un caz să nu vă aplecați, din contră, ridicați-vă bine pe picioare, îndreptați-vă spatele și gîtul. Apropiați-vă foarte mult de el și aduceți fața cît mai aproape de a sa, apoi îndreptați-vă ca și cum ați vrea să cîștigați prin ținută un concurs de înălțime. Gîndiți-vă bine la cele de mai sus !

Să aveți un contact bun cu sabia adversarului

Cînd adversarul vă atacă și, la rîndul vostru, îl atacați cu o lovitură de sabie pe care el o interceptează, fixați-vă atunci sabia de a sa, astfel încît aceasta să fie într-un contact strîns și apropiați-vă de el.

Fixarea trebuie făcută cu intenția de a nu vă mai desprinde ulterior sabia. Trebuie să vă apropiați de adversar fără să folosiți prea multă forță. Sabia voastră trebuie să fie bine lipită de a lui, într-un contact strîns. Dacă vă apropiați foarte calm de adversar, acest lucru nu este rău deloc.

Contactul strîns este un lucru, încîlceala săbiilor este altceva : contactul este puternic, pe cînd încîlceala este slabă. Trebuie să le distingeți bine !

A intra cu tot corpul în adversar

Aceasta înseamnă a ataca adversarul apropiindu-vă foarte mult de el. Întoarceți-vă puțin capul, poziționați-vă umărul stîng în față și lansați-l spre pieptul adversarului. Pentru a lovi astfel, trebuie să folosiți cît mai multă forță, împreună cu *hyoshi* al respirației. Dacă învățați bine acest tip de atac, el poate deveni atît de puternic, încît adversarul vostru să fie aruncat la o distanță de patru sau chiar șase metri. Deci veți putea lovi într-atît de puternic, încît adversarul ar putea să moară datorită loviturii. Antrenați-vă bine !

Trei tipuri de intercepţie

Cele trei tipuri de intercepţie sînt următoarele :

1) Pentru a intercepta sabia adversarului, care vine spre voi în momentul în care vă apropiaţi de el, trebuie să-i vizaţi ochii ca şi cum aţi vrea să-i înţepaţi cu vîrful sabiei, pentru a face sabia adversarului să devieze spre dreapta.
2) A doua este numită „intercepţia cu fentă". Interceptaţi cu ajutorul unei fente sabia adversă, care vine spre voi. Acţionaţi ca şi cum aţi viza ochiul drept al adversarului şi aţi vrea să-i străpungeţi gîtul.
3) Dacă în momentul în care adversarul vă atacă, vă apropiaţi de el cu o sabie scurtă, nu încercaţi să îi interceptaţi sabia, dar apropiaţi-vă de el ca şi cum aţi vrea să-i despicaţi faţa cu mîna stîngă.

Acestea sînt cele trei tipuri de intercepţie. În toate cazurile trebuie să strîngeţi pumnul stîng, cu care aţi vrea să atingeţi faţa adversarului. Antrenaţi-vă continuu !

Străpungeţi faţa adversarului

Atunci cînd sabia voastră şi cea a adversarului au aceeaşi putere şi sînt blocate în încîlceala lor, este important să încercaţi mereu să străpungeţi faţa adversarului cu vîrful sabiei voastre. Dacă încercaţi să-i atingeţi obrazul, atunci el îşi va trage capul şi corpul în spate. Dacă reuşiţi să faceţi adversarul să-şi retragă capul şi corpul, atunci veţi avea mai multe ocazii de a obţine victoria. Gîndiţi-vă bine la cele spuse mai sus ! Dacă, în timpul luptei, adversarul vostru este forţat să-şi retragă corpul, atunci victoria este a voastră. Astfel, nu uitaţi să căutaţi a-i străpunge faţa. Antrenaţi-vă bine după aceste metode avantajoase în timpul exerciţiilor de strategie !

Străpungeţi inima adversarului

În cazul în care, în luptă, este imposibil să vă tăiaţi adversarul pentru că aveţi cîmpul de acţiune închis deasupra şi lateral, încercaţi să vă străpungeţi adversarul. Fixaţi tăişul sabiei în poziţie orizontală faţă de el, retrăgînd puţin sabia pentru a nu devia, şi stăpungeţi pieptul adversarului. Astfel, îi veţi putea devia sabia. Această mişcare este potrivită şi cazurilor în care vă simţiţi obosit sau atunci cînd sabia nu taie foarte bine. Să ştiţi a înţelege acest lucru !

Despre „Katsu"

Strigătele „Katsu ! " şi „Totsu ! " sînt folosite în următoarele cazuri : atunci cînd atacaţi adversarul cu o lovitură de sabie şi îl dominaţi, iar el se pregăteşte să contraatace, ridicaţi sabia de jos în sus, încercînd să-l străpungeţi, apoi tăiaţi-l cu a doua lovitură. Aceste două mişcări trebuie executate într-un ritm rapid : străpungeţi de jos „Katsu ! ", după aceea tăiaţi „Totsu ! ". Aceste ritmuri se întîlnesc în toate schimburile de lovituri. Pentru a executa „Katsu ! " şi „Totsu ! ", ridicaţi vîrful sabiei încercînd să străpungeţi adversarul şi, în timp ce ridicaţi sabia, tăiaţi dintr-o singură lovitură. Antrenîndu-vă bine, analizaţi toate acestea !

Intercepţia prin izbire

Atunci cînd, în timpul schimburilor de lovituri cu adversarul, ritmul stagnează, loviţi cu zgomot sabia adversă, apoi executaţi o lovitură decisivă. Această lovitură cu zgomot nu trebuie să fie făcută cu forţă şi nu are semnificaţia unei intercepţii. Armonizîndu-vă cu sabia adversarului, care vă atacă, izbiţi-o şi imediat executaţi a doua lovitură. Este important să luaţi iniţiativa mai întîi prin izbirea sabiei adverse şi să o păstraţi prin a doua lovitură. Dacă executaţi bine ritmul loviturii cu zgomot, oricît de puternică ar fi lovitura adversarului, vîrful sabiei voastre nu se va înclina, chiar dacă lovitura voastră va fi uşoară. Învăţaţi bine acestea şi gîndiţi profund !

În centrul unei lupte

Vreau să vă vorbesc aici despre cazul în care sînteţi singur în faţa mai multor adversari. Trageţi sabia şi sabia mică şi intraţi în gardă întinzînd larg şi orizontal săbiile, de fiecare parte a corpului. Chiar dacă adversarii

vă atacă din patru părţi, încercaţi să îi orientaţi pe o singură direcţie. Discerneţi care dintre adversari vă vor ataca primii şi treceţi la contraofensivă cu vioiciune, începînd cu aceştia. Privirea voastră trebuie să cuprindă tot ceea ce vă înconjoară ; sesizaţi planul de atac al adversarilor voştri. Loviţi atît cu sabia din mîna stîngă, cît şi cu cea din mîna dreaptă. O dată ce aţi lovit, este foarte greu să rămîneţi într-o atitudine de aşteptare. Imediat, reîntoarceţi-vă în poziţia de gardă, cu săbiile de fiecare parte a corpului. Pătrundeţi puternic printre atacanţi, schimbaţi-le ordinea de atac şi intraţi imediat în noii adversari, zdrobindu-i şi pe aceştia.

Este important ca, prin toate mijloacele, să vă menţineţi adversarii în şir indian, aşa cum sînt înşiraţi peştii, unul după celălalt, pe un fir de aţă.

Dacă vedeţi că adversarii sînt unul în spatele celuilalt, loviţi puternic, fără răgaz. Nu este bine să atacaţi adversarii care formează un grup compact. Dacă nu vă preocupaţi decît să reacţionaţi pe măsură ce sînteţi atacaţi, nu este bine, deoarece intervine aşteptarea. După ce aţi găsit *hyoshi*, ritmul adversarilor, căutaţi punctele lor slabe pentru a-i învinge şi astfel vă veţi asigura victoria.

În timpul antrenamentelor, încercaţi să adunaţi mai multe persoane, pe care să le folosiţi ca adversari şi să căutaţi cel mai bun mijloc de a le dirija. Astfel, veţi realiza că lupta contra a zece sau douăzeci de adversari devine la fel de sigură ca şi lupta împotriva unui singur adversar. Antrenaţi-vă conştiincios şi reflectaţi profund !

Despre eficacitatea schimbului de lovituri

Datorită eficacităţii schimbului de lovituri se poate înţelege de unde provine victoria în strategia *hyoho* şi în studiul sabiei. Este imposibil să o relatez în detaliu. Numai după un studiu asiduu se poate înţelege de unde provine victoria. Această eficacitate a schimbului de lovituri este însumată prin mînuirea sabiei, care exprimă adevărata Cale a Strategiei. Explicaţia nu poate fi decît verbală.

Despre subiectul „o singură lovitură"

Poţi să fii sigur de victorie datorită acestui mijloc : „o singură lovitură". Fără a studia bine strategia, nu se poate ajunge la aceasta. Dacă

se va exersa lovitura unică, strategia devine familiară şi acest mijloc va deveni Calea către o victorie sigură. Studiaţi şi aprofundaţi !

Despre poziţia spiritului penetrant

Spiritul penetrant este transmis prin Calea adevărată a şcolii noastre „cu două săbii". Antrenaţi-vă riguros ; este important să vă adaptaţi corpul la această strategie. Explicaţia nu poate fi decît verbală.

Tot ceea ce am scris mai sus a fost o explicaţie în linii mari, într-un singur capitol, a tehnicilor şcolii noastre de sabie.

Pentru a se obţine victoria, în strategia sabiei trebuie parcurse următoarele etape : mai întîi să se cunoască cele cinci poziţii de gardă datorită celor cinci tehnici de luptă, să se păstreze întregul corp suplu prin exersarea aprofundată a traiectoriilor tehnicilor de sabie, să se sesizeze ritmul Universal printr-o judecată corectă, să se perfecţioneze mînuirea sabiei pînă cînd devine naturală, corpul şi picioarele trebuie să se mişte în toată libertatea, iar pe măsură ce învingi adversarii, să înţelegi ce este bun sau rău în strategie. Practicaţi potrivit cu fiecare paragraf al acestei cărţi şi luptaţi cu fiecare dintre adversarii voştri. Astfel, veţi înţelege progresiv principiile (avantajele) Căii. Toate acestea trebuie să rămînă prezente permanent în mintea voastră ; nu vă grăbiţi ! După împrejurări, învăţaţi din timp în timp virtuţile strategiei. Va trebui să luptaţi cu oameni diferiţi şi astfel le veţi putea cunoaşte gîndurile. Cînd ai de parcurs un drum lung, avansezi pas cu pas. Gîndiţi-vă bine, fără să vă grăbiţi ! Luaţi practica acestor reguli pentru statutul de samurai. Astăzi învingeţi „eul" de ieri şi mîine îl veţi învinge pe acela care vă este inferior, după care, în altă zi, îi veţi învinge pe cei ce vă sînt superiori. Acţionaţi aşa cum am spus în această carte şi nu vă abateţi de la drumul vostru !

Atunci cînd aţi învins un adversar oarecare, dacă l-aţi învins contrar principiilor, aceasta nu este Calea adevărată. Dacă aveţi prezentă în spirit eficacitatea strategiei, veţi avea spiritul de a învinge singur zeci de adversari. Astfel, prin inteligenţa din şcoala de sabie veţi atinge nivelul de înţelegere al strategiei de mase sau individuale. Întăriţi-vă prin studiul de o mie de zile şi perfecţionaţi-vă prin prin studiul de zece mii de zile ! Trebuie să reflectaţi adînc !

12 mai, al doilea an Shoho
Shinmen Musashi
Pentru Seniorul Terao Magonojo

Focul

Să comparăm strategia școlii noastre, „Școala celor două săbii", cu un foc. În acest capitol, „Focul", discut despre tot ceea ce privește lupta, victoria și înfrîngerea.

În general, oamenii folosesc întotdeauna principiul strategiei pentru lucrări mărunte. Alții vor să cunoască mișcările degetelor și ale pumnilor. Sau alții ar vrea, cu un evantai în mînă, să decidă victoria ori înfrîngerea cu o simplă mișcare a antebrațelor, executată prea devreme sau prea tîrziu. Unii chiar, cu o sabie de bambus în mîini (*shinai*), ar dori să obțină o viteză mai mare a tehnicilor, a mișcării mîinilor și picioarelor, care să le permită să obțină astfel un avantaj asupra adversarilor lor.

Însă, în strategia mea se luptă, riscîndu-ți viața, pe parcursul mai multor lupte, în care se discern cele două principii, al vieții și al morții, se învață Calea sabiei, se măsoară forța sau slăbiciunea loviturilor de sabie ale adversarilor, se observă cu atenție traiectoria tăișului și părții opuse a săbiilor și, astfel format, devii capabil să-ți înlături adversarii. În consecință, lucrurile mărunte și slăbiciunea nici nu intră în discuție. Mai ales într-o luptă cu armură, tehnicile slabe nu servesc la nimic. Mai mult, într-o luptă în care îți riști viața, se întîmplă să fii singur împotriva a cinci sau zece adversari. Strategia, conform principiilor Căii mele, trebuie să cunoască cu siguranță drumul spre victorie, chiar și în acest caz. În concluzie, ce diferență de principiu ar putea fi între o luptă unul contra zece și o luptă a o mie de oameni contra zece mii ? Gîndiți-vă bine !

Totuși, în timpul antrenamentului zilnic, este imposibil să reunești o mie sau zece mii de oameni pentru a studia această Cale. Deci, chiar dacă ești singur, cu o sabie în mînă, trebuie să descoperi stratagemele unui adversar imaginar, să-i apreciezi forța sau slăbiciunea mijloacelor, să înțelegi care sînt metodele de a obține victoria asupra tuturor cu ajutorul inteligenței strategiei și, astfel, să devii un expert în această Cale. Pentru ca inima voastră să afirme cu hotărîre : „Cine în lume, în afară de mine, ar mai putea găsi adevărata Cale a Strategiei școlii noastre și să o aprofundeze pînă la punctul său final ? ". Formați-vă și perfecționați-vă

bine, de dimineaţă pînă seara ! Şi, astfel, veţi obţine îndemînarea, veţi ajunge fără efort la măiestrie, la extraordinar. Toate acestea stau la baza executării Legii prin strategie.

Despre topografia locurilor de luptă

Alegerea unei anumite configuraţii, ca loc pentru desfăşurarea unei lupte, este importantă. De exemplu, trebuie să alegem un loc unde vom avea soarele în spate, adică, atunci cînd intrăm în poziţia de gardă, să avem soarele în spatele nostru. Dacă, datorită împrejurărilor, nu puteţi avea soarele în spate, încercaţi să îl aveţi în dreapta. Acelaşi lucru se aplică atunci cînd sînteţi într-o sală : lumina să vă vină din spate sau din dreapta. Evitaţi să aveţi vreun obstacol în spate, şi va fi preferabil să intraţi în poziţia de gardă avînd un spaţiu mai mare în partea stîngă şi un spaţiu mai mic în partea dreaptă. (Pentru lupta cu două săbii a şcolii „Niten", trebuie evitat atacul adversarului dinspre partea dreaptă – n.t.) Chiar şi în întuneric, dacă vă puteţi vedea adversarul, trebuie să intraţi în poziţia de gardă avînd clarul de lumină în spate sau în dreapta.

Se spune că trebuie să-ţi priveşti de sus adversarii. Aveţi grijă să intraţi în gardă într-un loc ridicat, atît cît se poate. Într-o încăpere, ocupaţi, ca loc de onoare, cea mai înaltă poziţie.

Şi, o dată începută lupta, urmăriţi-vă adversarii spre partea stîngă. Încercaţi să-i faceţi să se retragă spre locul cel mai dificil. În orice caz, acest lucru este foarte important. De asemenea, trebuie să vă împiedicaţi adversarul să privească în jur şi să-şi dea seama de caracteristicile unui loc dificil. Trebuie deci să evitaţi ca adversarul să poată privi împrejur şi asaltaţi-l fără încetare. Dacă vă aflaţi într-o încăpere, împingeţi-vă adversarul spre un prag, sub tocul uşilor, sub porţi, panouri glisante, galerii sau stîlpi. Şi în acest caz trebuie să evitaţi ca privirea adversarului să rătăcească împrejur. În toate cazurile, trebuie să vă împingeţi adversarii spre locurile unde picioarele lor nu vor găsi un sprijin bun sau în locuri unde vor fi deranjaţi de lipsa spaţiului pe flancuri. Folosiţi în toate situaţiile terenul care este cel mai avantajos pentru voi şi, chiar de la început, trebuie să aveţi superioritate asupra adversarului din punctul de vedere al topografiei locului de luptă. Gîndiţi-vă bine la acest lucru şi antrenaţi-vă constant !

Trei moduri de a prelua iniţiativa sen

Există trei moduri de a lua sau de a avea iniţiativa *sen* în luptă :

1) A avea iniţiativa de a ataca primul adversarul. Aceasta se numeşte „iniţiativa de provocare" – *ken no sen*.
2) Iniţiativa pe care o luăm atunci cînd adversarul atacă. Aceasta se numeşte „iniţiativa de aşteptare" – *tai no sen*.
3) A lua iniţiativa atunci cînd eu şi adversarul ne pregătim să atacăm. Ea se numeşte „iniţiativa reciprocă" – *tai tai no sen*. Acestea sînt cele trei moduri de a lua iniţiativa.

În orice luptă, la început, nu există decît aceste trei moduri de a lua iniţiativa. În funcţie de modul de a lua iniţiativa, se poate obţine victoria. A lua iniţiativa este deci primul lucru pe care trebuie să îl facem în strategia *hyoho*. Există mici precizări referitoare la iniţiativa *sen*, dar este inutil de a intra în detalii, deoarece este vorba de a indica cum se poate obţine victoria datorită înţelepciunii strategiei *hyoho*, pe care eu o predau, ştiind a discerne spiritul adversarului şi lăsîndu-te condus de raţiunea fiecărui moment.

1) Iniţiativa de provocare – ken no sen. Ea este de mai multe tipuri. Dacă vrei să ataci primul, trebuie să rămîi calm şi apoi să ataci brusc, cu rapiditate, adversarul, luînd astfel iniţiativa.

Atacaţi cu mişcări exterioare rapide şi puternice, în timp ce, în interior, spiritul trebuie să rămînă calm. Întăriţi-vă spiritul şi mişcaţi picioarele puţin mai repede decît de obicei, iar în momentul în care ajungeţi lîngă adversar, atacaţi cu o singură lovitură. Aceasta este iniţiativa.

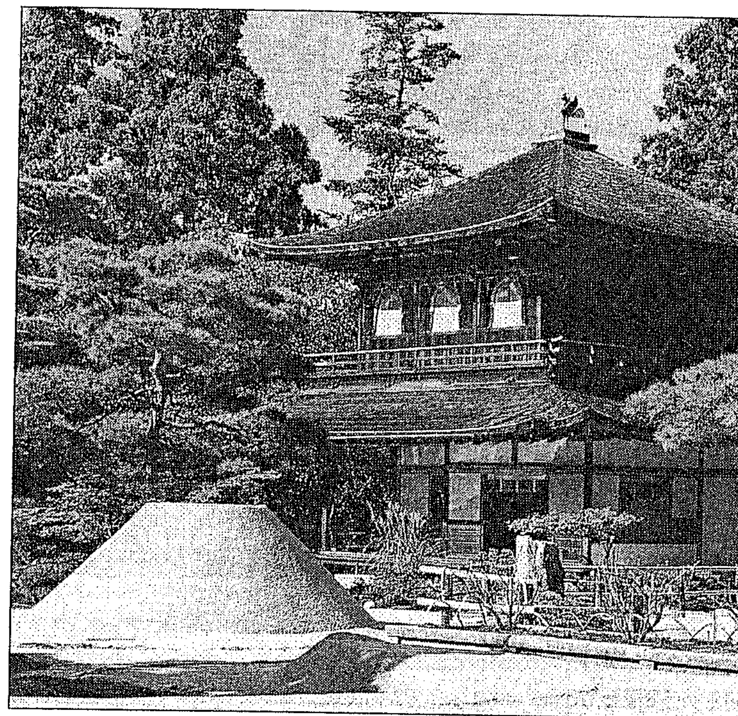
Sau, fără a vă fixa spiritul, lăsaţi-l să plutească, avînd însă, în mod constant, dorinţa fermă de a ataca adversarul, de la începutul luptei şi pînă la sfîrşitul ei. Întăriţi-vă spiritul pentru a obţine victoria. Toate acestea reprezintă „iniţiativa de provocare".

2) Iniţiativa de aşteptare – tai no sen. Atunci cînd adversarul atacă şi ajunge lîngă voi, rămîneţi indiferenţi şi prefaceţi-vă că sînteţi slabi. Cînd el se apropie şi mai mult, retrageţi-vă rapid şi fentaţi că săriţi în spate. Atunci cînd sesizaţi că adversarul a diminuat tensiunea atacului, treceţi la

contraofensivă cu o singură lovitură şi obţineţi victoria. Acesta este primul caz. Sau, în mod egal, cînd adversarul lansează un atac, ripostaţi cu o vigoare sporită. Dacă ritmul atacului adversarului *(hyoshi)* se va modifica, folosiţi această ocazie şi obţineţi victoria. Acesta este, de asemenea, un principiu al „iniţiativei de aşteptare" - *tai no sen*.

3) Iniţiativa reciprocă - tai tai no sen. Atunci cînd adversarul atacă primul, apropiaţi-vă calm de el, dar decis. Apoi, cînd adversarul vostru se apropie şi mai mult, intraţi într-o poziţie de gardă decisivă şi, sesizînd un moment de ezitare al adversarului, atacaţi-l imediat în forţă şi obţineţi victoria. Dacă adversarul atacă calm, atacaţi şi voi, dar puţin mai repede, avînd corpul puţin relaxat. Vă apropiaţi cît se poate de el şi îi loviţi sabia în diferite moduri şi, în funcţie de acţiunile sale, obţineţi victoria, folosindu-vă de lovituri puternice. Acestea sînt mijloacele „iniţiativei reciproce"- *tai tai no sen*. Totuşi, este imposibil de a descrie în detaliu ceea ce este iniţiativa *sen*.

Trebuie să cercetaţi voi înşivă, citind cu atenţie ceea ce am scris.

Gîndiţi-vă bine la toate cele scrise aici! Se va adopta una dintre aceste trei iniţiative, în funcţie de împrejurări şi de avantajul pe care îl oferă în momentul respectiv. Eu nu afirm că trebuie să atacaţi întotdeauna primul, totuşi, este mai bine să ai atacul de partea ta, pentru a-ţi controla adversarul. În oricare dintre cazuri, a lua iniţiativa înseamnă a obţine victoria, datorită strategiei *hyoho*. Antrenaţi-vă bine!

A apăsa perna adversarului

„A apăsa perna adversarului" înseamnă a-l împiedica să-şi ridice capul. În lupta care aplică strategia *hyoho*, nu este bine să fii controlat de adversar şi să acţionezi cu întîrziere. Trebuie să vrei să controlezi adversarul, prin orice mijloace, conform voinţei tale.

Însă adversarul, ca şi tine, are aceleaşi intenţii. Nu poţi obţine victoria fără ca să ştii dinainte intenţiile adversarului. În strategie, se opresc loviturile pe care adversarul se pregăteşte să le dea, se dejoacă toate

fentele pe care acesta intenţionează să le facă şi trebuie să ştii să te eliberezi chiar înainte ca el să execute o priză. Toate acestea sînt conţinute în expresia „a apăsa perna adversarului". Atunci cînd sîntem în faţa unui adversar, trebuie ca, bazîndu-ne pe strategia noastră adevărată, să ştim să deosebim şi cel mai neînsemnat gînd care îi încolţeşte în minte, înainte ca el să îl pună în aplicare. Dacă adversarul vostru se pregăteşte să vă dea o lovitură, opriţi-o chiar de la litera „l" (a cuvîntului „lovitură") şi nu-l lăsaţi să continue. Aceasta înseamnă „a apăsa perna adversarului". Dacă adversarul trece la atac, opriţi-l la litera litera „a" (a cuvîntului „atac"), dacă adversarul se pregăteşte să sară, opriţi-l la litera „s" (a cuvîntului „a sări"), iar dacă adversarul se pregăteşte să vă taie, opriţi acţiunea la litera „t" (a cuvîntului „a tăia"). Totul se reduce la acelaşi lucru.

Atunci cînd un adversar luptă împotriva noastră, el trebuie lăsat să-şi continue acţiunile inutile şi trebuie oprit să le execute pe cele utile, pentru a-l împiedica astfel să continue lupta. Acest lucru este foarte important în strategie. Dar, dacă sînteţi doar preocupaţi să opriţi acţiunile adversarului, veţi fi mereu cu un pas în urma acestuia. Esenţialul este ca acţiunile voastre, oricare ar fi ele, să urmeze Calea Strategiei şi ca voi să diminuaţi germenii intenţiilor adversarului, pe măsură ce ei apar în mintea sa. Faceţi-i inutili şi controlaţi-vă astfel adversarul!

Aceasta este ceea ce experţii în strategie ştiu să facă. Se poate ajunge la un astfel de rezultat prin perfecţionare. Reflectaţi adînc asupra acestui lucru: „a apăsa perna adversarului"!

Depăşiţi curentul critic

Pentru a naviga în largul mării, trebuie, cîteodată, să treci prin strîmtori sau prin mări largi, de 100 sau 200 de kilometri şi, de-a lungul acestui drum va trebui să traversezi şi curenţi potrivnici. În acelaşi mod, în trecerea noastră prin lume, vom avea de depăşit curenţii potrivnici din viaţa noastră. Pentru ca o corabie să-şi poată urma cu bine drumul, trebuie să cunoaşteţi curenţii potrivnici, poziţia corabiei şi starea vremii. Astfel, această corabie poate naviga cu propriile ei mijloace, fără ajutorul unei alte corăbii de însoţire. După împrejurări, se navighează folosindu-se vînturile dinspre babord, tribord sau cu vînt din pupă. Dacă direcţia vîntului se schimbă cîteodată, trebuie să ai voinţa fermă de a ajunge în

port, chiar dacă ar trebui să vîsleşti zece sau cincisprezece kilometri. Navigînd astfel, vei putea trece de curenţii potrivnici.

Pentru a străbate lumea umană trebuie să aveţi această filosofie ; să aveţi voinţa fermă de a trece de curenţii potrivnici în momentele de criză.

De-a lungul luptelor, în strategia *hyoho* este important să depăşeşti aceşti curenţi potrivnici. La fel cum un bun navigator străbate mările, aşa trebuie să traversăm şi noi aceşti curenţi potrivnici, sesizînd poziţia adversarilor, cunoscînd bine calităţile tehnicii noastre şi bazîndu-ne pe principiile (avantajele) strategiei. Dacă depăşiţi curentul potrivnic, vă găsiţi deja în siguranţă. O dată depăşit curentul potrivnic, începînd să apară punctele slabe ale adversarului, preluăm iniţiativa şi ne apropiem în mare măsură de victorie. Această depăşire a curentului potrivnic este importantă în strategie, fie pentru mase (bătălii), fie individuală. Gîndiţi-vă bine la acest lucru !

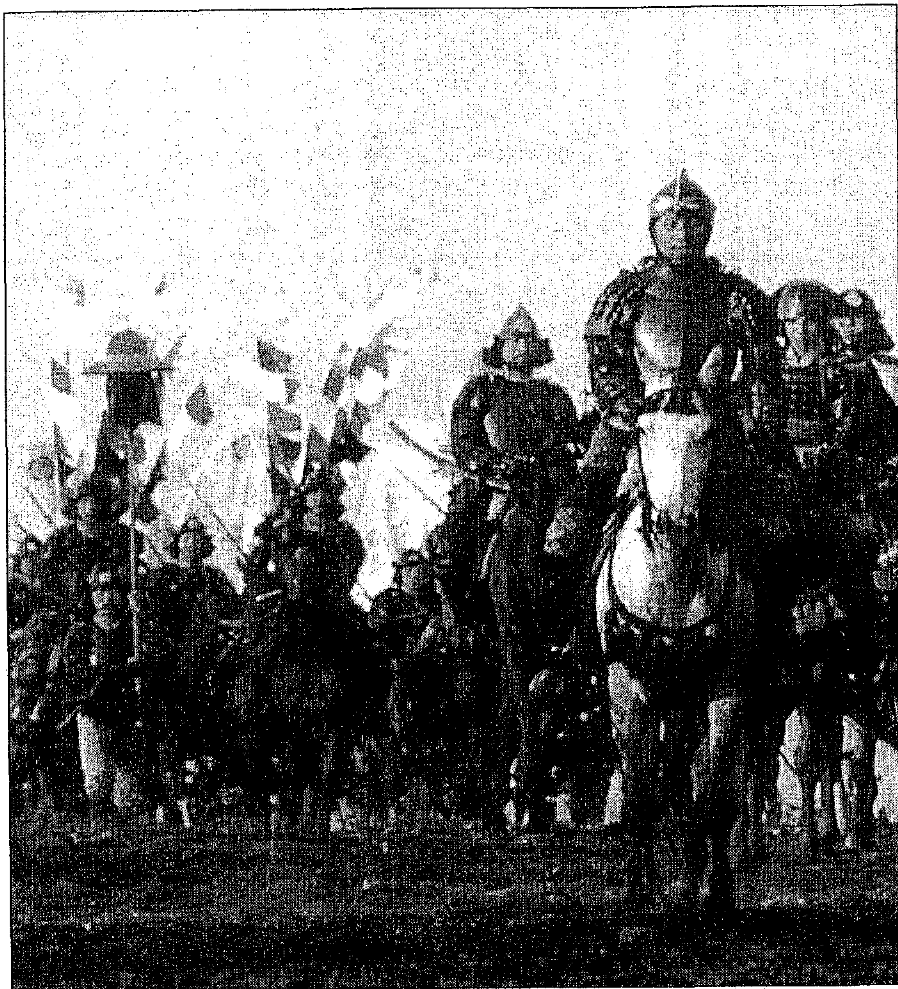
Aprecierea cursului

În strategia de mase (bătălii), aprecierile se compun din : a simţi forţa adversarilor, a ghici intenţiile trupelor inamice, a şti să sesizezi condiţiile oferite de momentul respectiv, a şti să faci presupuneri referitoare la inamici şi a şti să alegi modul în care trupele noastre trebuie să atace. De aici, siguranţa în a obţine victoria, avînd ca bază strategia. Este important să lupţi, ştiind să preiei iniţiativa.

Acelaşi lucru se întîmplă şi în strategia individuală. Trebuie să înţelegeţi şcoala de care aparţine adversarul, să-i cercetaţi caracteristicile, să-i observaţi punctele slabe şi punctele puternice. Folosiţi mijloace de atac diferite de cele la care adversarul se aşteaptă. Simţiţi creşterile şi scăderile în cadenţa adversarului şi cunoaşteţi-i ritmurile. Astfel, este important să luaţi iniţiativa.

Dacă sînteţi inteligenţi, veţi şti să trageţi concluziile potrivite din orice lucru. Dacă veţi obţine libertatea de manevră în strategie, veţi putea ghici toate intenţiile adversarului şi veţi afla astfel mai multe metode de a obţine victoria. Gîndiţi-vă bine la acestea !

A călca sabia

Expresia „a călca sabia" este folosită în mod special în strategie. Mai întîi, în ceea ce priveşte strategia de mase (luptă), în timp ce adversarii trag cu săgeţile sau cu puştile sau cu orice altceva, intenţia lor este ca, după acest tir, să treacă la atac. Dacă vom începe deci să punem săgeţi în arcuri sau gloanţe în puşti, nu vom putea trece la contraofensivă astfel. În timp

ce adversarul trage cu săgeţi sau cu gloanţe, treceţi repede la contraatac. Dacă veţi contraataca repede, adversarul nu va putea folosi nici săgeţile, nici gloanţele. Aceasta înseamnă că, preluînd atacurile adversarului aşa cum vin ele, vom putea obţine victoria „călcînd" tot ceea ce face el.

Acelaşi lucru se întîmplă şi în strategia individuală. Dacă vom trece la contraatac după o lovitură de sabie a adversarului nostru, lupta va deveni dezordonată şi nimic nu va mai merge bine. Trebuie să aveţi în cap ideea de a călca în picioare sabia adversă, care atacă. Aşadar, trebuie să loviţi înainte ca adversarul vostru să se pregătească de a vă ataca şi astfel să îl împiedicaţi de a duce la bun sfîrşit un al doilea atac. Cînd spun „a călca", aceasta nu înseamnă neapărat a călca cu picioarele. Călcaţi chiar cu propriul vostru spirit şi, bineînţeles, cu sabia voastră. Astfel, trebuie să fiţi mereu atent pentru a împiedica orice intenţie a adversarului de a ataca a doua oară.

Toate acestea urmeză acelaşi principiu, cel de a prelua iniţiativa în toate lucrurile. Deşi am spus „o singură dată", aceasta nu înseamnă a sări asupra adversarului, ci a continua să te lipeşti de el. Gîndiţi-vă bine la acest lucru!

Să ştii cum să provoci prăbuşirea

În orice lucru există o cădere totală: casa se prăbuşeşte, corpul se prăbuşeşte şi un adversar se prăbuşeşte. La momentul potrivit, ritmul se schimbă şi, astfel, se produce prăbuşirea.

În strategia de mase trebuie să cunoşti ritmul *hyoshi*, pentru a şti cînd se prăbuşesc adversarii. Este important să-i urmăreşti imediat, fără a lăsa deloc timpul să treacă. Dacă le permiteţi să respire în timpul acestei prăbuşiri, adversarii îşi vor reveni.

În strategia individuală, în decursul unei lupte, ritmul adversarului devine dezordonat şi se produce prăbuşirea sa. Dacă lăsaţi această ocazie să treacă, el îşi va reveni şi va avea o energie nouă, iar lupta nu va mai merge bine. Este important să urmăreşti cu siguranţă momentul în care apar primele simptome ale prăbuşirii, pentru ca adversarul să nu-şi mai poată reveni. Trebuie urmărit direct şi în forţă, iar lovitura decisivă dată în scopul ca el să nu-şi mai poată reveni. Reflectaţi adînc asupra acestei lovituri decisive! Dacă lovitura nu va fi decisivă, duelul va fi foarte strîns. Meditaţi la aceste lucruri!

Deveniţi adversarul vostru

„Deveniţi adversarul vostru" înseamnă să vă puneţi în întregime în locul celuilalt.

Dacă vrem să aplicăm acest lucru în viaţa cotidiană, am putea să-l comparăm cu oamenii care-şi imaginează că este mult mai bine ca un hoţ să fie închis după fapta comisă. Ei îl consideră feroce, dar puneţi-vă în locul hoţului. El singur ţine piept lumii întregi şi este înspăimîntat mai ales de a se vedea încercuit, fără să descopere nici o ieşire. Cel care este încercuit este ca fazanul, iar cei care îl atacă sînt precum şoimii. Gîndiţi-vă bine la acest lucru !

În strategia de mase (luptă) avem tendinţa de a gîndi că adversarii sînt puternici şi devenim prea prudenţi. Dar, dacă am dispune de un număr suficient de oameni, dacă am cunoaşte bine toate teoriile strategiei şi

dacă am şti să sesizăm şansa de a obţine victoria, nu ne vom teme de nimic. În strategia individuală, trebuie să te pui în locul adversarului, pentru ca el să se simtă deja învins în faţa cuiva care cunoaşte bine strategia, care este un bun teoretician şi un expert în artele marţiale. Reflectaţi la acestea !

A separa cele patru mîini

„A separa cele patru mîini" înseamnă ca, atunci cînd adversarul şi voi înşivă aveţi aceleaşi idei, cînd vă aflaţi la egalitate şi cînd stagnaţi, bătînd pasul pe loc, lupta nu avansează. Dacă vă aflaţi în această situaţie, abandonaţi repede intenţia voastră iniţială. Obţineţi victoria printr-un alt mijloc eficace.

În tactica de mase (bătălie), dacă lupta stagnează ca patru mîini imobilizate (ale voastre şi ale adversarilor voştri), nu vom face decît să pierdem oameni. În acest caz, abandonaţi repede prima idee şi obţineţi victoria printr-un mijloc eficace, la care adversarii nu se aşteaptă.

La fel, în strategia individuală, dacă vă aflaţi într-o situaţie ca aceea a patru mîini imobilizate, schimbaţi-vă repede gîndurile. Este important să obţii victoria sesizînd poziţia adversarului şi utilizînd astfel un mijloc special, eficace şi neaşteptat. Trebuie să ştiţi să discerneţi toate acestea.

A face umbra să se mişte

„A face umbra să se mişte" este aplicabilă în momentul în care nu putem discerne intenţiile adversarului. În strategia de mase (luptă), dacă nu reuşiţi prin nici un fel de mijloace să deosebiţi intenţiile adversarilor, prefaceţi-vă că treceţi în forţă la atac şi, astfel, veţi putea observa ceea ce adversarii vor să facă. Din momentul în care le-aţi sesizat intenţiile, vă va fi uşor să obţineţi victoria printr-un mijloc eficace, potrivit cu împrejurările.

De asemenea, în strategia individuală, atunci cînd adversarul îşi ţine sabia la spate sau în lateral, nu-i puteţi ghici intenţiile. Atunci, dacă veţi fenta că îl loviţi brusc, el îşi va trăda gîndurile şi intenţiile prin intermediul sabiei sale. O dată cunoscute intenţiile sale, este sigur că veţi obţine victoria, urmărind avantajele create de împrejurări. Însă, dacă sînteţi distrat, ritmul vostru se va relaxa. Gîndiţi-vă bine !

A micşora umbra

„A micşora umbra" este o poziţie adaptată momentului în care simţiţi că adversarul are intenţia să acţioneze. În strategia de mase (lupte) se spune că trebuie să micşorezi ideea de acţiune care încolţeşte în mintea inamicilor. Dacă veţi lăsa ca adversarii să observe explicit că le înţelegeţi strategia, presaţi astfel de forţa voastră, ei îşi vor schimba ideile. Atunci, schimbaţi-vă şi voi înşivă ideile, preluaţi o iniţiativă izvorîtă dintr-un spirit în care aţi creat vidul şi obţineţi victoria.

În strategia individuală, urmînd ritmul care vă este avantajos, împiedicaţi ca o intenţie puternică să se ivească în spiritul adversarului şi, în momentul în care el îşi abandonează intenţia sa, luaţi iniţiativa pe drumul victoriei. Reflectaţi la aceste lucruri !

Despre contaminare

Multe lucruri sînt molipsitoare, somnul, căscatul şi, de asemenea, ambianţa.

În strategia de mase (luptă), atunci cînd adversarii sînt încă incitaţi şi vi se pare că se grăbesc, luaţi-vă un aer nonşalant, ca şi cum aţi fi indiferent. Atunci, ei vor fi contaminaţi de această indiferenţă, iar spiritul lor se va destinde. Cînd sesizaţi momentul în care această relaxare este transmisă duşmanilor, atacaţi la rîndul vostru, cu forţă şi viteză, precedînd contraatacurile lor şi avînd spiritul vidului. Astfel, veţi putea obţine un avantaj pe drumul către victorie.

De asemenea, şi în strategia individuală corpul şi mintea voastră trebuie să pară indiferente. Trebuie să ştiţi să sesizaţi momentul de relaxare al adversarului şi să preluaţi atunci iniţiativa, cu forţă şi rapiditate. Este important să obţineţi astfel victoria.

Verbul „a îmbăta" şi această acţiune au acelaşi sens, care constă fie în a determina adversarul să se plictisească, fie în a face ca acţiunile sale să fie superficiale, fie în a-i slăbi spiritul. Gîndiţi-vă bine la acestea !

Să faci ca adversarul să-şi piardă echilibrul mental

Această lipsă de echilibru o putem găsi în orice lucru. Echilibrul mental se pierde în caz de pericol, de apariţie a unor dificultăţi sau a unor surprize. Reflectaţi asupra acestora !

În strategia de mase (luptă) este important să faci ca adversarii să îşi piardă echilibrul mental. Luîndu-i prin surprindere, treceţi la un atac dezlănţuit împotriva adversarilor voştri şi, înainte ca ei să aibă timp să ia vreo decizie, preluaţi iniţiativa astfel încît aceasta să fie în avantajul vostru. Este important să obţineţi astfel victoria.

De asemenea, în tehnica individuală, trebuie să păreţi indiferent la început şi, dintr-o dată, să treceţi la atac în forţă. Continuaţi astfel, urmărind fluctuaţiile spiritului său şi, în funcţie de acţiunile adversarului, nu-i lăsaţi nici un răgaz şi păstraţi-vă avantajul pînă la sfîrşit. Este important să obţineţi astfel victoria. Reflectaţi la aceste lucruri !

Să provoci frica

Frica o întîlnim în orice lucru şi înseamnă şi a provoca spaima datorită surprizei.

În strategia de mase (luptă), a înfricoşa duşmanii nu înseamnă doar a face acest lucru pe Cale vizuală, căci adversarii pot fi înfricoşaţi şi printr-un zgomot sau făcîndu-i să creadă că numărul mic de luptători de care dispunem este mult mai mare decît în realitate sau îi putem, de asemenea, înfricoşa printr-un atac surpriză din lateral. Toate acestea pot cauza frica. Trebuie să ştiţi să sesizaţi ritmul fricii duşmanilor voştri şi să obţineţi victoria datorită acestui avantaj.

De asemenea, în strategia individuală, înfricoşaţi-vă adversarul cu ajutorul corpului vostru, al sabiei sau al strigătelor. Atacaţi prin surprindere, într-un mod pe care adversarul nu şi l-ar fi putut imagina, folosiţi ca avantaj frica lui şi obţineţi astfel victoria. Acest lucru este foarte important, de aceea, gîndiţi-vă bine la el !

Despre încîlceală

Dacă sînteţi aproape de adversar, iar rezistenţa reciprocă este foarte puternică şi vă gîndiţi că nimic nu merge bine, pătrundeţi în adversar, iar în timpul acestei încîlceli trebuie să ştiţi să sesizaţi o ocazie avantajoasă şi să obţineţi în forţă victoria.

În strategia de mase (luptă), precum şi în cea individuală, dacă vă aflaţi departe de adversari şi rezistenţa reciprocă este puternică, nu veţi putea găsi nici o ieşire care să vă conducă la victorie. Atunci, trebuie să vă încîlciţi cu adversarii în aşa măsură încît să nu puteţi fi deosebiţi unii de alţii şi în acest timp trebuie să sesizaţi ocazia avantajoasă şi să obţineţi victoria în forţă. Acest lucru este foarte important, de aceea, gîndiţi-vă bine la el !

Atacaţi adversarul din lateral

Cîteodată este imposibil să împingi un obiect oarecare, de o anumită greutate, direct din faţă. În această situaţie, este mai bine să-l împingi din diagonală.

În strategia de mase (luptă), trebuie să ştiţi să evaluaţi numărul duşmanilor şi să vă dirijaţi atacul împotriva părţii puternice, care se află cel mai în faţă. Astfel, veţi putea fi în avantaj. Pe măsură ce partea adversă, care se află în faţă, se relaxează, toţi adversarii se vor relaxa, de asemenea. Chiar în momentul în care ei se relaxează, căutaţi fără încetare să-i atacaţi din diagonală. Este important să obţineţi astfel victoria. Chiar în strategia individuală, dacă atacaţi corpul adversarului din diagonală, el îşi va pierde forţa puţin cîte puţin şi va termina prin a se prăbuşi. În acest moment vă va fi uşor să obţineţi victoria. Gîndiţi-vă la aceasta şi înţelegeţi bine metodele de a obţine victoria !

A crea o anumită tensiune nervoasă adversarului

A crea o anumită tensiune nervoasă adversarului constă în a nu-l lăsa să fie sigur de el. În strategia de mase (luptă), pe cîmpurile de bătălie, trebuie să ştiţi să discerneţi mai întîi intenţiile adversarului şi, datorită

cunoştinţelor de strategie pe care le aveţi, să îl faceţi să devină atît de confuz încît să nu mai recunoască diferenţa dintre : aici sau acolo, acesta sau acela, devreme sau tîrziu. Apoi trebuie să sesizaţi momentul în care începe să i se manifeste tensiunea nervoasă şi, astfel, veţi obţine victoria.

De asemenea, în strategia individuală, conform fiecărui caz în parte, încercaţi diferite tipuri de atac : părînd cînd a fi gata să-l loviţi, cînd a-i da o lovitură de picior, cînd a angaja o luptă corp la corp şi, în acest mod, veţi face să se nască în adversarul vostru o tensiune nervoasă, ajungînd asfel să obţineţi cu uşurinţă victoria. Aici se află partea esenţială a întregii lupte. Gîndiţi-vă bine la aceasta !

Despre cele trei tipuri de strigăte

Există trei tipuri de strigăte : primul strigăt, strigătul de mijloc şi strigătul final. Ele corespund momentelor de luptă. Strigătul este un semn de forţă. Strigăm deci în faţa unui incendiu. Strigăm pentru a învinge vîntul sau valurile. Strigătul arată puterea.

În strategia de mase (luptă), strigătul dat la început trebuie să fie cît mai puternic posibil, pe cînd strigătul dat în timpul luptei trebuie să fie pe un ton grav şi să provină din adîncul abdomenului. După ce aţi obţinut victoria, trebuie să strigaţi puternic. Acestea sînt cele trei tipuri de strigăte.

De asemenea, în strategia individuală, pentru a face ca adversarul să se mişte, trebuie să te prefaci că îi vei da o lovitură, strigînd, şi abia după acest strigăt trebuie să dai lovitura de sabie. Se întîmplă şi ca, după ce ai dat lovitura, să strigi din nou : este strigătul de victorie. Aceste două tipuri de strigăte sînt numite „strigătul care precedă şi strigătul care urmează". Trebuie evitat să strigi puternic în acelaşi timp în care dai o lovitură de sabie. Dacă strigi pe parcursul luptei, trebuie să o faci doar pentru a te fixa pe un ritm. Atunci trebuie să strigi pe un ton grav. Gîndiţi-vă bine la aceste lucruri !

Despre zigzag

Zigzag-ul se aplică în strategia de mase (luptă) atunci cînd cele două armate se află faţă în faţă. În cazul în care adversarii voştri sînt puternici, atacaţi-i dintr-un unghi şi, dacă observaţi că acea parte a adversarilor s-a

relaxat, abandonaţi-o şi atacaţi dintr-un alt unghi, mai puternic, apoi după altul, adică atacaţi în zigzag.

În strategia individuală, dacă vă aflaţi singuri în faţa mai multor adversari, această metodă este foarte importantă. Dacă o parte a adversarilor voştri sînt învinşi sau o iau la fugă, treceţi la atacul părţii mai puternice.

Conform ritmului adversarilor voştri, atacaţi cînd la stînga, cînd spre dreapta, după un ritm în zigzag. Faceţi acest lucru fără a pierde din vedere starea în care se află adversarii. Dacă ajungeţi să sesizaţi gradientul de forţă al adversarilor, atunci treceţi cu putere la atac. În acest caz, nu trebuie să aveţi nici o restricţie şi să obţineţi victoria în forţă. Atunci cînd nu aveţi decît un singur adversar de străpuns şi dacă acest adversar este puternic, trebuie să păstraţi această stare de spirit. Trebuie să cunoaşteţi bine aceste atacuri în zigzag, fără a vă retrage nici măcar un pas.

A neutraliza

„A neutraliza" înseamnă aici să vă imaginaţi că adversarii sînt slabi şi, astfel, să acţionaţi în forţă pentru a-i neutraliza.

În strategia de mase (luptă), dacă gîndiţi că adversarii voştri sînt sau nu numeroşi, şi dacă descoperiţi la ei o anumită tensiune nervoasă sau alte puncte slabe, neutralizaţi-le, adunîndu-vă toate forţele într-o singură lovitură. Dacă această încercare de neutralizare este slabă, se poate întîmpla ca adversarii voştri să-şi revină. Trebuie să aveţi bine stabilită în minte această idee de a vă neutraliza adversarii, ca şi cum aţi strivi ceva între degete.

În strategia individuală, atunci cînd vă aflaţi în faţa unui advesar care vă este inferior, cînd ritmul adversarului vostru este perturbat sau atunci cînd adversarul este pe punctul de a se retrage, este important să-l neutralizaţi direct, fără a-i lăsa timp să respire, evitînd să vă încrucişaţi privirile. Cel mai important lucru este să-l împiedicaţi să-şi revină. Gîndiţi-vă bine la aceasta !

Trecerea dinspre munte spre mare

„A trece dinspre munte spre mare" înseamnă că nu este bine să repeţi aceleaşi lucruri în timpul unei lupte. Să repeţi de două ori acelaşi lucru mai merge, dar niciodată a treia oară. Dacă nu reuşiţi o lovitură de prima dată, chiar dacă o veţi încerca a doua oară, eficacitatea ei va fi îndoielnică. Este mai bine să folosiţi o lovitură neaşteptată, de fiecare dată într-o manieră diferită şi, dacă aceasta este ineficace, încercaţi o altă tactică.

Dacă adversarul îşi imaginează muntele, aplicaţi tehnica mării, iar dacă adversarul se gîndeşte la mare, aplicaţi tehnica muntelui. Aceasta este Calea Strategiei. Gîndiţi-vă bine la aceste lucruri !

A înlătura fondul

„A înlătura fondul" se aplică în următorul caz : în timpul unei lupte cînd, deşi aţi obţinut practic victoria datorită tehnicii voastre eficiente de arte marţiale, spiritul combativ al adversarului încă nu a dispărut complet. El este învins deci la suprafaţă, dar nu încă în fondul inimii sale. În acest caz schimbaţi-vă repede intenţiile. Trebuie să distrugeţi dorinţa adversarului vostru de a lupta. Este important să ştiţi să descoperiţi în el momentul în care spiritul combativ este distrus.

Astfel, veţi putea înlătura fondul fie prin sabie, fie cu corpul sau cu spiritul. Nu există o metodă precisă de a reuşi aceasta. În cazul în care adversarul vostru s-a prăbuşit şi în forul său interior, este inutil să păstraţi în voi spiritul combativ. În caz contrar, trebuie să-l păstraţi. Dacă adversarul mai are încă spirit combativ, veţi avea oarecare dificultăţi în a-l face să se prăbuşească. În strategie, fie ea de mase (luptă) sau individuală, antrenaţi-vă în „a înlătura fondul".

A se înnoi

Atunci cînd, în timpul unei lupte care rămîne în stadiul de învălmăşeală, nimic nu mai merge bine, abandonaţi-vă primele idei, înnoiţi-le şi preluaţi un nou ritm. Astfel, veţi descoperi drumul spre victorie. De

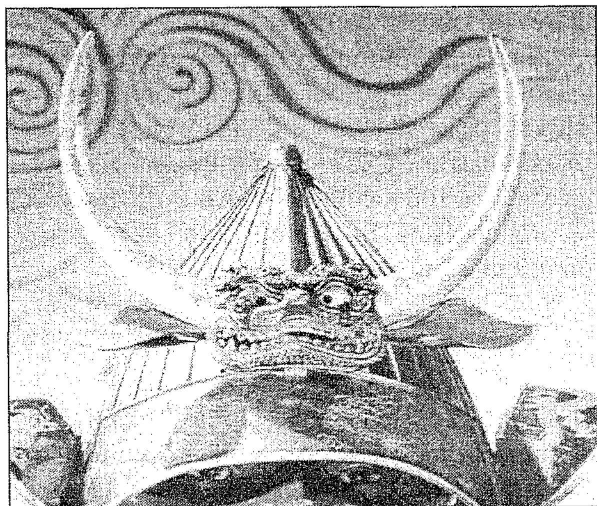
fiecare dată cînd vă gîndiţi că între voi şi adversarii voştri lucrurile stagnează, schimbaţi-vă imediat intenţiile şi obţineţi victoria căutînd alte mijloace avantajoase pentru voi.

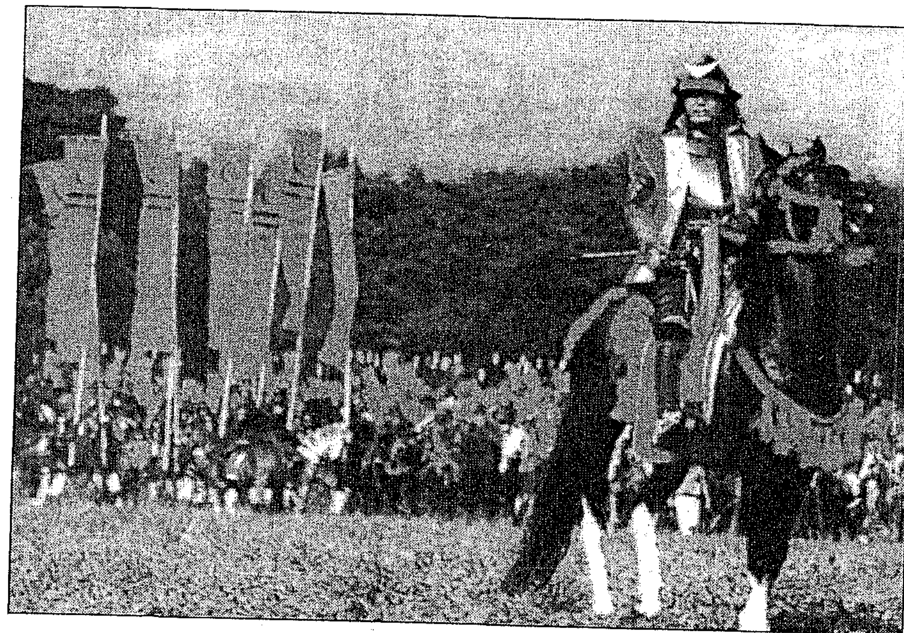
Este foarte important să ştii să „te înnoieşti" în strategia de mase (luptă). Cei care sînt perspicace în strategie pot să discearnă uşor momentul acestei înnoiri. Gîndiţi-vă bine la toate acestea !

Cap de şobolan şi cap de taur

Atunci cînd, în timpul unei lupte, voi şi adversarul vostru vă lăsaţi pierduţi în lucruri nesemnificative şi sînteţi amestecaţi unul cu celălalt, trebuie să aveţi mereu în minte proverbul strategiei „capului de şobolan şi al capului de taur" şi să vă schimbaţi ideile mici cu idei mari, ca şi cum ar trece din capul unui şobolan în cel al unui taur. Acesta este un principiu al strategiei.

Este important ca samuraii să aibă mereu în minte acest proverb al „capului de şobolan şi al celui de taur", chiar şi în viaţa de zi cu zi. În strategie, fie ea de mase (luptă) sau individuală, să nu uitaţi niciodată acest spirit. Gîndiţi-vă bine la acest lucru ! Oricînd sîntem preocupaţi cu detalii nesemnificative, trebuie să le schimbăm dintr-o dată într-un spirit larg, interschimbînd ce este mic cu ceea ce este mare.

Generalul îşi cunoaşte soldaţii

Este evident că, în luptă, generalul trebuie să-şi cunoască soldaţii. Folosind inteligenţa strategiei, el este capabil să se gîndească la adversari ca şi cum ar fi soldaţii săi. El trebuie să se străduiască să-i manevreze după cum vrea. Atunci el este general, iar adversarii vor fi soldaţii săi. Meditaţi adînc la aceste lucruri !

Desfaceţi poignet-*ul*

A deschide *poignet-ul* poate avea mai multe semnificaţii. Poate fi un mijloc de a obţine victoria fără sabie. Există, de asemenea, situaţii cînd nu se poate obţine victoria chiar şi cu o sabie. Nu pot să expun aici toate gîndurile mele în detaliu. Exersaţi !

Corpul ca o stîncă

De îndată ce cunoaşteţi Calea Strategiei *hyoho*, fiţi ca o stîncă. Fiţi de neatins şi de neschimbat în toate lucrurile. Explicaţia nu poate fi decît verbală.

Am exprimat mai sus ce am gîndit fără încetare în timpul exerciţiilor de sabie ale şcolii noastre. Este prima dată cînd scriu despre toate aceste avantaje, de aceea ele sînt expuse fără o ordine şi fiecare explicaţie nu reiese clar. Totuşi, această carte va fi un fel de index pentru cei care vor dori să studieze această Cale.

Începînd din tinereţea mea, m-am consacrat Căii Strategiei, mi-am disciplinat mîinile, mi-am educat corpul şi am studiat diferitele aspecte ale spiritului în artele marţiale, în general, şi în sabie, în particular. Însă, atunci cînd îmi îndrept atenţia către alte şcoli, unele nu constau decît în cuvinte, altele nu îşi manifestă abilitatea decît în tehnici mărunte, altele nu se ocupă decît de aspectul exterior. Nici una nu are spirit autentic.

În pofida ideilor pe care le au aceste şcoli, ele nu disciplinează corpul şi spiritul. În acelaşi timp, toate devin boli ale Căii şi nu se vor putea debarasa niciodată de această influenţă iniţială nefastă. Ele se află la rădăcina degradării adevăratei Căi a Strategiei şi provoacă declinul ei. Arta sabiei are scopul de a ne conduce pe Calea adevărată şi la victorie în luptă. Acest scop este imuabil. Dacă obţineţi inteligenţa strategiei şcolii noastre şi practicaţi fără încetare, nu am nici o îndoială că veţi obţine victoria.

12 mai, al doilea an Shoho
Shimmen Musashi
Pentru Seniorul Terao Magonojo

Vîntul

În strategie este important să cunoşti metodele (căile) celorlalte şcoli. Voi prezenta în acest capitol numit „Vîntul" diversele practici ale celorlalte şcoli.

Fără a cunoaşte Căile pe care le urmează celelalte şcoli, nu ne vom putea înţelege deplin propria Cale. Atunci cînd privesc strategiile celorlalte şcoli, observ că ele utilizează sabia mare şi folosesc în exclusivitate forţa musculară. Altele nu se ocupă decît de utilizarea sabiei mici. Alte şcoli se ocupă doar de studierea numeroaselor tehnici de sabie, divizînd chiar poziţia de gardă cu sabia, în superficială şi profundă.

În acest capitol voi prezenta cu claritate motivele pentru care aceste şcoli nu urmează adevărata Cale. Tot aici voi explica ce este bun sau ce este rău, ce este corect sau ce este eronat în raport cu Calea pe care o urmează acestea. Adevărul şcolii noastre este foarte diferit de adevărurile celorlalte şcoli. Cei care aparţin altor şcoli folosesc strategia pentru a-şi cîştiga existenţa. Astfel, ei dau un aer strălucitor aparenţei lor, îşi înfrumuseţează şi îşi comercializează strategia, dar se află complet în afara adevăratei Căi. Pentru acest tip de oameni, strategia se limitează la scrimă, şi ei cred că pot obţine victoria doar prin simpla mînuire a sabiei, prin disciplină corporală şi prin abilitate manuală, dar acestea nu sînt căi sigure. Voi enumera şi voi explica separat fiecare dintre punctele slabe ale celorlalte şcoli. Gîndiţi-vă la aceasta şi înţelegeţi bine avantajele şcolii noastre, „Şcoala celor două săbii" !

Despre şcoala care preferă săbii de mari dimensiuni

Anumite şcoli preferă săbii de mari dimensiuni, dar, din punctul de vedere al strategiei mele, cred că aceste şcoli sînt slabe, pentru că strategiile de acest tip ignoră posibilitatea de a obţine victoria printr-un alt mijloc. Ele se bazează pe lungimea sabiei şi caută să obţină victoria de la distanţă. De aceea preferă săbiile lungi.

Conform unui dicton : „cu un centimetru de lungime în plus, mîna este deja mai eficientă". Dacă vă gîndiţi să aplicaţi acest lucru în strategie,

înseamnă că ignoraţi însăşi strategia. Dacă vreţi să obţineţi victoria de la distanţă, cu ajutorul unei săbii mai lungi, fără a cunoaşte principiile (avantajele) strategiei, nu înseamnă decît o slăbiciune a spiritului, pe care eu o consider o strategie slabă. Atunci cînd luptaţi corp la corp, cu cît este sabia mai lungă, cu atît va fi mai dificil să loviţi. Mişcările sabiei vor deveni imposibile şi chiar sabia însăşi vă va încurca. Astfel, veţi fi mai dezavantajaţi decît cei care mînuiesc o sabie scurtă.

Cei care preferă săbiile lungi au motivele lor, dar ele sînt personale. Din punctul de vedere al adevăratei Căi universale, motivele lor nu au nici un fundament. În cazul în care nu ai o sabie lungă, de ce adică ai pierde cu una scurtă? De exemplu, în cazul în care nu aveţi deloc spaţiu deasupra voastră, sub voi sau în lateral, ori în cazul în care nu dispuneţi decît de o sabie scurtă, dacă vă încăpăţînaţi să preferaţi o sabie lungă,

atunci spiritul vostru se va îndepărta de principiile strategiei, iar aceste idei sînt greşite. De asemenea, oamenii care nu sînt puternici din punct de vedere fizic, vor avea dificultăţi în a mînui o sabie lungă.

Un vechi proverb spune: „Cel care este capabil să facă ceva mare, este capabil să facă şi ceva mai mic", iar eu însumi nu sînt total împotriva lungimii. Resping doar ideile care nu iau în consideraţie decît lungimea.

În strategia de mase (luptă), sabia lungă este comparabilă cu o armată importantă, pe cînd sabia scurtă poate fi comparată cu o armată mică. Oare o armată mică nu ar putea lupta cu o armată importantă? Putem găsi multe exemple în care o armată mică a învins armate importante. Şcoala noastră respinge acest mod de a gîndi, unilateral şi strîmt. Gîndiţi-vă bine la aceasta!

Este primordial de a şti şi de a simţi în ce împrejurări se poate folosi sabia mare sau sabia mică.

Trebuie să ştiţi a folosi o sabie foarte lungă ca pe o sabie foarte scurtă, dar să evitaţi a vă limita gîndirea la lungimea sabiei.

Ceea ce înţeleg alte şcoli prin „sabie puternică"

Săbiile nu pot fi clasificate în săbii puternice şi săbii slabe. Atunci cînd dai o lovitură de sabie conformîndu-te unei voinţe puternice, această lovitură va fi grosolană şi nu vei putea obţine victoria doar prin duritatea loviturii.

De asemenea, dacă te încăpăţînezi să doreşti a-ţi tăia adversarul folosind doar forţa, nu vei reuşi niciodată să faci acest lucru. Atunci cînd te antrenezi, exersînd lovituri cu sabia şi tăind ceva, este greşit să tai cu forţă. Nimeni nu se gîndeşte dacă să folosească sau nu forţa atunci cînd schimbă lovituri de sabie cu un adversar. Atunci cînd vrei să ucizi pe cineva, tăindu-l cu sabia, nu te gîndeşti dacă să o faci cu forţă sau fără putere. Nu te gîndeşti decît să-l ucizi.

Sau, dacă vreţi să loviţi puternic sabia adversarului cu a voastră, acest lucru nu va avea rezultate bune. Dacă sabia voastră loveşte puternic sabia adversarului, răspunsul sabiei voastre va fi încetinit. Să mînuieşti cu forţă o sabie este deci un non-sens. În strategia de mase (luptă), dacă vreţi să aveţi oameni puternici în armata voastră şi să obţineţi victoria cu ajutorul forţei, adversarul vostru va dori, de asemenea, să aibă oameni

puternici în armata sa şi să obţină victoria cu ajutorul forţei, la fel ca voi. Situaţiile vor fi identice de ambele părţi. Nu se poate obţine niciodată victoria fără a asculta de raţiune.

În cadrul şcolii noastre nu ne gîndim la nimic care ar fi neraţional. Noi încercăm să obţinem victoria prin orice mijloace datorită inteligenţei strategiei. Reflectaţi la aceste lucruri !

Folosirea sabiei scurte în cadrul altor şcoli

Dacă te gîndeşti să obţii victoria doar cu ajutorul sabiei scurte, atunci nu te afli pe adevărata Cale. Încă din timpurile străvechi şi pînă astăzi, au existat denumirile de „sabie şi sabie scurtă", pentru a face diferenţa între sabia lungă şi sabia scurtă.

Un om puternic din punct de vedere fizic poate mînui cu uşurinţă chiar şi o sabie foarte mare, deci nimeni nu este obligat să prefere o sabie scurtă. Dacă vrei să foloseşti avantajele oferite de lungime, poţi, la fel de bine, să alegi o lance sau o halebardă. Dacă ai intenţia să-ţi tai adversarul, să sari, apropiindu-te de el sau să-l controlezi cu o sabie scurtă, sesizînd ocazia oferită de un interval apărut în mişcările sabiei lui, acest lucru este greşit, deoarece el este unilateral.

Dacă sînteţi preocupaţi doar de a pîndi ocazia unui interval apărut în mişcările adversarului, toate acţiunile voastre vor fi făcute cu întîrziere. Astfel, veţi acţiona dezordonat, lucru care trebuie evitat. De asemenea, dacă încercaţi să pătrundeţi în rîndurile adversarilor şi să-i controlaţi cu ajutorul sabiei scurte, acest lucru este în întregime inutil atunci cînd adversarii sînt numeroşi.

Cei care sînt obişnuiţi să lucreze cu sabia scurtă, chiar dacă au intenţia să-şi lovească de mai multe ori adversarii, care sînt numeroşi, sau să treacă uşor de la un adversar la altul şi să schimbe lovituri în toate direcţiile, sabia lor va rămîne totuşi pasivă. Lupta devine dezordonată, iar deznodămîntul nu este sigur. Trebuie, dacă este posibil, să rămîneţi puternici şi drepţi, să vă urmăriţi adversarii, să-i faceţi să se mişte dintr-un loc în altul şi să le creaţi o stare de precipitare, găsind astfel drumul care duce la o victorie sigură.

Pentru strategia de mase (luptă), principiul este acelaşi. Atacaţi, dacă este posibil, cît mai brusc, cu o armată numeroasă şi zdrobiţi-vă adversarii dintr-o singură lovitură. Aceasta este esenţa strategiei. Dacă în lume, în general, pentru a face ceva, oamenii nu se preocupă decît să pareze loviturile, să le evite, să scape de ele, să se îndepărteze pentru a se pune la

adăpost, atunci ei vor fi întotdeauna victimile acestor obişnuinţe şi vor fi mereu loviţi de ceilalţi. Calea Strategiei este dreaptă şi adevărată. Este deci esenţial să vă urmăriţi adversarii şi să-i dominaţi, urmînd nişte principii adevărate. Gîndiţi-vă bine la aceasta !

Alte şcoli de sabie cu tehnici diferite

În alte şcoli se învaţă tehnici diferite de mînuire a sabiei. Aceste şcoli comercializează Calea, cu siguranţă pentru a-i face pe începători să creadă că ele cunosc un număr mare de tehnici de sabie. Acest lucru contravine principiilor strategiei.

Toate acestea se întîmplă deoarece şcolile respective consideră că există mai multe moduri de a tăia un adversar. Aici este greşeala lor. Nu există 36 de moduri de a tăia un om. Nu există mai multe moduri de a da o lovitură sau de a tăia, fie că este vorba de un specialist sau nu, de o femeie sau de un copil. Dacă vreţi să căutaţi altele, trebuie doar să folosiţi o bîtă sau o seceră. Totul se rezumă la a vrea să tai adversarul, deci este evident că există puţine moduri de a face acest lucru.

Totuşi, conform locului sau circumstanţelor, de exemplu, într-un loc în care nu dispuneţi de spaţiu deasupra voastră sau în lateral, trebuie să vă ţineţi sabia astfel încît să nu vă încurce. În acest caz se poate spune că există cinci moduri de a ţine o sabie.

În afara acestor moduri, dacă vă aşteptaţi să tăiaţi adversarul cu ajutorul vreunui artificiu oarecare, de exemplu, o întoarcere de pumn, printr-o torsiune a corpului sau prin sărituri înalte, atunci nu vă aflaţi pe Calea adevărată. Nu puteţi tăia adversarii cu o întoarcere a *poignet*-ului sau cu o torsiune a corpului ci, din contră, acestea sînt complet inutile.

Conform strategiei şcolii noastre, trebuie să vă păstraţi corpul şi spiritul drepte şi să-l faceţi pe adversar să-şi piardă direcţia şi să devieze. Apoi, este important să obţineţi victoria descoperind momentul în care spiritul adversarului şi-a pierdut direcţia sau a deviat. Gîndiţi-vă bine la acestea !

Preocuparea pentru poziţia de gardă în alte şcoli

A te preocupa prea mult de poziţia de gardă este o eroare gravă, căci a aplica anumite reguli la poziţiile de gardă poate fi valabil doar atunci cînd ne aflăm în faţa unui adversar. A stabili reguli pentru că aşa era odată obiceiul sau pentru că este astăzi la modă nu are nici o valoare în ceea ce priveşte drumul victoriei sau al înfrîngerii. Pe scurt, acest drum constă în esenţă în a reflecta la tot ceea ce poate distruge adversarul.

În general, garda înseamnă imobilitate. În limbajul curent, atunci cînd trebuie apărat un castel sau trebuie păstrat un loc strategic, cuvintele „a asigura garda" înseamnă a rămîne imobil, indiferent la atacurile adversarului, în timp ce în strategia noastră, de la victorie şi pînă la înfrîngere, totul revine la încercarea de a prelua iniţiativa în orice moment. Atitudinea în poziţia de gardă este spiritul de aşteptare a iniţiativei adversarului. Meditaţi asupra acestui lucru !

Strategia victoriei sau a înfrîngerii constă în a provoca o emoţie adversarului care se află în gardă, de a acţiona într-o manieră care îi este străină acestuia, de a-i provoca o anumită precipitare în acţiune, de a-l speria şi a obţine astfel victoria, utilizînd ritmul său perturbat. Trebuie să respingi deci atitudinea defensivă generată de poziţia de gardă. În consecinţă, şcoala noastră recomandă să fii sigur pe poziţiile de gardă fără a fi imobil.

În tactica de mase (lupte), trebuie să ştii să evaluezi numărul duşmanilor, să recunoşti terenul unui cîmp de luptă, să cunoşti starea de spirit şi numărul propriilor soldaţi, să organizezi trupele în funcţie de calităţile fiecăruia. Astfel se poate aborda lupta. Acesta este principiul luptei. Cazul în care sînt atacat de către un adversar care are iniţiativa în luptă sau cazul în care atac avînd iniţiativa, sînt clar distincte. Dacă cineva se preocupă de a se fixa bine în poziţia de gardă şi de a intercepta sabia adversarului sau în a lovi lama, fără a avea iniţiativa, aceasta este echivalent cu a fabrica un şir de lănci sau halebarde. În revanşă, dacă se trece la asalt preluînd iniţiativa, se poate utiliza eficace acelaşi şir de lănci sau halebarde. Reflectaţi asupra acestui subiect!

Ochii fixaţi conform altor şcoli de sabie

Alte şcoli de sabie sfătuiesc să se ţină ochii fixaţi. Unele dintre acestea sfătuiesc elevii să-şi fixeze ochii asupra sabiei adverse, altele indică poziţionarea ochilor către mîinile adversarului, altele susţin fixarea ochilor pe faţa sau pe picioarele adversarului. Dacă îţi fixezi astfel ochii, spiritul este derutat şi aceasta va afecta strategia.

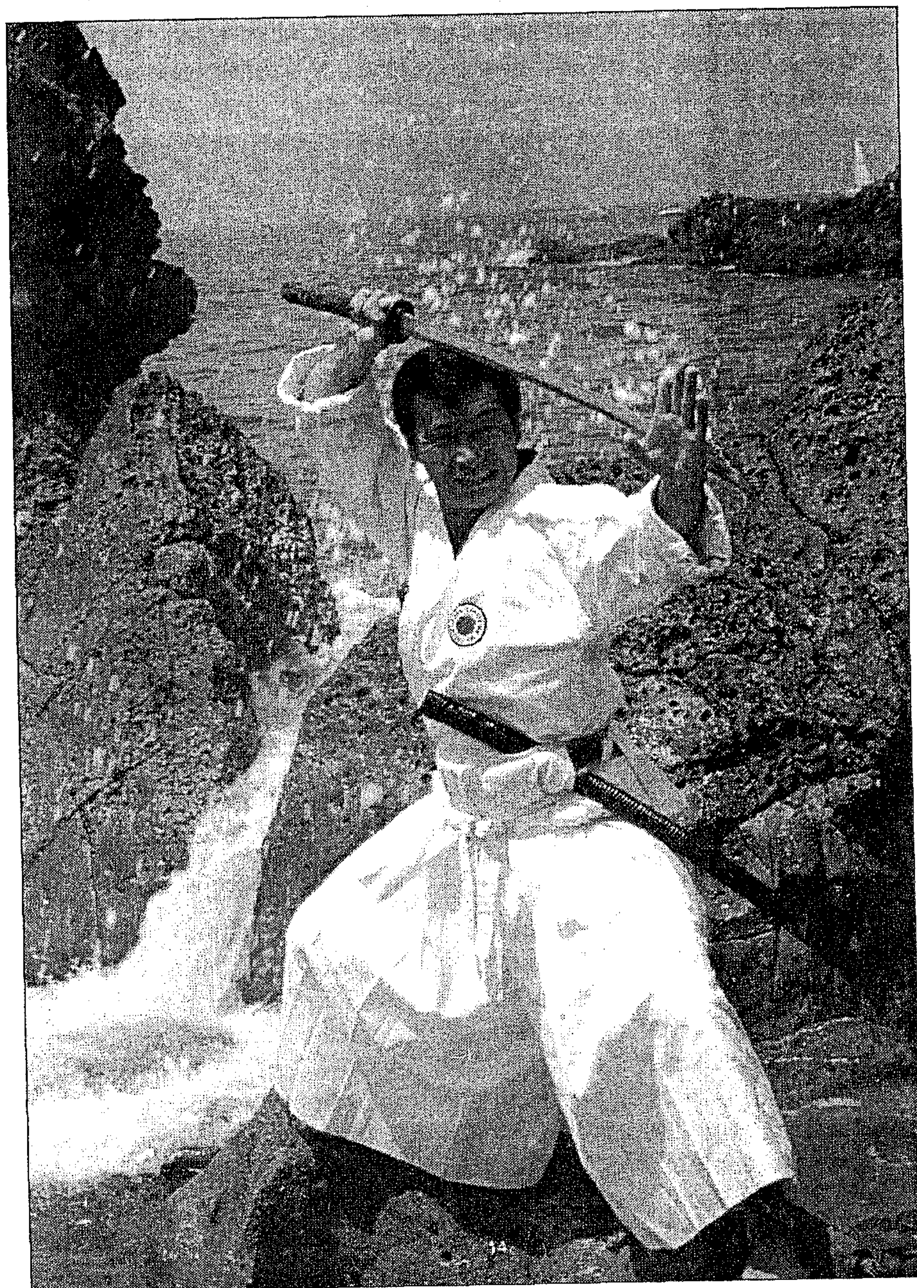
Aş vrea să mă explic: atît timp cît un jucător cu mingea nu-şi fixează ochii cu obstinaţie asupra mingii, el poate să lovescă mingea cu capul, să urmărească mingea, să o lovească cu piciorul etc. Fixarea ochilor este inutilă deoarece creează o deprindere. De asemenea, acrobaţii pot duce o uşă pe nas şi în acelaşi timp să jongleze cu mai multe săbii. Ei nu-şi ţin ochii fixaţi asupra obiectelor cu care lucrează, deoarece mîinile lor sînt obişnuite cu exerciţiul zilnic. În felul acesta, ei văd aceste obiecte fără a le privi.

Astfel, urmînd Calea Strategiei, dacă te obişnuieşti să lupţi cu un adversar, să sesizezi fineţea sau grosolănia spiritului uman şi dacă poţi practica strategia *hyoho*, atunci se poate vedea tot ceea ce ne înconjoară, depărtat sau apropiat, încetineala sau rapiditatea unei săbii. Ochii fixaţi, în strategia noastră, ar putea avea semnificaţia de ochi fixaţi asupra gîndurilor adverse.

În tactica de mase (luptă), trebuie să ai ochii fixaţi asupra capacităţilor de luptă ale adversarilor. În capitolul „Apa", am făcut distincţia între „a vedea" şi „a privi". Aici, a vedea este mai important decît a privi. Trebuie să vezi spiritul adversarilor, să vezi ceea ce te înconjoară, să ai o vedere cuprinzătoare, să vezi cum se desfăşoară lupta şi să vezi forţa şi slăbiciunea fiecărui moment. Este important să obţii astfel victoria.

În strategie, atît în cea de mase (lupte), cît şi în cea individuală, nu trebuie să ai niciodată ochii fixaţi drept în faţa ta. Aşa cum am spus anterior, dacă ai ochii fixaţi în faţa ta ca şi cum ai avea ochelari de cal, se uită lucrurile cele mai importante, spiritul este derutat şi se poate scăpa o victorie sigură. Reflectaţi asupra acestor adevăruri şi exersaţi!

Modul de a poziţiona picioarele în alte şcoli

Anumite şcoli numesc diferitele moduri de a poziţiona picioarele astfel: picioare „flotante", picioare „care fac salturi", picioare „care sar", picioare „care apasă" şi picioare „de corb". Toate aceste calificative vizează mişcările rapide executate de picioare, dar din punctul de vedere al strategiei şcolii mele toate sînt insuficiente.

Noi îndepărtăm noţiunea de picioare „flotante" deoarece, o dată aflaţi în terenul de luptă, toţi combatanţii tind să aibă picioare flotante. Este mai bine deci să fii sigur pe picioare.

De asemenea, nu apreciem picioarele „care fac salturi", pentru că cei care folosesc astfel de tactică se vor obişnui cu ea. În luptă nu există nici un motiv pentru a face prea multe salturi, deci nu este indicată această tactică.

În ceea ce priveşte picioarele „care sar", dacă cineva este preocupat să sară, lupta nu poate fi decisivă.

În privinţa picioarelor „care apasă", acestea mai sînt denumite „picioare care aşteaptă", şi în primul rînd acestă tactică nu va fi folosită.

Pe lîngă acestea, mai există picioarele „de corb" şi toate modurile de mişcări rapide ale picioarelor.

În funcţie de împrejurări, trebuie să luptăm cu adversarii noştri în bălţi, în mlaştini, pe teren muntos, în văi, pe cîmpuri cu pietre, pe poteci etc., deci în funcţie de locul respectiv este imposibil de a face salturi sau de a sări, respectiv nu se pot folosi mişcările rapide de picioare.

În strategia şcolii mele, mişcările picioarelor nu sînt diferite de cele obişnuite. Acestea se efectuează ca şi cum ai merge pe un drum obişnuit. În funcţie de ritmul adversarului, mişcările picioarelor trebuie să corespundă mişcărilor corpului atît în fazele dinamice, cît şi în cele de aşteptare. Picioarele nu trebuie să fie agitate, dar în acelaşi timp mişcarea lor nu trebuie să scadă sub un anumit tempo.

De asemenea, în tactica de mase (luptă), această mişcare a picioarelor este importantă, deoarece, dacă se trece la asalt prea devreme, fără a se cunoaşte spiritul adversarului, ritmul devine contradictoriu şi nu putem obţine victoria. Dar, dacă pasul de asalt este lent, nu se poate descoperi momentul de confuzie şi de prăbuşire al adversarului, iar în felul acesta nu se poate obţine victoria şi nu se poate aprecia situaţia luptei în general.

Este important să se știe a se discerne ocazia confuziei sau prăbușirii adversarului și să se obțină victoria, fără a-i lăsa timpul necesar redresării. Exersați-vă în acest sens !

Preferința pentru viteză în alte școli de strategie

Preferința pentru viteză în strategie nu reprezintă adevărata Cale. În orice situație, dacă nu ești în armonie cu ritmurile, oscilezi între viteză și încetineală. Atunci cînd ai devenit expert în toate Căile, nu pari prea rapid în ochii celorlalți. De exemplu, cei care pot să parcurgă 160-200 kilometri pe zi sînt numiți „buni mărșăluitori", dar aceasta nu înseamnă că ei aleargă repede, de dimineață pînă seara.

Deși cei care nu sînt experți par că aleargă întreaga zi, ei nu au un randament bun. Voi lua ca exemplu corurile care-i acompaniază pe dansatori : dacă cineva care nu este expert cîntă urmînd cîntecul unui expert, se va teme mereu să nu rămînă în urmă și, astfel, se va afla sub tensiune. Atunci cînd se bate la tamburină aria *Pinilor Bătrîni*, deși aceasta este o arie foarte lentă, dacă nu ești expert, vei fi mereu neliniștit să știi dacă poți sau nu să păstrezi măsura. *Takasago* este un cîntec cu ritm rapid, dar este greșit să-l ritmezi grăbindu-te. Un proverb spune : „Cei care merg prea repede, cad". Mersul prea rapid te face să pierzi ritmul. În mod natural și întîrzierea este rea, de asemenea.

Acțiunea unui expert pare lentă, dar el nu se îndepărtează niciodată de ritm. Pentru orice lucru, tot ceea ce este făcut conform unei obișnuințe nu pare rapid. Urmînd aceste exemple, trebuie să cunoașteți bine adevărurile Căii.

Graba este nocivă pe Calea Strategiei. Și iată motivele : conform locului, într-o baltă sau pe un teren mlăștinos etc. este imposibil să-ți miști corpul și picioarele cu viteză. Cît despre sabie, este inutil ca ea să taie repede. Sabia nu este ca un evantai sau ca un cuțit. Dacă vreți să tăiați repede, atunci sabia nu va tăia deloc. Trebuie să știți bine să discerneți toate acestea.

În strategia de mase (luptă), de asemenea, precipitarea și graba sînt greșite. Ideea de a „presa perna adversarului" nu ajunge niciodată cu întîrziere.

Atunci cînd cineva se grăbește fără motiv, este mai bine să-l contrariați rămînînd liniștit și neocupîndu-vă de el. Trebuie să exersați această stare de spirit !

Despre ceea ce alte şcoli înţeleg prin profunzime şi superficialitate

Ce am putea considera ca profund în ceea ce priveşte strategia? Dar superficial? Conform artei respective sau cazului în speţă, spunem „principiu ultim" sau „transmitere secretă" şi există astfel o profunzime necunoscută începătorilor. Dar în ceea ce priveşte principiile, în momentul schimbului de lovituri cu adversarul, este inutil să spui că lupţi superficial sau că loveşti cu profunzime.

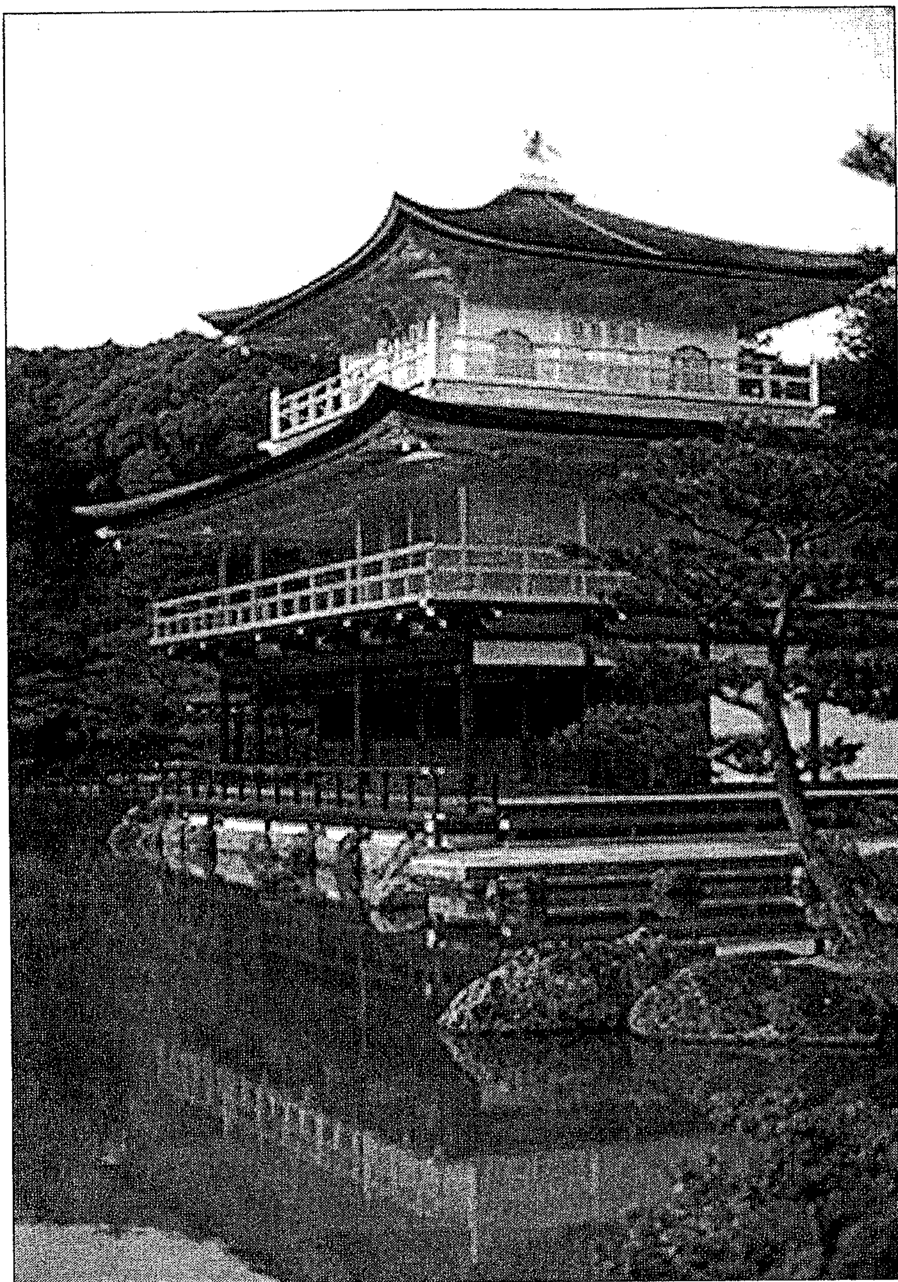
Conform strategiei şcolii noastre, principiile predate sînt următoarele: pe cei care studiază Calea pentru prima dată îi învăţăm tehnicile care le sînt la îndemînă şi, în primul rînd, principiile pe care ei le pot înţelege repede. Apoi, descoperim momentul în care spiritul lor se deschide şi reuşesc să înţeleagă ceea ce nu puteau înţelege înainte. Prin învăţămintele ulterioare, ei avansează din ce în ce mai mult spre adevăruri mai profunde. Dar, în general, îi facem să înveţe cu ajutorul exemplelor practice şi, astfel, nu putem vorbi nici de profunzime, nici de început.

Să luăm exemplul unei regiuni muntoase, unde, dacă vrem să avansăm mai mult, ne vom afla în aceeaşi situaţie ca la început. În toate Căile sînt cazuri cînd profunzimea este valabilă şi alte cazuri în care starea de început este mai convenabilă. În ceea ce priveşte principiile luptei, ce aş putea oare ascunde? Sau ce aş putea dezvălui?

În consecinţă, pentru a-mi transmite Calea, nu am nevoie de jurăminte scrise, de reguli sau de disciplină. Să predai principiile unei Căi drepte sondînd astfel inteligenţa celui care o studiază, să faci să dispară greşelile a cinci sau şase şcoli de strategie, să introduci studentul în mod natural pe adevărtata Cale a Legii samurailor şi să-i formezi un spirit fără îndoieli, aceasta este Calea predării strategiei noastre. Antrenaţi-vă bine!

Am expus liniile mari ale strategiilor altor şcoli în acest capitol numit „Vîntul", clasîndu-le în nouă cazuri. Ar fi trebuit să expun în detaliu caracterul fiecărei şcoli în parte, pornind de la ceea ce au ele mai simplu, la ceea ce au mai profund, dar tocmai datorită acestei intenţii nu am indicat numele acestor şcoli şi nici cel al tehnicilor fundamentale.

Am acţionat astfel, deoarece analizele făcute de diferite şcoli şi teoriile specifice fiecărei Căi sînt la libera alegere a fiecăruia, conform mentalităţii

sale. Mai mult, interpretările sînt diferite chiar în interiorul aceleiaşi şcoli. Astfel, gîndindu-mă la viitor, nu am îndrăznit să numesc una sau alta dintre şcoli sau dintre metode.

De aceea, am separat tendinţele importante ale altor şcoli în funcţie de : preferinţa exclusivă pentru sabia lungă, preferinţa pentru sabia scurtă, preocuparea doar pentru forţă sau supleţe şi atenţia fixată doar pe greutate sau fineţe.

Dar, din punctul de vedere al adevăratei Căi universale şi al umanităţii, toate acestea nu reprezintă decît Căi unilaterale. Chiar dacă eu nu am înaintat în studiu plecînd de la partea cea mai simplă şi ajungînd la partea cea mai profundă a altor şcoli, se va înţelege totuşi ceea ce am vrut să descriu. În cadrul şcolii noastre nu există diferenţe între profunzime şi început pentru sabie. Nu există limite pentru gardă. Să ajungi la virtute prin spirit, aceasta este esenţa strategiei.

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashi

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Vidul

Voi prezenta Calea Strategiei şcolii noastre, „Şcoala celor două săbii", într-un capitol numit „Vidul". Prin „vid" înţelegem dispariţia completă a lucrurilor şi, de asemenea, înţelegem domeniul necunoscutului.

Vidul vrea să spună că nimic nu există şi că „nimic" nu poate fi obiectul cunoaşterii. Vidul nu este egal cu nimic din ceea ce există. Cunoscînd vidul, se cunoaşte în acelaşi timp tot ceea ce există şi ceea ce nu există.

În general, ideea pe care o avem asupra „vidului" este falsă. Atunci cînd nu înţelegem ceva îl considerăm ca fiind „vid" de sens pentru noi, dar acesta nu este un „vid" adevărat. Astfel de percepţie nu este decît rătăcire.

Pe Calea Strategiei, dacă samuraii nu cunosc Legea pentru a-şi urma Calea, în ei nu se „creează vidul". Ei numesc „vid" ceea ce ţine de un impas, fiind afectaţi de rătăcirile succesive, dar acesta nu este adevăratul „vid".

Samuraii trebuie să înveţe cu siguranţă Calea Strategiei, să stăpînească cu măiestrie şi alte arte marţiale, să nu aibă nici un punct necunoscut al Căii pe care trebuie să o urmeze, să nu aibă nici o rătăcire a spiritului, să nu se relaxeze nici un moment, începînd de la trezire. Ei trebuie să şlefuiască cele două virtuţi : înţelepciunea şi voinţa, să-şi ascută cele două funcţii ale ochilor : a vedea şi a privi şi, astfel, să nu aibă nici o umbră de îndoială. Atunci, norii rătăcirii se vor destrăma, iar acolo se va afla adevăratul „Vid".

Atunci cînd nu cunoaşte adevărata Cale, fiecare crede că se află pe drumul cel bun şi crede că deţine adevărul, fără a se sprijini însă pe legile lui Buda sau pe legile pămîntului. Dar, atunci cînd îi privim cu ochii care cunosc adevărata Cale a spiritului şi conform marilor reguli ale umanităţii, îi vedem trădînd adevărata Cale din cauza egoismului lor şi al unui mod greşit de a vedea. Trebuie să cunoaşteţi Spiritul ! Bazaţi-vă pe un domeniu corect în mod evident ! Faceţi din adevăratul Spirit însăşi

Calea ! Exersaţi mult timp stategia ! Nu trebuie să vă doriţi decît dreptate, claritate şi măreţie ! Faceţi din vid însăşi Calea ! Şi consideraţi Calea ca fiind „vid" !

În „Vid" există doar binele, nu şi răul. Inteligenţa înseamnă „a fi". Principiile (avantajele) înseamnă „a fi". Căile înseamnă „a fi". Dar spiritul este „Vid".

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashi

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Miyamoto Musashi şi-a întrebat o dată un discipol :

– Ce vrei să devii ?

De îndată ce discipolul a răspuns : „Aş vrea să fiu la fel de bun ca tine, Sensei ! ", Musashi l-a mustrat pentru că avea un scop atît de mic. Maestrul a continuat :

– Eu nu sînt nimic în această lume, viaţa mea pe pămînt este scurtă şi se poate sfîrşi în orice moment. În schimb, uită-te la Muntele Fuji, este puternic şi magnific. Faţă de Muntele Fuji eu nu sînt nimic. Trebuie să te străduieşti să fii ca Muntele Fuji !

Între legendă și adevăr

Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin – cunoscut sub numele de Miyamoto Musashi, s-a născut în satul denumit Miyamoto-mura, în provincia Harima (din actuala prefectură Hyogo), în anul 1584. „Musashi" este numele unui teren de la sud-vest de Tokyo, iar „No Kami" înseamnă persoană nobilă din zona respectivă, în timp ce „Fujiwara" este numele unei familii vestite în Japonia, de peste zece secole.

Strămoșii săi făceau parte din puternicul clan Harima din Kyushu, cea mai sudică insulă din arhipelagul japonez. Hirada Shokan, bunicul său, era un strălucit maestru de sabie, iar seniorul său, Shimmen Iganokami, l-a recompensat permițîndu-i să-i poarte numele. Din acest motiv, Musashi a semnat cartea *Gorin no Sho* cu numele de Shimmen Musashi.

Cînd Musashi a împlinit șapte ani, tatăl său, Munisai, a murit. Deoarece la scurt timp după acest eveniment i-a murit și mama, cel care s-a ocupat de educația sa a fost un unchi din partea mamei, care era preot. Musashi rămînea orfan în perioda cînd Toyotomi Hideyoshi lupta pentru unificarea Japoniei. Pentru fiul unui samurai, într-o țară devastată de războaie, cariera armelor era dificil de urmat. La vîrsta de treisprezece ani, Miyamoto Musashi a susținut prima luptă împotriva lui Arima Kihei. În acel an (1596), *Shogun*-ul Toyotomi Hideyoshi trimitea pentru a doua oară o armată în Coreea. Japonia fiind în stare de război, lupta cu sabia era deosebit de apreciată în această situație. Arima Kihei era un samurai care aparținea școlii de arte marțiale *Shinto Ryu* și era expert în folosirea sabiei și a lăncii. Din primul moment, lupta lor a fost corp la corp. Deși avea doar treisprezece ani, Miyamoto era foarte bine dezvoltat pentru vîrsta sa, ceea ce i-a permis să trimită adversarul la sol. În momentul cînd Kihei a încercat să se ridice, tînărul Musashi l-a lovit în cap cu un baston. În urma loviturii primite, Kihei a decedat.

Atunci cînd Musashi avea cincisprezece ani, *Shogun*-ul Toyotomi Hideyoshi a murit. În loc să susțină legitimitatea fiului acestuia la putere, Tokugawa Ieyasu începe lupta pentru obținerea titlului de *shogun*. În bătălia care a urmat, la Sekigahara, în 1600, cînd Japonia era practic divizată în două tabere, Miyamoto Musashi a luptat de partea clanului *Ashikaga* împotriva lui Ieyasu. Musashi a supraviețuit celor trei zile de lupte crîncene, cînd au murit șaptezeci de mii de oameni și, de asemenea, a reușit să scape cu viață după masacrarea armatei învinse. Miyamoto nu avea decît șaptesprezece ani, iar faptele sale de arme sînt comentate astfel în cronica *Niten-ki*: „Acțiunile lui Musashi erau deosebit de însuflețite. Toți militarii îl cunoșteau". În urma victoriei obținute, clanul *Tokugawa* a preluat puterea în anul 1603, iar *Shogun*-ul și-a stabilit reședința la Edo (actualul Tokyo). Musashi avea atunci douăzeci de ani.

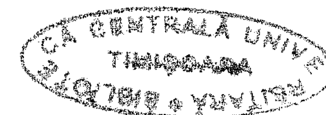
La douăzeci și unu de ani, el pleacă la Kyoto, unde va lupta cu cei trei membri ai familiei Yoshioka. Membrii familiei Yoshioka erau în mod tradițional maeștrii de arme ai familiei *Shogun*-ului Ashikaga, care a deținut puterea în Japonia de la 1338 pînă la 1573. Prima luptă pe care Miyamoto a susținut-o a fost cu Yoshioka Seijiro, conducătorul familiei. Seijiro era înarmat cu o sabie adevărată, iar Musashi avea doar un *boken* (sabie de lemn). Dintr-o singură lovitură, Miyamoto Musashi și-a scos adversarul din luptă. Seijiro, după ce și-a revenit, a abandonat complet meseria armelor.

Al doilea frate din familia Yoshioka, Denshichiro, l-a provocat pe Musashi la duel, pentru a răzbuna umilința fratelui său. În mod intenționat, Miyamoto a ajuns tîrziu în ziua cînd trebuia să se desfășoare duelul. Deși Denshichiro avea o ținută impunătoare și lupta cu o sabie lungă, nu a avut nici o șansă împotriva lui Musashi, care i-a dat o lovitură mortală cu sabia sa de lemn.

În final, familia *Yoshioka* lansează a treia provocare prin fiul lui Seijiro, Matashichiro. Yoshioka Matashichiro nu împlinise zece ani, dar era ferm convins că trebuie să răzbune onoarea familiei sale. Confruntarea a avut loc într-o lizieră de pini, lîngă marginea unui cîmp de orez. De această dată, Musashi a așteptat disimulat în umbra pinilor, înainte ca adversarii săi să apară la locul luptei.

Matashichiro a venit echipat în ținută de război, fiind însoțit de mulți oameni înarmați. Miyamoto a apărut prin surprindere, a ucis copilul și a luptat folosindu-se de orice particularitate a terenului, pentru a face față numărului mare de adversari și a-și salva viața.

Cînd și-a reamintit această luptă, Miyamoto Musashi a spus: „Venerați-l pe Buda și divinitățile, dar nu vă lăsați numai în seama lor",

referindu-se la faptul că el şi-a întrerupt rugăciunea pe care o făcea într-un templu din apropiere, pentru a ajunge la locul luptei, înaintea adversarilor săi.

După acest episod terifiant, în anul 1605, Miyamoto Musashi a început *musha-shugyo* (pelerinajul războinicului), faptele sale de arme fiind cunoscute în întreaga Japonie, devenind astfel o legendă a timpului său. Numele său, însoţit de abilitatea deosebită în mînuirea sabiei, este întîlnit în povestiri, scris în registre sau pe monumente, de la Tokyo la Kyushu..Pînă la vîrsta de douăzeci şi nouă de ani, el a susţinut peste şaizeci de dueluri, cărora le-a supravieţuit. La un secol după moartea sa, apare lucrarea biografică *Niten-ki* (*Biografia celor două ceruri*), care este prima mărturie scrisă despre luptele şi viaţa lui Miyamoto Musashi.

În acelaşi an după confruntarea cu familia Yoshioka, Musashi a vizitat templul Hozoin situat la sud de Edo (Tokyo), la invitaţia trimisă de călugărul Oku Hozoin, adept al budismului *Zen*, în varianta *Nichiren*. Acest călugăr era expert în lupta cu lancea, dar în întîlnirea de arme care a urmat, nu l-a putut învinge pe Musashi, care era înarmat doar cu o sabie de lemn. Tactica folosită de Miyamoto Musashi a fost deosebit de apreciată, acesta fiind invitat să rămînă un timp la templu. Miyamoto a acceptat şi s-a folosit de această ocazie pentru a studia strategia folosirii lăncilor în luptă şi a discutat mult cu preoţii *Zen*.

În provincia Iga, renumită în Japonia pentru şcoala sa tradiţională de spionaj, Mushashi l-a întîlnit pe Shishido Baikin, expert în *Kusari Kama* (armă formată dintr-o greutate şi o seceră, legate cu un lanţ). Greutatea era lansată spre arma şi braţul adversarului, care erau ulterior trase cu lanţul şi adversarul omorît cu secera.

Lupta a avut loc pe un cîmp şi în momentul cînd Shishido a început să desfăşoare lanţul, Mushashi a scos sabia mică şi a străpuns pieptul atacantului. Elevii lui Shishido au degajat săbiile şi l-au atacat pe Musashi, dar nu au avut nici o şansă. Atunci cînd Musashi se afla la Edo, a fost vizitat de un luptător numit Muso Gonnosuke, care l-a provocat la duel.

Gonnosuke avea o sabie de lemn, iar Miyamoto Musashi, care în acel moment tăiase un lemn pentru a-şi face un arc, s-a pus imediat în gardă. Gonnosuke a fost învins categoric şi după această luptă s-a retras pe muntele Honman, în insula Kyushu, unde a perfecţionat o tehnică de luptă cu bastonul, numită ulterior *Jodo*. Se spune că, după cîţiva ani, Gonnosuke a solicitat din nou o luptă, dar atunci cînd s-au pus în gardă, Miyamoto Musashi i-a spus : „ai învins". Musashi a confirmat faptul că bastonul mediu *(Jo)*, mînuit corespunzător, poate să reziste atacului cu sabia, iar Gonnosuke a rămas consemnat în istoria artelor marţiale ca *singurul om care l-a învins pe Miyamoto Musashi*. Muso Gonnosuke a fost convins că zeii *(Kami)* l-au condus şi inspirat în meditaţia şi cercetarea sa. De aceea el a numit şcoala sa de baston *Jo Shindo Muso* (*Shin* înseamnă inspiraţie divină).

Trecînd prin provincia Izumo, Musashi l-a vizitat pe seniorul Matsudaira şi a cerut permisiunea să lupte cu cel mai puternic expert de *Kendo* din Izumo. Această provincie era renumită pentru experţii în lupta cu diverse arme. Matsudaira a acceptat cererea lui Miyamoto Musashi. Provocarea a fost susţinută de un samurai înarmat cu un baston lung, cu secţiunea hexagonală. Miyamoto a ales două săbii de lemn. Lupta s-a dat în grădina bibliotecii seniorului Matsudaira. Musashi l-a împins pe samurai spre cele două trepte ale verandei bibliotecii, a lansat un atac spre faţa acestuia, atunci cînd samuraiul era pe cea de-a doua treaptă, şi i-a lovit braţele cînd acesta s-a retras.

Matsudaira l-a felicitat pe Miyamoto Musashi şi, spre surprinderea tuturor celor prezenţi, i-a cerut lui Musashi să lupte cu el. Musashi a aplicat aceeaşi tactică, împingîndu-şi adversarul spre treptele verandei, iar atunci cînd Matsudaira a încercat să adopte o poziţie de luptă decisivă, i-a rupt sabia cu tehnica denumită *sekka* – „lovitura piatra şi scînteia". Matsudaira l-a salutat pe Miyamoto Musashi, acceptînd înfrîngerea, şi l-a rugat să mai rămînă cîteva zile în Izumo, în calitate de invitat şi profesor. Aceste fapte de arme sînt foarte cunoscute, dar cea mai celebră dintre ele a fost considerată lupta cu samuraiul Sasaki Ganryu Kojiro.

Kojiro, un samurai tînăr, de asemenea neînvins în luptele pe care le susţinuse în întreaga Japonie, era maestrul de arme al seniorului Hosokawa Tadaoki din Kokura, provincia Buzen, la nord de insula Kyushu.

Sasaki Kojiro era renumit pentru abilitatea şi viteza sa de reacţie. El putea să taie cu sabia o rîndunică în zbor, iar tehnica de atac inspirată de schimbarea direcţiei de zbor datorită mişcării cozii rîndunicii a denumit-o *tsubame-gaeshi* („lovitura rîndunicii"). „Lovitura rîndunicii" consta dintr-un atac executat spre capul adversarului, pentru a-i duce sabia spre sol. Astfel, garda era distrusă, iar cînd acesta încerca să schimbe garda, Kojiro îl tăia de jos în sus, înainte ca adverarul său să realizeze ce s-a întîmplat. Miyamoto Musashi, care exersase această tehnică, şi-a dat seama că ea era consecinţa abilităţii şi nu a strategiei de luptă.

Musashi a cerut seniorului Tadaoki permisiunea să lupte cu Kojiro, prin intermediul samuraiului Nagaoka Sato, un fost elev al tatălui său.

Seniorul Hosokawa Tadaoki şi-a dat acordul ca lupta să se desfăşoare pe insula Funa-jima, a doua zi dimineaţa, la ora opt. Funa-jima este o

insulă nelocuită, situată între Kyushu şi Hondo, la o distanţă egală de Kokura (insula Kyushu) şi Shimonoseki (extremitatea insulei Hondo). Datorită acestei lupte, insula a devenit celebră, fiind ulterior denumită Ganryu-jima, după numele familiei din care făcea parte Kojiro.

În noaptea care a precedat duelul, Musashi s-a mutat de la Nagaoka Sato, la comerciantul Kobayashi Tarozaemon din Shimonoseki. Deoarece *Sato* îi oferise barca sa pentru a ajunge la insulă, gestul lui Musashi a fost interpretat ca o retragere din faţa renumitului samurai Kojiro.

În realitate însă, Miyamoto Musashi motivează astfel plecarea sa, în scrisoarea adresată samuraiului Nagaoka Sato:

„Sînt foarte emoţionat de faptul că mi-aţi oferit ambarcaţia dumneavoastră pentru duelul de mîine. Vă mulţumesc foarte mult pentru atenţia dumneavoastră, dar în aceste circumstanţe, Kojiro şi cu mine sîntem duşmani. El va veni pe insulă cu ambarcaţia seniorului Tadaoki, iar atît timp cît şi dumneavoastră aparţineţi de acelaşi senior, situaţia de faţă v-ar pune într-o lumină defavorabilă. Pe de altă parte, nu este nici o problemă să ajung pe insulă, deoarece gazda la care stau acum s-a oferit să mă ducă la Funa-jima cu barca sa. Sper să mă înţelegeţi. Miyamoto Musashi, 12 aprilie 1612".

A doua zi dimineaţa la ora opt, mult timp după ce soarele răsărise, Musashi încă nu se trezise din somn. Comerciantul Tarozaemon i-a spus că a venit un mesager din partea oficialităţilor, care deja aşteptau pe insulă.

Myamoto Musashi a luat micul dejun şi a cerut gazdei sale să-i dea o vîslă. Între timp, un alt mesager a venit, cerîndu-i să se grăbească, deoarece era aşteptat.

Musashi a cerut gazdei un prosop pe care l-a înfăşurat în jurul taliei, a îmbrăcat o vestă peste kimono şi s-a suit în barcă. În timp ce se îndrepta spre insulă, şi-a legat mînecile kimono-ului cu o sfoară, pentru a avea mîinile libere şi a început să lucreze o sabie de lemn din vîsla pe care o ceruse. Deoarece lemnul era de esenţă tare, din stejar roşu, prelucrarea sa a fost foarte dificilă. După ce Musashi a terminat sabia, s-a întins în barcă să se odihnească.

Trecuse mult de ora zece cînd au ajuns pe insulă. El a cerut celui care conducea barca să oprească înainte de a ajunge pe plajă, a lăsat în barcă vesta şi sabia lungă şi a sărit în apă. Armele sale erau sabia scurtă şi sabia de lemn pe care tocmai o terminase.

În timp ce mergea spre plajă, prin apa puţin adîncă, Musashi şi-a legat părul cu prosopul, şi a continuat să înainteze spre plajă, ţinînd sabia de lemn în apă.

Sasaki Kojiro îl aştepta pe plajă, ascunzîndu-şi cu greu nerăbdarea şi furia din cauză că Musashi venise atît de tîrziu. Kojiro era înarmat cu o sabie de oţel, de aproape un metru lungime, forjată de armurierul Nagamitsu din Bizen, şi era îmbrăcat cu pantaloni de piele şi vestă roşie.

Cînd Musashi se apropia de plajă, Kojiro a înaintat spre mare, strigîndu-i: „Am ajuns aici înainte de ora prevăzută. De ce ai întîrziat? Îţi este frică?".

Musashi îşi continua înaintarea spre plajă, liniştit, ca şi cum nu ar fi auzit nimic. Enervat, Kojiro a degajat sabia şi a aruncat teaca în valuri, aşteptînd ca Musashi să iasă din mare.

Musashi s-a oprit şi a replicat rîzînd: „Kojiro ai pierdut! Cum poate un învingător să-şi arunce teaca? Teaca acestei săbii a însemnat viaţa ta!".

Din ce în ce mai furios, Kojiro a lansat sabia spre fruntea lui Musashi, în timp ce acesta se apropia de el. În acelaşi moment, Musashi a ridicat sabia sa de lemn şi a atacat capul lui Kojiro.

Sabia lui Kojiro a tăiat în două prosopul pe care Musashi îl legase acum în jurul frunţii, separîndu-l în două bucăţi, care au căzut pe nisip. Musashi nu era atins şi a armat din nou sabia, pentru lovitura decisivă.

Kojiro însă, se clătină sub efectul loviturii şi, în cădere, cu a doua lovitură a tăiat kimono-ul lui Musashi la nivelul genunchilor. Dar, lovitura dată de Musashi a atins adversarul la nivelul pieptului. Kojiro şi-a pierdut respiraţia, iar sîngele a început să-i curgă din nas şi din gură. Miyamoto Musashi a lăsat sabia de lemn lîngă Kojiro, a îngenunchiat şi a pus mîna în faţa gurii şi nasului lui Kojiro. Constatînd moartea adversarului său, Musashi s-a ridicat, a salutat de departe oficialităţile prezente la duel, a luat sabia de lemn şi a plecat spre barcă.

Cînd a ajuns la Shimonoseki, Musashi a trimis o scrisoare de mulţumire seniorului Hosokawa Tadaoki. Sasaki Ganryu Kojiro avea doar optsprezece ani. El a fost un samurai de înaltă ţinută, deosebit de apreciat şi însuşi Musashi i-a regretat moartea.

După această luptă, Myamoto Musashi nu a mai folosit săbii reale în dueluri; el nu mai putea fi învins. Din acest moment, Musashi îşi va dedica viaţa înţelegerii şi perfecţionării luptei cu sabia.

Artele marţiale japoneze, aşa cum le cunoaştem astăzi, au la bază concepţia globală fundamentată în principal pe studiul sabiei.

Budo, modul de viaţă caracteristic războinicului japonez, a evoluat după o perioadă de pace feudală de peste două secole şi jumătate (1603-1868, perioada *Tokugawa*), devenind o expresie a identităţii istorice japoneze.

Istoria Evului Mediu japonez este marcată, pînă la mijlocul secolului al XVI-lea, de războaie civile care au distrus ţara.

Haosul creat de războaiele civile a luat sfîrşit în momentul cînd, la mijlocul secolului al XVI-lea, pe scena istoriei Japoniei a apărut Oda Nobunaga (1534-1582). El este considerat un geniu al strategiei războiului din vremea sa, iar personalitatea sa deosebită l-a impus ca pe un mare conducător.

Oda Nobunaga a învins în luptă pe majoritatea liderilor locali *(daimyo)*, dar în momentul în care era pe punctul de a unifica Japonia, în anul 1582, el a fost asasinat în templul Hannoji.

Unificarea Japoniei şi consolidarea sa au fost făcute de către succesorii săi, Toyotomi Hideyoshi şi Tokugawa Ieyasu.

Toyotomi Hideyoshi (1536-1598) a reuşit să unifice Japonia, fără să obţină însă titlul de *Shogun*, din cauza originii sale modeste. El a fost numit regentul împăratului şi a construit castelul din Osaka *(*Osaka Jo*)*, ca expresie a puterii pe care o deţinea. Cînd Toyotomi Hideyoshi a murit, în anul 1598, el l-a desemnat pe fiul său, Toyotomi Hideyori, ca succesor.

Datorită neînţelegerilor dintre executantul său testamentar, Ishida Matsunari, şi alţi *daimyo*, s-a creat o stare de confuzie pe care a exploatat-o Tokugawa Ieyasu.

Ieyasu s-a aliat cu conducătorii locali nemulţumiţi, conduşi de către Fukushima Masanori, iar anul 1600 consemnează la Sekigahara cea mai mare bătălie din istoria Japoniei.

Deşi armata condusă de Ishida Matsunari (armata de Vest) era superioară numeric, ea a fost în final învinsă de armata condusă de Tokugawa Ieyasu (armata de Est).

În această confruntare importantă pentru viitorul Japoniei a luptat şi Miyamoto Musashi, de partea clanului *Ashikaga*, împotriva lui Ieyasu. Musashi a supravieţuit celor trei zile de lupte crîncene, cînd au murit şaptezeci de mii de oameni şi de asemenea a reuşit să scape cu viaţă după masacrarea armatei învinse.

Bătălia de la Sekigahara a decis cine va conduce Japonia. Toţi *daimyo*, cu excepţia lui Toyotomi Hideyori s-au supus lui Tokugawa Ieyasu.

În anul 1603, Tokugawa Ieyasu (1542-1616) devine *Shogun* şi stabileşte *Shogunat*-ul *Tokugawa (Shogunat-ul Edo)*. Perioada care începe în anul 1603 şi durează pînă la căderea conducătorilor *Shoguni* este denumită era *Edo* (epoca *Edo*).

După ce Ieyasu a fondat *Shogunat*-ul *Edo,* Toyotomi Hideyori se stabileşte în castelul din Osaka. La doi ani după lupta dintre Miyamoto Musashi şi samuraiul Sasaki Ganryu Kojiro, castelul din Osaka este asediat de către Tokugawa Ieyasu.

Se pare că Musashi a răspuns apelului armatei lui Toyotomi Hideyori, care era asediată în castel, dar nici un text din epocă nu dovedeşte acest lucru.

În anul 1616 cade castelul din Osaka, iar Toyotomi Hideyori se sinucide.

Miyamoto Musashi avea atunci 31 de ani şi pîna la vîrsta de 51 de ani, deci pe parcursul a douăzeci de ani, viaţa sa este puţin cunoscută. Se presupune că a traversat Japonia, pentru a se perfecţiona în arta sabiei. Musashi a predat arta sa doar cîţiva ani, în două perioade, pînă la vîrsta de patruzeci de ani, şi la sfîrşitul vieţii, atunci cînd era invitat de *daimyo*. În provinciile Owari şi Izumo, şcoala sa de scrimă a avut succes, ceea ce presupune că Musashi a stat mai mult în aceste locuri.

Dincolo de renumele său, metoda de luptă pe care a practicat-o Miyamoto Musashi rămîne legată de personalitatea sa, iar şcoala *Niten Ryu* nu s-a extins după ce el a murit. Musashi ar fi dorit ca să poată aplica cunoştinţele artei sale la lupta de mase şi să-şi expună teoriile ca un adevărat conducător militar. Epoca în care el a trăit a fost însă caracterizată de sfîrşitul războaielor, stabilirea păcii feudale şi instaurarea birocraţiei. Miyamoto Musashi nu a avut deci ocazia să aplice cunoştinţele sale ca un conducător de război. Acesta este motivul principal pentru care, în ciuda aprofundării studiului de sabie, metoda sa nu a dat naştere unei şcoli durabile, ca de exemplu şcoala de sabie reprezentată de Yagyu Munenori.

Miyamoto Musashi a rămas celibatar toată viaţa, dar a adoptat un băiat, căruia i-a dat numele său. Ei au călătorit prin toată Japonia, iar cînd Musashi avea vîrsta de 51 de ani au ajuns în localitatea Kokura, in nordul insulei Kyushu.

Fiul său adoptiv, Miyamoto Yori a intrat în serviciul seniorului din Kokura. Musashi a rămas şase ani în Kokura. În acea perioadă, creştinii care locuiau în peninsula Shimabara, situată la nord-est de insula Kyushu s-au revoltat, iar al treilea *Shogun*, Tokugawa Iemitsu, a reprimat revolta lor. Musashi şi Iori l-au însoţit pe seniorul din Kokura în luptă, iar curajul şi faptele lor de arme au fost remarcabile. După ce creştinii au

fost învinşi şi provinciile din sud supuse autorităţii *Shogun*-ului, în anul 1639 Japonia îşi închide porţile, izolîndu-se de contactele cu străinii pentru o perioadă de aproape două secole şi jumătate.

În anul 1640, la vîrsta de 57 de ani, Miyamoto Musashi a fost chemat de către seniorul Hosokawa Tadatoshi din Kumamoto (castelul acestuia fiind situat în centrul insulei Kyushu), pentru a prelua funcţia de maestru de arme.

Tadatoshi şi Musashi s-au înţeles foarte bine, iar după un an Miyamoto Musashi i-a dat seniorului din Kumamoto lucrarea *Treizeci şi cinci de lecţii de tactică*. În această lucrare, comandată de către Hosokawa Tadatoshi, Miyamoto Musashi a făcut o sinteză a cunoştinţelor şi ideilor sale. Seniorul din Kumamoto a murit însă subit, datorită unei boli, trei luni mai tîrziu, iar această pierdere l-a marcat profund pe Musashi.

Spre sfîrşitul vieţii, Miyamoto Musashi îşi dedică timpul caligrafiei, picturii, ceremoniei ceaiului, sculpturii şi poeziei. Astfel, el a creat capodopere de pictură reprezentînd păsări, dragoni şi zeităţi *Shinto*. Musashi a fost şi un caligraf de excepţie, evidenţiindu-se în special prin piesa *Senki* (Spiritul războiului). Musashi a sculptat în lemn zeităţile Kannon şi Fudo Myo, remarcîndu-se prin forţă şi expresivitate. De asemenea, el a sculptat în metal şi a fondat o şcoală specializată în

formarea artizanilor care creau *tsuba* (garda pentru sabie). Picturile sale sînt semnate cu sigiliul său „Musashi" sau cu pseudonimul literar „Niten" (două ceruri), cu referinţă la şcoala sa de sabie.

La vîrsta de 60 de ani, Miyamoto Musashi se retrage în peştera Ungan de pe muntele Kimpo, departe de lume şi de confortul unei vieţi liniştite. Aici, el a găsit calmul necesar elaborării operei vieţii sale, *Gorin no Sho*.

Doi ani mai tîrziu, simţindu-şi sfîrşitul aproape, a scris mesajul său final *Drumul pe care trebuie să-l urmezi singur*. În aceeaşi zi, el şi-a oferit săbiile prietenilor ca amintire, predînd discipolului său Terao Katsunobu lucrarea *Gorin no Sho*. De asemenea, *Musashi* a oferit lucrarea *Treizeci şi cinci de lecţii de tactică* unui alt discipol al său, Terao Nobuyuki.

Miyamoto Musashi a murit la 19 mai 1645, la vîrsta de 62 de ani. Ultima sa dorinţă a fost să fie înmormîntat cu armura de luptă, ceremonia funerară fiind oficiată de către călugărul Shunzan de la templul Taisho-ji. Se spune că la sfîrşitul ceremoniei funerare, s-a auzit un tunet puternic, deşi cerul era senin.

Mormîntul său se află la aproape şase kilometri de oraşul Kumamoto, marcînd locul unde Miyamoto Musashi a intrat definitiv în legendă.

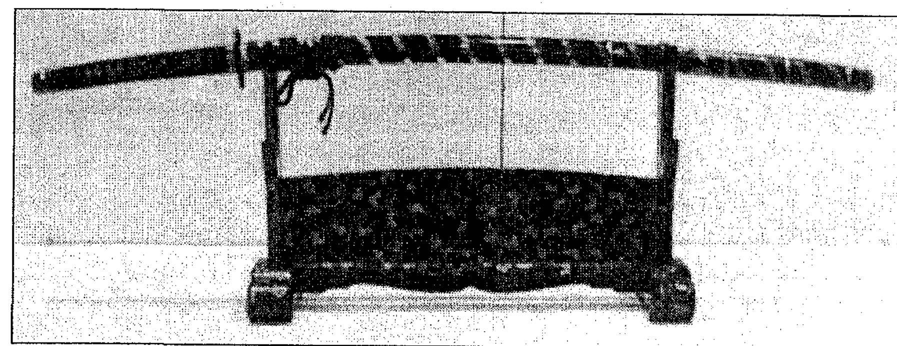
Drumul pe care trebuie să mergi singur

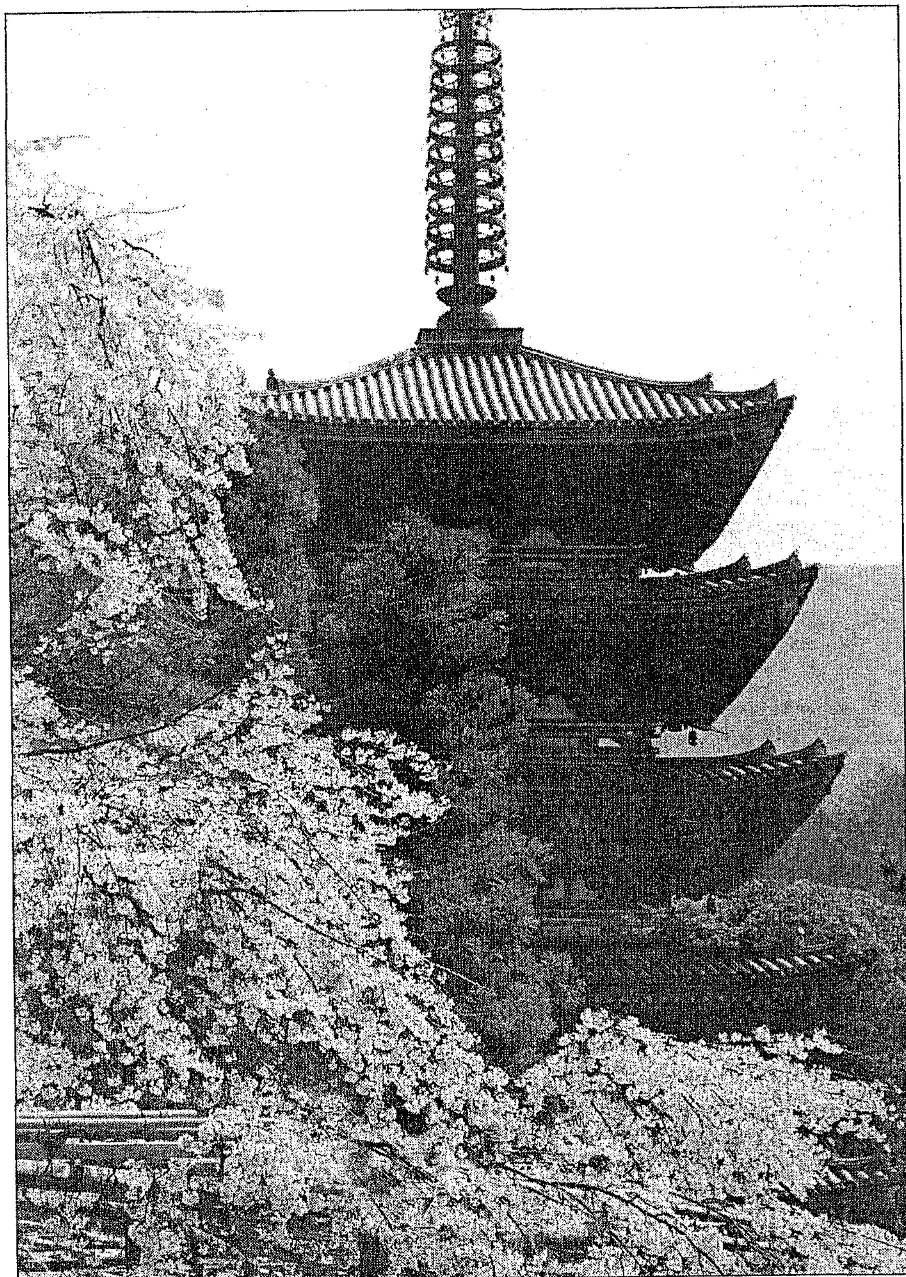
- *Nu contraveni, în timp, Căii Imuabile !*
- *Evită căutarea plăcerilor corpului !*
- *Să fii imparţial în tot ceea ce faci !*
- *Să nu fii niciodată lacom !*
- *Să nu ai nici un regret în afaceri !*
- *Să nu invidiezi niciodată pe nimeni, nici la bine, nici la rău !*
- *Să nu te întristezi niciodată la despărţiri !*
- *Să nu manifeşti nici un fel de ranchiună sau animozitate faţă de tine sau de alţii !*
- *Să nu ai nici o dorinţă de dragoste !*
- *Să nu îţi manifeşti nici o preferinţă !*
- *Să nu cauţi niciodată confortul !*
- *Să nu cauţi mîncărurile cele mai alese pentru a-ţi mulţumi corpul !*
- *În nici un moment din viaţa ta să nu te înconjuri de obiecte preţioase !*
- *Să nu dai înapoi în faţa credinţelor false !*
- *Să nu fii niciodată tentat de alte obiecte decît de arme !*
- *Să te consacri în întregime Drumului, fără să îţi fie frică de moarte !*

- *Chiar în vîrstă fiind, să nu ai dorinţa de a poseda sau utiliza bunuri materiale !*
- *Veneraţi-l pe Buda şi divinităţile, dar nu vă lăsaţi numai în seama lor !*
- *Să nu abandonaţi niciodată Calea tacticii !*

12 mai 1645

Shimmen Musashi

Cartea celor cinci cercuri

Comentarii

La începutul secolului al XVII-lea, *Shogunat*-ul *Edo* a unificat Japonia, şi astfel s-a instaurat pacea feudală, pentru două secole şi jumătate (1603-1868). Stabilitatea astfel creată a slăbit spiritul militar al disciplinelor tradiţionale de luptă - *Bujitsu*. Cei care mai practicau disciplinele de luptă, asigurau progresul tehnic prin programe de antrenament care se concentrau în special asupra formelor de luptă - *kata*. La aceasta se adăuga şi antrenamentul mental bazat pe învăţăturile Budismului *Zen* şi pe cele ale filosofului chinez Confucius. Astfel, practica marţială a evoluat de la imitarea şi reproducerea unor mişcări care asigurau achiziţionarea unor procedee de luptă, la un antrenament riguros care avea ca scop final fuziunea dintre spirit şi corp. Astfel, *Bujitsu* s-a transformat în *Budo* (Calea războinicului), care includea şi o filosofie a unui anumit mod de viaţă. În acest timp de pace feudală, cînd un samurai se antrena deopotrivă în arta caligrafiei, cît şi în arta sabiei, *Budo* consituia idealul clasei militare.

În această perioadă, se disting în special două şcoli de luptă cu sabia: *Shinkage-Yagyu Ryu*, fondată de Yagyu Muneyoshi, şi *Niten Ichi Ryu*, dezvoltată de Miyamoto Musashi. Prima şcoală a fost susţinută şi favorizată de familia *Tokugawa*, care a dominat politica epocii respective, fiind urmată chiar de către *Shogun*-ul Tokugawa Iemitsu. A doua şcoală a fost legată mai mult de personalitatea fascinantă a maestrului de sabie Miyamoto Musashi.

Principiile fundamentale ale celor două şcoli de sabie au fost expuse în cărţile *Heiho Kadensho*, scrisă de Yagyu Munenori (fiul lui Muneyoshi), şi *Gorin no Sho*, autorul ei fiind Miyamoto Musashi. Aceste cărţi explică tehnicile de sabie şi descriu atît starea ideală de spirit, cît şi viziunea filosofică la care trebuie să ajungă cel care practică arta sabiei.

Miyamoto Musashi are un renume deosebit în Japonia, el fiind recunoscut atît ca un samurai de excepţie, cît şi ca un valoros poet şi scriitor, pictor şi sculptor.

Scriitorul japonez Eiji Yoshikawa a contribuit la imortalizarea celebrului maestru de sabie prin cărţile sale (*Piatra şi sabia*, *Lumina perfectă*) şi nu de puţine ori se foloseşte sintagma Yoshikawa Musashi care defineşte imaginea pe care publicul japonez o are acum despre Miyamoto Musashi.

Pentru a aprecia corect arta sabiei în perioada în care a trăit Musashi, trebuie să înţelegem că, în epoca respectivă, întîlnirile de sabie dintre reprezentanţii diferitelor şcoli aveau ca preţ viaţa. Decizia de a accepta sau de a lansa o provocare impunea deci o prudenţă extremă.

Pentru a putea supravieţui acestor întîlniri, participanţii trebuiau să fi ajuns la un nivel tehnic deosebit. Miyamoto Musashi a susţinut şaizeci de dueluri, ceea ce a generat în el o anumită filosofie a tacticii pe care, ulterior, a prezentat-o în lucrarea *Gorin no Sho*.

În Japonia, în unele grădini ale templelor budiste, se găsesc adesea pagode cu cinci niveluri denumite *gorinto* (*go* înseamnă „cinci", *rin*, „cerc", *to*, „pagodă"), în care figurează cele cinci elemente caracteristice pentru Budism : Pămîntul, Apa, Focul, Vîntul şi Vidul. Aşa cum cele cinci elemente reprezintă Universul întreg, Musashi a expus filosofia tacticii sale ajutîndu-se de aceste cinci elemente primordiale.

Astfel, *Gorin no Sho* se poate traduce ca *Scrierile despre cele cinci cercuri* sau *Cartea celor cinci cercuri*, atît autorul, cît şi cititorul evoluînd în progresia celor cinci cercuri.

Primele patru capitole : „Pămîntul", „Apa", „Focul", „Vîntul" corespund atît celor patru elemente constitutive ale naturii, cît şi celor patru niveluri fundamentale ale conştiinţei umane.

Al cincilea capitol se numeşte „Vidul".

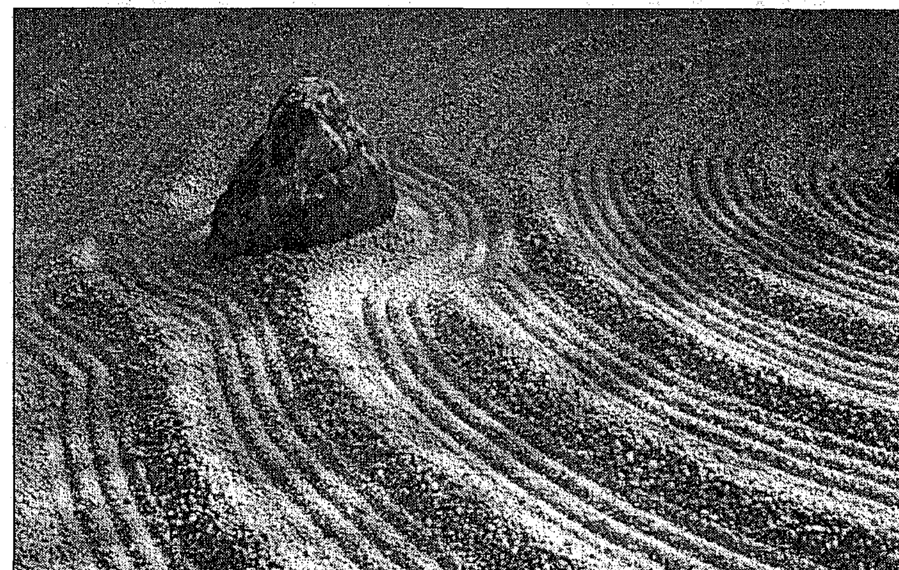
Vidul este caracteristic Budismului în general şi, în special, Budismului *Zen*. Vidul desemnează unitatea tuturor fenomenelor, dincolo de ceea ce putem urmări cu intelectul. Vidul constituie întregul, fiind starea ideală de receptivitate şi disponibilitate.

Gorin no Sho este constituit deci din cinci tablouri intitulate „Pămîntul", „Apa", „Focul", „Vîntul" şi „Vidul" (Cerul), însumînd astfel cele cinci elemente care constituie universul în gîndirea budistă.

Deşi Miyamoto Musashi avea un renume incontestabil, *Niten Ichi Ryu*, şcoala de sabie ale cărei principii sînt descrise în cartea *Gorin no Sho*, nu cunoaşte o dezvoltare semnificativă după moartea sa. Musashi a dorit ca strategia lui să se aplice luptei de mase, iar el să conducă operaţiuni armate în calitate de conducător militar de război şi astfel să ajungă la un rang social corespunzător. Dar, perioada istorică în care a trăit a fost caracterizată de sfîrşitul războaielor, stabilirea păcii şi instituţionalizarea birocraţiei.

După mai bine de trei secole şi jumătate, *Gorin no Sho* este opera de actualitate a unui clasic, Miyamoto Musashi, ea fiind studiată atît de practicanţii artelor marţiale, cît şi de economişti, artişti, militari etc.

Pentru a interpreta mesajul cărţii *Gorin no Sho*, trebuie mai întîi să înţelegem contextul istoric în care ea a fost scrisă. Traducătorii din limba japoneză consideră că textele lui Musashi sînt foarte clare în raport cu cele ale contemporanilor săi, dar semnificaţia fiecărui cuvînt are o anumită concentrare de substanţă, care duce la unele distorsionări semantice, dacă se doreşte o transpunere cuvînt cu cuvînt în altă limbă decît în japoneză. Acesta este motivul principal pentru care voi prezenta, sub formă de comentarii, capitolele cărţii *Gorin no Sho*.

Pămîntul

Niten Ichi Ryu (ni - *doi;* ten - *cer;* ichi - *unu;* ryu - *şcoală) este numele pe care l-am dat Căii* hyoho, *care este Calea mea şi vreau să consemnez aici, pentru prima oară, ceea ce am aprofundat în timpul vieţii mele.*

La începulul lunii octombrie din anul douăzeci din era Kanei *(1643), am urcat, pentru acest scop, pe muntele Iwato din provincia Higo (Kumamoto) din Kyushu. Înainte de a lua penelul, am salutat cerul, m-am prosternat în faţa zeiţei Kannon şi m-am întors către Buda.*

Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin şi sînt un Bushi, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viaţa mea numără acum şaizeci de ani.

Acestea sînt primele rînduri din *Gorin no Sho.* Miyamoto Musashi şi-a scris opera în grota Reigando (*Rei* - spirit; *gan* - piatră; *do* - peşteră). Aici el îşi va petrece ultimii doi ani de viaţă.

Reigando este un loc retras, care aparţine de templul Iwato-dera, şi este înconjurat de stînci şi de cascade, constituind astfel un spaţiu ideal pentru meditaţie şi concentrare. Aproape de intrarea în peşteră se află mai multe statui ale divinităţilor shintoiste şi budiste.

Aici a început Miyamoto Musashi să lucreze la opera sa, la 10 octombrie 1643. Acest mod de a scrie, departe de confortul pe care Musashi îl avea asigurat, ne oferă intuitiv viziunea maestrului asupra sabiei. Într-adevăr, începutul operei sale semnifică sfîrşitul vieţii lui Musashi, care moare la o săptămînă după ce termină de scris *Gorin no Sho.*

Miyamoto Musashi a dorit să se retragă în peştera Reigando şi datorită calmului inspirat de divinităţile care patronau templul Iwato-dera. Salutînd cerul şi înclinîndu-se în faţa zeiţei Kannon şi a lui Buda, opera sa va avea o implicaţie celestă, ea însăşi devenind sacră.

Datorită credinţei japoneze, de sorginte *Shinto*, că sacralitatea este multiformă şi accesibilă oamenilor, scriind în acest context, Musashi intră şi el în sacralitate.

Este semnificativ faptul că din primele rînduri scrise, Miyamoto Musashi îşi afirmă intenţia de a comunica atît conceptul care stă la baza şcolii sale

de sabie, cît şi metoda sa de strategie, *hyoho,* care pentru el înseamnă o Cale (*Do* sau *Michi*) ce include o concepţie asupra lumii.

Astfel, Musahi afirmă că: „M-am antrenat urmînd Calea *hyoho*, de cînd eram tînăr, iar la vîrsta de treisprezece ani am susţinut primul meu duel. Cînd am împlinit treizeci de ani şi am reflectat asupra vieţii mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor şcoli erau inadecvate.

Astfel, am decis să aprofundez Calea şi să continuu să mă perfecţionez de dimineaţă pînă seară, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea Strategiei s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansez în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho*, nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu".

Musashi recunoaşte că după vîrsta de treizeci de ani a înţeles că victoriile obţinute pînă atunci în luptă nu se datorau faptului că ajunsese la ultimul nivel al artei sale. Elementele accidentale, norocul, insuficienta pregătire a adversarilor săi, au constituit tot atîtea cauze pentru care Miyamoto Musashi a învins. De aceea, timp de încă douăzeci de ani, el îşi va concentra eforturile asupra stadiului final al artei sale, iar atunci cînd a împlinit vîrsta de cincizeci de ani s-a declarat mulţumit. „Intrînd adînc în pădure pentru a studia arta mea, am traversat-o şi am ajuns lîngă oameni" exprimă metaforic Musashi cercetarea sa.

Totuşi, trebuie remarcat faptul că de la vîrsta de douăzeci şi doi de ani el a început să caute sinteza artei sale, scriind cartea *Hyodo Kyo* (*Oglinda Căii Artelor Marţiale*), care conţine douăzeci şi opt de articole despre strategie. Mai tîrziu, Musashi va scrie *Hyoho Sanju-Kajo* (*35 de articole despre hyoho*), care se aseamănă din punct de vedere al conţinutului cu *Gorin no Sho*.

Miyamoto Musashi avea o concepţie vastă asupra antrenamentului cu sabia, care făcea parte din strategia artelor marţiale, pe care el o denumea *hyoho*. Pentru Musashi a fi puternic doar ca entitate individuală nu avea nici un sens, deoarece el ştia că forţa unei singure persoane este limitată şi total nesemnificativă în cursul unei bătălii de mare anvergură, ca acelea la care el participase. El dorea să îşi dezvolte talentul la un nivel superior, deoarece era convins că găsise un principiu aplicabil fenomenelor vieţii. Astfel, după vîrsta de treizeci de ani, Musashi a călătorit mult, pentru a aprofunda arta sa. În acelaşi timp, el căuta un senior care să-l angajeze în ideea de a dezvolta strategia sa la o scară mare.

Miyamoto Musashi defineşte metoda sa de strategie astfel: „Ceea ce eu numesc *hyoho* este practica necesară în familiile de samurai. Cei care conduc războiul trebuie să o înveţe, dar şi soldaţii simpli trebuie să o cunoască. Totuşi, puţini luptători o stăpînesc într-o manieră sigură.

În primul rînd samuraii trebuie să se antreneze urmînd în acelaşi timp Calea artelor marţiale şi pe aceea a literaturii. Aceasta este Calea lor. Chiar dacă nu au calităţi naturale, samuraii trebuie să îşi îndrepte toate eforturile către practica *hyoho*, în funcţie de gradul lor de perfecţionare.

Atunci cînd reflectez la ceea ce trebuie să fie un samurai, sînt convins că el trebuie să accepte ideea morţii, dar Calea morţii nu este rezervată numai pentru *Bushi* (oameni de arme). Călugării, femeile, ţăranii şi în general toate persoanele trebuie să ştie să decidă moartea lor în faţa obligaţiilor sau a onoarei personale.

În acest sens, nu este nici o diferenţă între samurai şi ei. În ceea ce îi priveşte însă pe samurai, aceştia urmează şi Calea *hyoho*. Samuraii trebuie să fie superiori adversarilor în tot ceea ce fac. Fie atunci cînd cîştigă o luptă individuală sau ies învingători într-o bătălie, ei îşi vor ilustra atît numele lor, cît şi al conducătorului lor, îndeplinindu-şi datoria. În aceasta constă natura *hyoho*.

Există, fără îndoială, persoane care gîndesc că a studia Calea *hyoho* nu este de folos în practica reală. În ceea ce mă priveşte, a urma adevărata Cale *hyoho* înseamnă să te antrenezi pentru ca *hyoho* să fie utilă, în orice moment, la toate lucrurile şi să fie predată astfel încît să poată fi aplicată în toate domeniile. În aceasta constă adevarata Cale *hyoho*".

„În China şi Japonia, cei care practicau această Cale erau numiţi în mod tradiţional «experţi în strategie». Samuraii trebuie să studieze această Cale. Astăzi există persoane care pretind că sînt adepţi ai Căii *hyoho*, dar în realitate ei practică doar *kenjutsu* (arta sabiei).

Cuvîntul *expert* folosit astăzi are acest sens. Din cele mai vechi timpuri, strategia se număra printre cele «zece discipline şi şapte arte», fiind numită «mijloace de a obţine avantajul». În acest fel, strategia poate fi considerată o formă de artă. Dar, aşa cum a fost desemnată sub apelativul «mijloace de a obţine avantajul», strategia nu se poate limita doar la arta sabiei (*kenjutsu*). Dacă ne limităm numai la principiile din *kenjutsu*, nu vom putea înţelege bine nici arta sabiei şi vom fi inapţi de a seziza strategia într-un plan militar mai larg."

Din acest paragraf reiese clar atitudinea lui Musashi. Prin intermediul strategiei *hyoho*, el caută un pragmatism aplicabil de o manieră generală. Acest pragmatism nu este însă o „tehnică", în sensul occidental al cuvîntului,

deoarece lipseşte dualismul tehnică-spirit. Pentru Musashi, tehnica nu este distinctă de spirit. Spiritul trebuie deci căutat în tehnică, iar principiul eficacităţii este întotdeauna inclus în logica însăşi a tehnicii. De aceea, Musashi consideră Strategia sa *hyoho* ca un principiu general care se poate aplica tuturor fenomenelor. El se identifică practic cu tehnicile sale. Fiecare artă în sine poate deveni un mod de viaţă, primind astfel apelativul de *do* sau *michi*.

Acest mod de a gîndi se va definitiva şi sublima în timpul perioadei *Edo* (1603-1867), cînd societatea japoneză se izolează aproape complet. Japonia se va replia astfel în interiorul ei, constituindu-se într-o societate în care modelele culturale s-au rafinat pînă în punctul cel mai înalt al formalizării. Doar într-o societate de acest tip este posibil să se conceapă un astfel de principiu care să se aplice la toate fenomenele, asemănător Strategiei *hyoho*, elaborată de Musashi.

Miyamoto Musashi afirmă chiar la începutul lucrării sale că el este un *Bushi* (războinic). Acest termen face referinţă la societatea japoneză a epocii respective, care era divizată în patru clase sociale distincte: războinici, ţărani, artizani şi comercianţi. Musashi consideră că viaţa războinicilor, a ţăranilor, artizanilor şi comercianţilor „reprezintă patru moduri diferite de a trăi".

Miyamoto Musashi analizează această diviziune socială oprindu-se asupra artizanilor, luînd ca exemplu dulgherii care: „produc cu abilitate diferite unelte şi instrumente pe care le studiază cu atenţie şi le corijează erorile prin mijlocirea măsurătorilor. Ei lucrează fără timpi morţi, iar aceasta este viaţa lor".

„În japoneză, dulgher este sinonim cu o mare abilitate, de aceea fac o apreciere între Calea noastră, care presupune, de asemenea, o abilitate deosebită şi meseria acestor oameni. Dacă vreţi să studiaţi Calea *hyoho*, reflectaţi asupra celor scrise în această carte. Chiar dacă Maestrul devine acul şi elevul firul de aţă, ei exersează neîntrerupt."

Miyamoto Musashi a fondat o şcoală de sabie care impunea folosirea în timpul luptei a ambelor săbii, în acelaşi timp. În mod obişnuit, samuraii purtau două săbii, o sabie mare şi una mică, dar ei nu foloseau decît una pentru a lupta. Musashi justifică astfel denumirea şi necesitatea şcolii sale de sabie: „În legătură cu cele două săbii, toţi samuraii, fie că sînt comandanţi sau soldaţi, le poartă la centură pe amîndouă. Odinioară, ele erau numite *sabia cea mare* şi *sabia*. Astăzi ele se numesc *sabia* şi *wakizashi* (sabia care se poartă lateral). Nu trebuie să explic aici în detaliu că toţi samuraii poartă aceste două tipuri de săbii. În ţara noastră,

Conceptul *Niten* (două cercuri) stă la baza şcolii de sabie *Nito* („Şcoala celor două săbii"), fondată de celebrul samurai Miyamoto Musashi - stampă de epocă.

samuraii obişnuiesc să le poarte pe amîndouă la centură, ştiind sau nu de ce. Am numit şcoala mea „Şcoala celor două săbii", tocmai în scopul de a face cunoscut avantajul pe care îl prezintă faptul de a purta aceste două săbii.

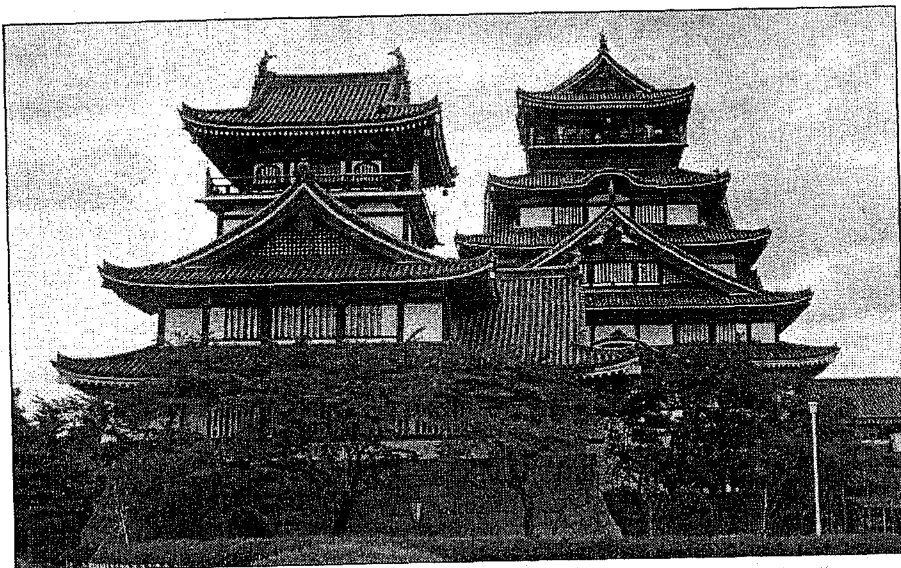
Fiind diferite de lănci şi halebarde, prin uşurinţa de a le folosi în orice împrejurare, săbiile pot fi păstrate în orice moment la îndemînă.

În cadrul şcolii noastre, chiar de la început se exersează Calea avînd în permanenţă cele două săbii în mîini. Aceasta este caracteristica şcolii noastre. Atunci cînd ne găsim moartea în cursul luptei, este mai bine pentru noi dacă acest lucru se petrece după ce am folosit toate armele de care dispunem. Este contrar principiului nostru să mori fără a folosi vreuna din armele pe care le-ai avut".

În continuare, Miyamoto Musashi descrie sistemul general al metodei de strategie *hyoho*. Musashi subliniază pentru cei care vor să studieze Calea, că: „trebuie să cunoască totul, de la ansamblu la detalii şi să evolueze de la simplitate la complexitatea fenomenelor. Aşa cum cineva trasează un drum drept pe pămînt, am intitulat acest capitol - «Pămîntul»".

„Drumul drept" al acestui capitol îl constituie definirea ritmului.

Ritmul *hyoshi*, este un element esențial pentru executarea tehnicilor, în toate artele marțiale. În timpul unei lupte, distanța dintre cei doi adversari se modifică, iar această modificare are loc după un anumit ritm. În timpul luptei, cei doi adversari execută atacurile, blocajele, eschivele etc. după o cadență proprie. Nici un gest nu este independent de anumite ritmuri atît fizice, cît și psihice. Chiar și atunci cînd nu ne mișcăm, datorită respirației, bătăilor inimii, stării tonusului muscular, avem un ritm care va determina mișcările ulterioare.

În luptă, timpul subiectiv al fiecărui luptător nu se desfășoară de o manieră plată, uniformă. Așadar, noțiunea prin care japonezii definesc ritmul *hyoshi*, se referă în acest exemplu la suita de intervale spațio--temporale ritmice, produse atît de cadența proprie fiecărui luptător (influențată de respirație și de starea sa psihică), cît și de relația reciprocă dintre cei doi luptători.

Miyamoto Musashi, fundamentează astfel noțiunea de ritm pentru studiul sabiei:

„În toate lucrurile există un ritm (*hyoshi*), dar în cazul particular al strategiei, *hyoshi* este imposibil de sesizat dacă nu te antrenezi. Dacă privim în jurul nostru, constatăm că existența ritmului este evidentă în dans, muzică, în folosirea instrumentelor muzicale. Dacă ritmul este predominant, atunci interpretarea este bună.

În artele militare, începînd cu tirul cu arcul, tirul cu pușca și pînă la echitație, totul se supune ritmului și cadenței. În oricare dintre arte sau tehnici, nu se poate acționa împotriva ritmului.

De asemenea, și în lucrurile abstracte domină ritmul. Să luăm ca exemplu viața samuraiului. Ea se poate diviza în ritmul ascensiunii sale în grad, ritmul decăderii sale, ritmul momentelor în care totul îi este favorabil, ritmul momentelor în care totul se petrece în defavoarea lui. Același lucru se petrece și în viața unui comerciant: există un ritm care îi aduce bogăție și un ritm care îl face să o piardă. Astfel, în fiecare domeniu există ritmuri diferite. Trebuie să știm să facem diferența între ritmul ascendent și cel descendent, care există în toate lucrurile. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

În strategie, *hyoshi* există sub mai multe forme. Mai întîi trebuie să cunoști *hyoshi* concordant, iar apoi să înțelegi *hyoshi* discordant. Trebuie să știm să discernem între *hyoshi* mare și *hyoshi* mic, *hyoshi* lent și *hyoshi* rapid, *hyoshi* de interval (*ma*) și *hyoshi* discordant.

Ultimul este esențial, deoarece fără el strategia nu poate fi sigură. În luptă, cunoscînd *hyoshi* adversarului, voi folosi un *hyoshi* la care el nu se gîndește, și înving făcînd să apară *hyoshi* vidului din *hyoshi* înțelepciunii".

Miyamoto Musashi concentrează într-un singur cuvînt, „ritm", „esența cărții Gorin no Sho:

„În această carte ritmul este prezent în fiecare capitol. Trebuie să vă însușiți bine ceea ce voi scrie, pentru a deveni mai puternici.

Exersați de dimineață pînă seara pe Calea *hyoho* predată de școala noastră. Astfel, ideile voastre vor deveni mai cuprinzătoare, iar strategia mea se va răspîndi, fiind adaptabilă atît maselor, cît și unui singur individ".

La sfîrșitul capitolului „Pămîntul", Musashi enumeră cele nouă principii de bază ale tacticii sale și subliniază motivația practicării *hyoho*.

„Cei care vor să cunoască strategia mea trebuie să se supună principiilor următoare, după care ei vor putea să practice Calea:

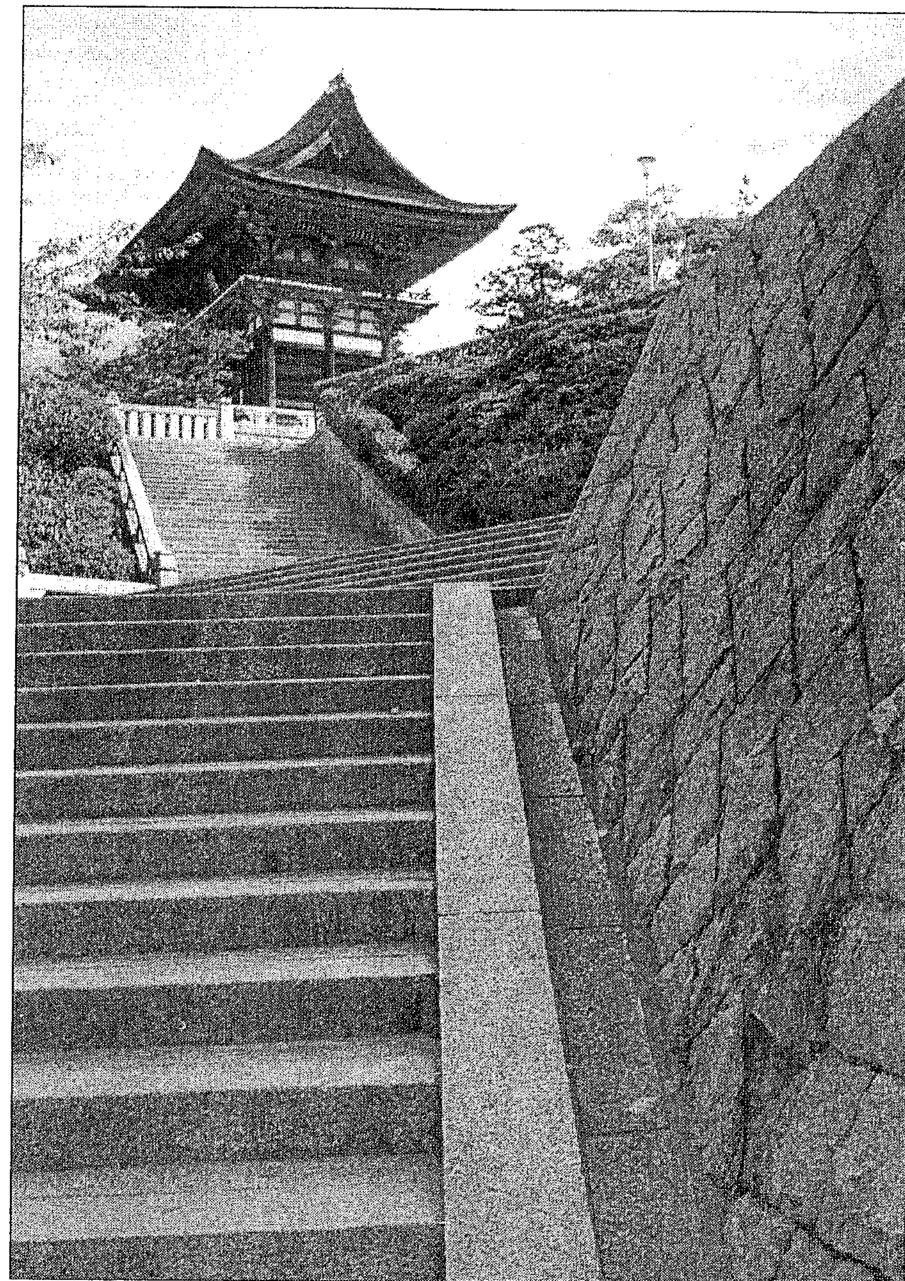
1. Să evite toate gîndurile perverse.
2. Să se călească urmînd Calea, practicînd ei înșiși (și nu prin speculații de idei).
3. Să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură).
4. Să discearnă Calea fiecărei profesiuni (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică).
5. Să știe să distingă avantajele și inconvenientele fiecărui lucru.
6. Să se obișnuiască cu o judecată intuitivă pentru toate lucrurile.

7. Să cunoască din instinct ceea ce nu se vede.
8. Să dea atenţie celor mai mici detalii.
9. Să nu facă nimic inutil.

Să reţinem aceste principii generale şi să exersăm astfel Calea *hyoho*. Este important de reţinut faptul că, în această Cale cineva nu poate deveni expert în strategie fără a avea o vedere directă şi vastă. În cazul în care cunoaştem bine această strategie, chiar fiind singuri în faţa a douăzeci sau treizeci de adversari, aceştia nu pot să ne învingă. Trebuie mai întîi să avem această strategie prezentă în spirit şi să exersăm cu sinceritate, fără răgaz. Atunci, vom învinge cu propriile mîini şi vederea noastră va fi superioară altora. În momentul în care, prin practicarea exerciţiilor susţinute, corpul vostru se va elibera, atunci veţi fi superiori celorlalţi datorită propriului vostru corp. Şi dacă, spiritul vostru se obişnuieşte total cu această Cale, veţi putea să învingeţi datorită propriului spirit. Dacă veţi ajunge în acest punct, cum veţi mai putea fi învinşi?

La fel, în domeniul strategiei aplicate în masă, veţi învinge pentru că dispuneţi de colaboratori capabili, veţi învinge pentru că folosiţi mulţi oameni, veţi învinge pentru că păstraţi o conduită corectă, veţi învinge pentru ca să guvernaţi ţara, veţi învinge pentru că întreţineţi poporul, veţi învinge pentru că menţineţi ordinea în lume.

Astfel, în toate domeniile, veţi cunoaşte mijlocul de a nu fi învinşi de către alţii. Şi, în sfîrşit, vă veţi ajuta voi înşivă şi vă veţi păstra onoarea: în aceasta constă Calea *hyoho*."

Apa

Arhipelagul japonez este format din peste patru mii de insule care, se spune, s-ar fi format din picăturile de apă oceanică, ce cădeau de pe sulița zeului Izanagi.

O insulă este practic vîrful unui munte aflat sub ape. Astfel, ea se supune ritmurilor pămîntului, iar contactul permanent cu apa și cerul o fac extrem de sensibilă. Într-adevăr, există o relație dinamică între fiecare moleculă de apă și de aer, care aparține oceanului, și tot ceea ce se petrece în mediul exterior.

Curenții planetari deplasează mase imense de aer și apă, redistribuind căldura și viața, contribuind la un schimb extrem de intens al informațiilor, deoarece particulele de apă sînt puse în mișcare de fenomene cosmice.

Aparent, ele nu se deplasează într-o direcție anumită, dar provoacă valuri succesive, care, prin fenomenul de interferență, poartă informațiile în cele mai îndepărtate locuri. Unele dintre aceste valuri, de natură seismică, *tsunami*, ating viteze de propagare în ocean de peste șase sute de kilometri pe oră.

Astfel, fiecare fosă oceanică posedă un ritm propriu de oscilație, care reflectă însă legătura cu evenimente ce s-au petrecut în alt loc și la un timp diferit. De fiecare dată cînd este lună plină sau nouă, mareele înalte accentuează ritmurile oceanice. În momentul cînd intervine și influența solară, au loc modificări climatice.

Ținînd seama și de faptul că viața a apărut în mediul lichid, se poate spune că tot ceea ce este născut pe pămînt este în mod egal născut din apă.

Japonezii au sesizat aceste legături între universul exterior și cel interior prin ceea ce ei numesc *mizu no kokoro* și *tsuki no kokoro* – a avea inima (spiritul) ca apa și, respectiv, ca luna.

Insulele Japoniei nu sînt numai înconjurate de apa oceanului, dar au în componența lor atît lacuri, rîuri, cascade, cît și mări interioare. Astfel, apa, element care dă viață și energie, asociată și cu ideea de purificare, a fost prețuită și adorată încă din cele mai vechi timpuri.

În mitologia japoneză există divinități, presupuse a locui în rîuri, lacuri sau mări, care sînt descrise ca apariții discontinue, inconsistente,

dar cu calităţi magice. Remarcăm analogia cu „ştima apelor", din folclorul românesc, care, de asemenea, putea influenţa destinul oamenilor.

Acordîndu-se cu respectul pînă la adoraţie al acestui element primordial, Miyamoto Musashi defineşte spiritul strategiei sale *hyoho* într-o relaţie indisociabilă cu apa.

„Spiritul Strategiei *hyoho* al şcolii noastre de sabie *Niten* se bazează pe filosofia apei, de unde preia mijloacele cele mai eficace. Acesta este motivul pentru care voi numi acest capitol «Apa», deoarece el exprimă mînuirea sabiei potrivit cu principiile şcolii noastre. Este dificil să exprim în detaliu această Cale aşa cum aş dori. Deşi cuvintele sînt insuficiente, esenţialul va reieşi din el însuşi. Trebuie să ne oprim asupra a tot ceea ce am scris în această carte, asupra fiecărui cuvînt, asupra fiecărei litere, pentru a reflecta asupra lor. Dacă cititorii se vor grăbi, atunci ei se vor îndepărta de Cale."

Musashi descrie capitolul „Apa" astfel:

„Apa este o imagine foarte bună pentru a înţelege principiul nostru. Trebuie să reprezentăm spiritul nostru asemenea apei. Apa ia forma vaselor care o conţin, fie că ele sînt pătrate sau rotunde. Apa se poate reduce la o picătură sau poate lua dimensiunea unui ocean. Apa care se găseşte în locurile cele mai adînci are o culoare de un verde pur. Am încercat să descriu în acest capitol esenţa şcolii noastre cu un spirit a cărui puritate se apropie de cea a acestei ape. Dacă cineva poate învinge clar un adversar deoarece cunoaşte bine toate principiile luptei cu sabia, atunci poate învinge pe oricine. Principiile care permit să învingi un singur om sînt aplicabile pentru a învinge o mie sau zece mii de duşmani. Tactica generalului aplică legile micilor unităţi la marile unităţi, la fel cum un dulgher execută o statuie mare a lui Buda plecînd de la un model mic. Nu vreau să mă pierd în detalii despre acest subiect. Principiul strategiei constă în a cunoaşte aproape tot, de la unitate la zece miimi de unitate. Astfel, am descris esenţa şcolii noastre în acest capitol intitulat: «Apa»".

În acest capitol, Miyamoto Musashi prezintă tehnicile de luptă caracteristice şcolii sale. Prin sublinierea asemănării dintre spiritul strategiei şi apă, Musashi atrage atenţia că aceste tehnici de luptă au valoare doar asociate cu spiritul. Un luptător trebuie să păstreze permanent vigilenţa spiritului, *Zanshin*, atît în viaţa obişnuită, cît şi în luptă.

„În Calea *hyoho*, spiritul trebuie să ocupe acelaşi loc ca şi în viaţa de zi cu zi. În viaţa obişnuită sau în momentul aplicării strategiei, nimic nu trebuie să se schimbe. Păstraţi un spirit vast, just, fără prea multă tensiune, dar fără a fi relaxat, evitaţi ca el să fie unilateral, menţineţi-l pe calea de mijloc, determinaţi-l să acţioneze liniştit, astfel încît această acţiune să nu se oprească nici măcar un singur moment. Meditaţi asupra acestor lucruri!

Atunci cînd corpul este calm, spiritul nu se opreşte, iar atunci cînd corpul se mişcă foarte violent, spiritul rămîne calm. Nu trebuie ca spiritul să urmeze corpul, şi corpul nu trebuie să urmeze spiritul. Spiritul trebuie să fie prudent atunci cînd corpul este îndrăzneţ. Spiritul trebuie să fie plin, dar fără a deborda inutil. Chiar dacă suprafaţa spiritului pare slabă, fondul spiritului trebuie să fie puternic, pentru ca adversarul să nu perceapă natura sa adevărată. Cei care au un corp mic trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mare; cei care au un corp mare trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mic. Fie că este vorba de un corp mare sau de un corp mic, trebuie să avem un spirit drept şi este important să păstrăm un spirit eliberat de orice sentiment de slăbiciune în raport cu noi înşine.

Trebuie să menţinem spiritul larg şi neîntinat şi în acelaşi timp să menţinem deschisă înţelepciunea noastră. Este esenţial să şlefuim cu asiduitate înţelepciunea şi spiritul. Numai atunci cînd se şlefuieşte înţelepciunea, cînd ştim să discernem avantajele şi dezavantajele în relaţiile cu oamenii, cînd cunoaştem părţile bune şi rele ale lucrurilor, cînd pătrundem toate artele sau toate Căile, cînd nu mai putem fi înşelaţi de nimeni, numai atunci spiritul nostru este apt să abordeze înţelepciunea strategiei *hyoho*. Cît despre înţelepciunea strategiei (duel sau luptă), ea este foarte diferită de alte lucruri. Chiar în punctul culminant al încleştării unei bătălii, trebuie să căutăm principiile strategiei şi astfel să reflectăm profund, pentru a ajunge la un spirit imobil."

Capitolul „Apa" se constituie astfel într-o metodă destinată formării fizice şi spirituale a practicantului, de o manieră unitară. Miyamoto Musashi explică în acest capitol tehnicile şcolii sale de sabie, fundamentînd trei direcţii principale de studiu tehnic.

Prima dintre ele evidenţiază cum se poziţionează corpul, cum trebuie orientată privirea, cum se ţine şi se utilizează sabia şi cum trebuie efectuate deplasările.

Astfel, „capul nu trebuie să fie aplecat în faţă, nici dat pe spate, înclinat de o parte sau alta a corpului. Ochii nu trebuie să rătăcească încolo şi încoace. Nu încreţiţi fruntea, dar adunaţi sprîncenele. Evitaţi mişcarea pupilelor, zbaterea pleoapelor şi clipiţi cît mai puţin din ochi. Păstraţi faţa decontractată, redresaţi puţin bărbia.

În privinţa cefei, aceasta trebuie să fie dreaptă, şi aici este concentrată forţa sa, care se distribuie egal în umeri şi în totalitatea corpului. Umerii

sînt degajaţi, iar coloana vertebrală se menţine întotdeauna dreaptă. Partea inferioară a muşchilor lombari nu trebuie scoasă în afară, forţa se concentrează între genunchi şi vîrfurile degetelor de la picioare, stomacul se întinde pentru ca muşchii lombari să nu fie curbaţi. Fixaţi «îmbinarea», adică apăsaţi bine stomacul de teaca sabiei mici, pentru a nu lesta centura".

Deoarece samuraii trebuiau să se antreneze permanent, Musashi recomandă: „pentru comportamentul cotidian, este esenţial ca acesta să devină comportament al strategiei prezentate, iar comportamentul strategiei trebuie să devină un comportament cotidian".

În legătură cu modul de a orienta privirea, Miyamoto Musashi recomandă o viziune globală, de ansamblu asupra unei acţiuni.

„Ochii trebuie orientaţi astfel încît să vedem larg şi în profunzime. Între a vedea şi a privi, a vedea este mai important decît a privi. În *hyoho* este esenţial să putem vedea ceea ce este departe ca şi cum ar fi aproape, şi ceea ce este aproape ca şi cum ar fi departe.

Este important în strategie să cunoşti sabia adversarului, dar să nu priveşti spre ea. Meditaţi asupra acestor lucruri. Această poziţie a ochilor convine atît pentru duel, cît şi pentru luptă."

Musashi atrage din nou atenţia asupra antrenamentului permanent, cotidian.

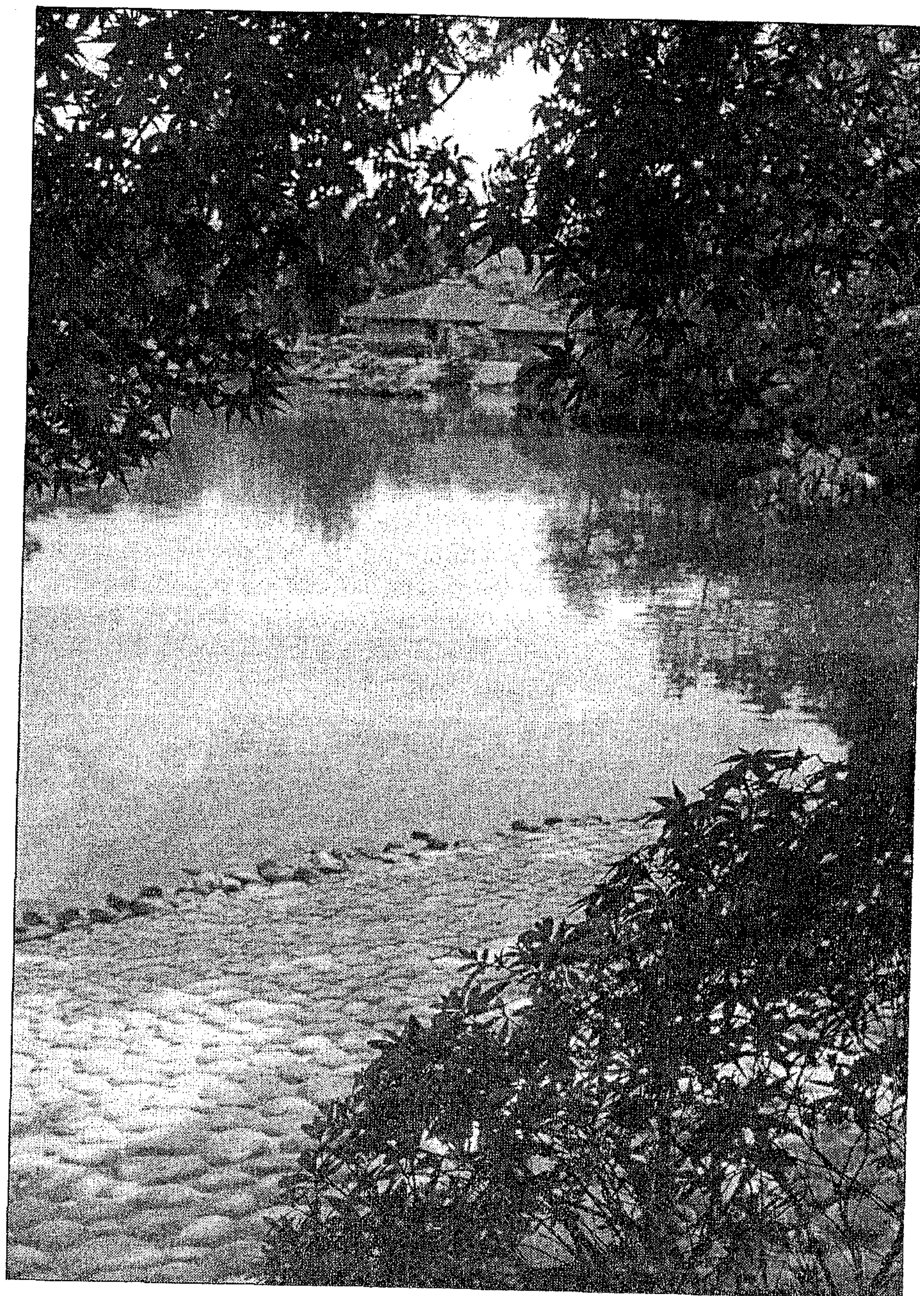
„În primul rînd trebuie să ştii cum să priveşti în lateral fără să mişti pupilele. Toate aceste poziţii ale ochilor nu pot fi obţinute dintr-o dată în situaţii de maximă urgenţă. Este bine deci să reţineţi tot ceea ce am scris pînă aici, păstraţi modul acesta de a vedea în viaţa obişnuită şi nu-l modificaţi în nici o ocazie. Reflectaţi asupra acestui subiect!"

Deoarece în Japonia existau numeroase şcoli de sabie, Miyamoto Musashi insistă asupra modului corect în care se execută priza pe armă şi a utilizării corecte a acesteia.

„Pentru a ţine o sabie în mînă, trebuie ca degetul mare şi arătătorul să fie în mod conştient suple, degetul mijlociu nu trebuie să fie nici crispat, nici relaxat, iar degetul inelar şi cel mic trebuie să fie în mod conştient strînse. Nu este bine ca interiorul mîinii să fie destins."

În momentul cînd se atinge o sabie, scopul final nu este de a fi ţinută în mîini; sabia va fi folosită în luptă.

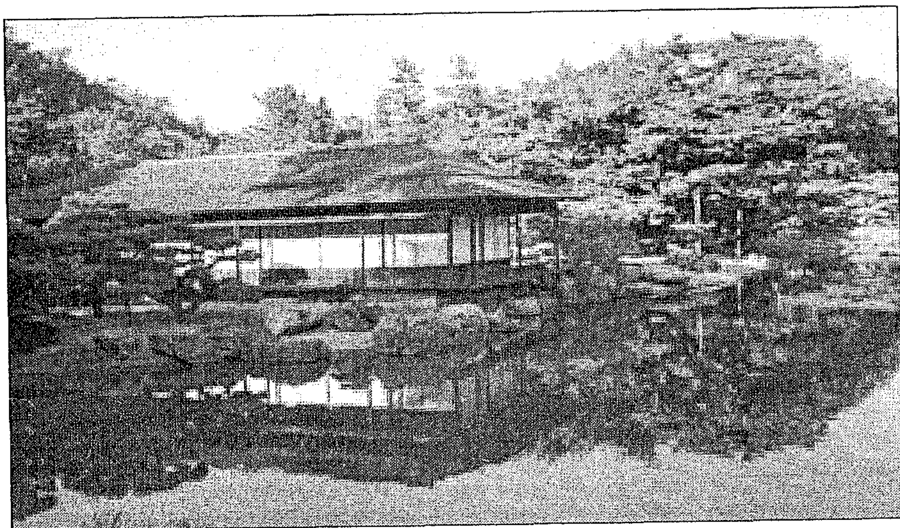
„Ţineţi sabia în mînă gîndindu-vă că veţi despica adversarul. În momentul cînd sînteţi pe punctul de a tăia adversarul, nu modificaţi niciodată interiorul mîinilor şi susţineţi sabia astfel ca ele să nu fie rigide. Chiar dacă numai atingeţi sabia adversarului, o interceptaţi sau o

blocaţi cu sabia voastră, nu modificaţi decît degetul mare şi cel arătător, după voinţa voastră. Înainte de toate, nu manevraţi sabia decît cu intenţia fermă de a despica adversarul."

Musashi şi-a fundamentat strategia pe ideea de supleţe, şi de aici analogia cu apa. El atrage atenţia că nici mîinile, nici sabia nu trebuie să rămînă rigide. Consecinţa directă a rigidităţii este moartea.

„Pentru o sabie sau pentru o mînă, cel mai rău este să rămînă rigidizată. Poziţia rigidă corespunde unei mîini moarte. Dacă nu rămîneţi niciodată fixaţi, aceasta corespunde cu o mînă vie. Trebuie să înţelegeţi foarte bine toate acestea."

Deplasările fac parte integrantă din orice şcoală de sabie. Poziţia picioarelor şi modul de deplasare sînt definitorii pentru practicarea artei în sine şi, în ultimă instanţă, pentru supravieţuire. Poziţionarea corectă a picioarelor şi deplasarea corespunzătoare sînt definite de Musashi astfel:

„Poziţia picioarelor: vîrfurile trebuie să fie uşor libere, în timp ce călcîiele sînt puternic sprijinite de sol.

Mişcarea picioarelor: indiferent dacă facem paşi mari sau paşi mici, paşi lenţi sau repezi, în funcţie de situaţie, trebuie să ne deplasăm întotdeauna ca în mersul normal".

Miyamoto Musashi insistă ca tehnicile de sabie să fie executate cu o bază de susţinere cît mai mare, pentru a avea eficacitatea maximă. El exprimă metaforic această idee, prin complementaritatea dintre Yin şi Yang.

„În această Cale, picioarele de tipul Yin şi Yang sînt cele mai importante. «Picioarele Yin şi Yang» înseamnă să nu acţionezi cu un singur picior. Atunci cînd tăiem adversarul sau ne retragem sau chiar în momentul cînd îl interceptăm, ambele picioare trebuie să fie active: dreptul - stîngul, dreptul - stîngul, adică Yin şi Yang. Insist încă o dată asupra faptului că nu trebuie niciodată să mişcaţi numai un singur picior. Meditaţi asupra acestor lucruri!"

Cea de a doua direcţie tehnică prezentată de Miyamoto Musashi în capitolul „Apa" se referă la modurile de poziţionare în gardă, defineşte traiectoria corectă a sabiei, prezintă cele cinci tehnici reprezentative ale şcolii sale, *Niten Ryu*, şi revine asupra recomandării de „a fi în gardă fără a lua poziţia de gardă", ca o referinţă a extinderii principiului strategiei *hyoho* la lupta de mase.

Miyamoto Musashi face o sinteză a modurilor de a intra în gardă, avertizînd că o poziţie de gardă nu este imobilă, conjuncturală sau aleatoare.

„Există cinci moduri de a te pune în gardă: cu sabia deasupra capului, cu sabia în faţa corpului, cu sabia îndreptată în jos, cu sabia îndreptată spre partea dreaptă, respectiv înspre stînga corpului. Chiar dacă am împărţit modul de a te pune în gardă în cinci secvenţe, toate au acelaşi scop: a tăia adversarul. Nu există altă manieră de a poziţiona corpul în afară de cele cinci enunţate."

Poziţia de gardă condensează deci dinamica unei lupte potenţiale, iar scopul ei este de a tăia adversarul.

„Indiferent în care din aceste poziţii vă aflaţi, să nu vă gîndiţi niciodată că aceasta este pentru a vă pune în gardă, ci pentru a tăia adversarul."

Maniera de prezentare a poziţiilor de gardă este în acelaşi timp logică şi metodică, Musashi prelungind aplicabilitatea acestor noţiuni la strategia de mase.

„Există două moduri de a te pune în gardă : în mare, respectiv în mic. Alegeţi-l pe cel mai avantajos, în funcţie de împrejurări. Primele dintre cele cinci poziţii de gardă citate mai sus: cu sabia deasupra capului, cu sabia în faţa corpului, cu sabia orientată în jos, sînt poziţii de gardă de bază. Ultimele două poziţii de gardă, cu sabia îndreptată la dreapta, respectiv la stînga corpului, sînt relativ uşoare. Ele au fost adaptate pentru cazul în care nu există spaţiu deasupra capului sau atunci cînd nu dispunem de spaţiu în lateral şi astfel ne poziţionăm în gardă la dreapta sau la stînga.

Esenţial în această Cale este să te pui în gardă cu sabia în faţa corpului. Această poziţionare în gardă, cu sabia în faţa corpului, este baza tuturor

poziţiilor de gardă. Dacă extindem acest principiu pentru tactica de mase (lupta de cîmp), atunci această punere în gardă, cu sabia în faţa corpului, va corespunde cu funcţia unui general pe cîmpul de luptă. În spatele «generalului» se află celelalte patru moduri de a te poziţiona în gardă. Reflectaţi profund asupra acestui subiect! "

În continuare, Miyamoto Musashi insistă asupra cunoaşterii traiectoriei corecte a sabiei, ca o jalonare a Căii pentru un practicant. El face dovada modului profund în care a înţeles arta sabiei, explicînd în cuvinte simple juxtapunerea între planul loviturii şi direcţia tăişului sabiei.

„A cunoaşte Calea Sabiei înseamnă că, dacă se cunoaşte bine traiectoria, chiar dacă se manevrează cu două degete sabia pe care obişnuim să o purtăm, o putem face cu mare uşurinţă.

Numai dacă se doreşte să dăm lovituri rapide cu sabia, se modifică traiectoria sa, şi astfel apar dificultăţi în manevrarea ei. Este mult mai preferabil să se execute loviturile cu sabia calm, pentru ca mînuirea ei să fie făcută mai uşor.

Numai dacă se doreşte mînuirea rapidă a sabiei ca şi cum ar fi un evantai sau un cuţit, ne opunem traiectoriei sale şi astfel manevrarea sa devine dificilă. Această mînuire greşită se numeşte a toca cu cuţitul, şi este imposibil să se taie un adversar în acest mod cu o sabie. O dată executată o lovitură de sus în jos, este preferabil să se ridice sabia după traiectoria cea mai potrivită pentru redresare. Dacă se execută lovitura orizontal, este recomandabil să se revină în plan orizontal, şi astfel se poate regăsi traiectoria corectă. În toate cazurile, întindeţi bine cotul şi puneţi forţă în mînuire, aceasta este Calea Sabiei."

Musashi recomandă pentru fixarea traiectoriei corecte a sabiei repetarea tehnicilor de luptă ce caracterizează şcoala sa de sabie.

„Dacă învăţaţi cele cinci moduri de mînuire urmînd strategia noastră, traiectoria sabiei voastre va fi fixată şi astfel veţi manevra sabia cu uşurinţă. Antrenaţi-vă constant! "

Conţinutul celor cinci tehnici de luptă specifice şcolii de sabie *Niten Ryu* a constituit subiectul mai multor interpretări. În prezentarea acestora, Miyamoto Musashi nu precizează dacă este convenabil să se utilizeze cele două săbii, deoarece descrierile corespund mai mult folosirii unei singure săbii.

Cele cinci formule tehnice au fost codificate sub formă de *Kata* de către Soke Imai, al zecelea succesor al lui Miyamoto Musashi, şi sînt executate cu două săbii. Ele corespund în principiu poziţiilor fundamentale de gardă şi pot fi înţelese numai după o practică asiduă.

„Simpla descriere a celor cinci tehnici este insuficientă pentru o înţelegere corectă. Pentru a învăţa cele cinci tehnici de luptă, trebuie în acelaşi timp să ţii o sabie în mînă şi să cauţi Calea sabiei antrenîndu-te. Exersînd cele cinci tehnici, se poate cunoaşte traiectoria sabiei proprii şi în plus se poate anticipa corect traiectoria sabiei care vă atacă. Astfel, se poate înţelege că nu există o altă posibilitate de a te pune în gardă, pentru şcoala noastră *Nito*, «Şcoala celor două săbii», în afară de cele menţionate. Exersaţi necontenit! "

„Nu este necesar să dau prea multe detalii despre aceste tehnici. Ele trebuie să devină obişnuite pentru ca să cunoaşteţi modurile diferite de mînuire a sabiei în şcoala noastră, să învăţaţi liniile principale ale ritmului şi să discerneţi traiectoria sabiei adverse. Trebuie să vă obişnuiţi cu aceste moduri de a mînui sabia în timpul luptelor. Atunci cînd deosebiţi intenţiile adversarului folosind ritmuri *hyoshi* variate, veţi obţine victoria, în diferite moduri.

Reflectaţi profund! "

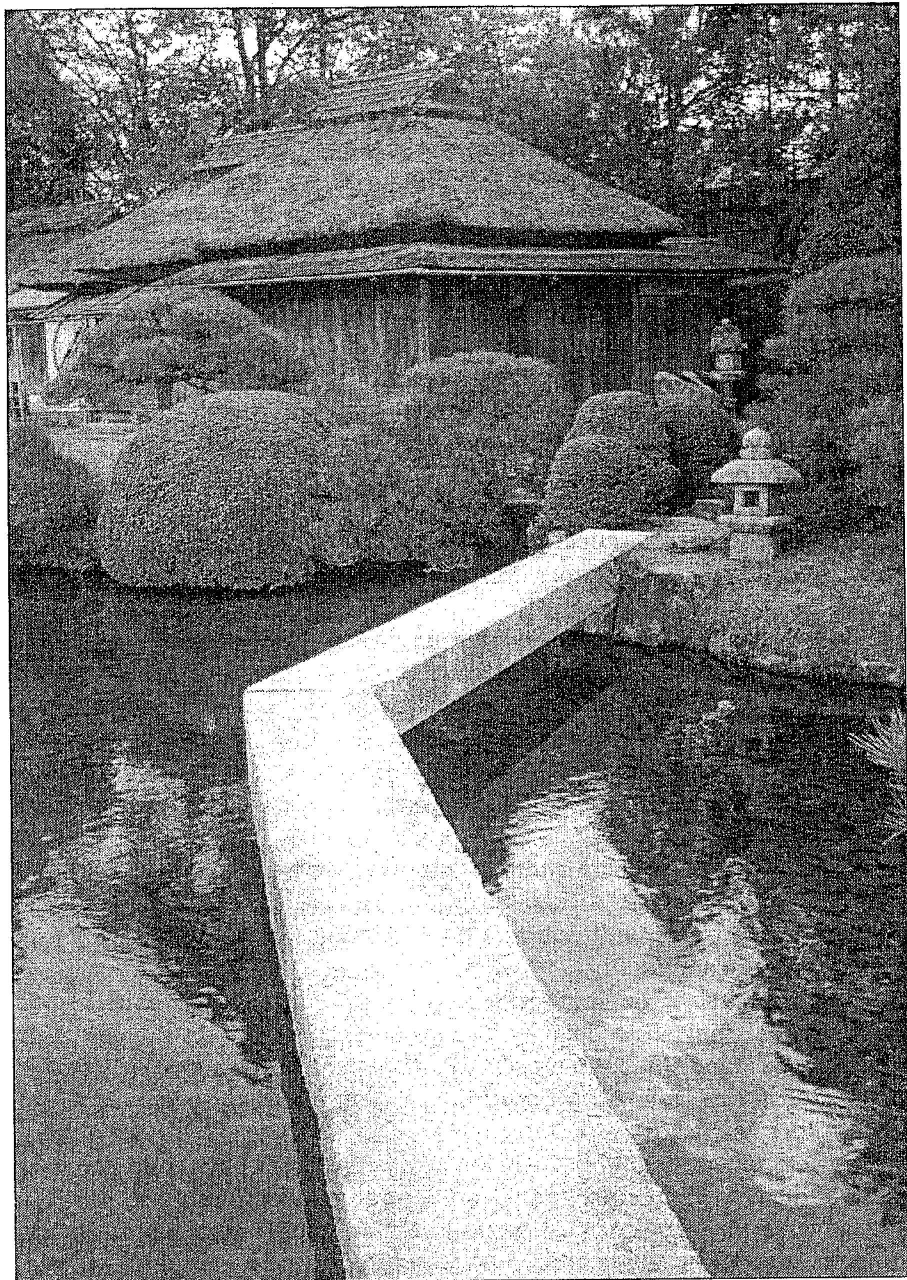
Poziţiile de gardă, traiectoria sabiei şi cele cinci tehnici de luptă sînt sintetizate de către Miyamoto Musashi în recomandarea „a fi în gardă fără a lua poziţia de gardă" :

„«A fi în gardă fără a lua poziţia de gardă» înseamnă în accepţiunea cea mai profundă că nu există poziţie de gardă pentru sabie. În acelaşi timp, dacă se împarte în cinci poziţii modul în care se poate intra în gardă, se poate numi acest lucru intrare în gardă. Esenţial în poziţia sabiei este ca ea să fie cît mai adaptată pentru a se tăia în orice direcţie, căci aceasta depinde de condiţia adversarului, de locul şi de ambianţa respectivă.

Atunci cînd se coboară puţin sabia, care anterior se ţinea deasupra capului, deja sabia este dirijată în faţă; dacă se consideră că este mai avantajos să se ridice puţin sabia, aceasta fiind în faţa corpului, sabia este deja deasupra capului.

Dacă, în funcţie de împrejurări, se ridică puţin sabia, care era cu vîrful în jos, sabia este deja în faţa corpului. Poziţiile la dreapta şi la stînga, atunci cînd sînt puţin modificate către centru, în funcţie de situaţie, se pot transforma în poziţiile cu sabia în faţa corpului, respectiv cu vîrful sabiei îndreptat în jos.

În acest fel, principiul de «a fi în gardă fără a lua poziţia de gardă» a fost stabilit. Atît timp cît se ţine în mînă o sabie, scopul urmărit este de a tăia adversarul în orice mod posibil. Chiar dacă interceptăm, lovim, atingem, lipim sau izbim sabia adversarului care este gata de a ne tăia,

totul este o ocazie de a tăia adversarul. Acest fapt trebuie bine precizat. Dacă vă gîndiţi să interceptaţi, să loviţi, să atingeţi, să lipiţi sau să izbiţi sabia adversarului, atunci veţi pierde din vedere ideea de a tăia adversarul. Din contra, este important să vă gîndiţi că totul este un mijloc de a tăia adversarul. Gîndiţi-vă bine la acest lucru!

«Dispoziţia de forţe» în tactica de mase (lupte) corespunde unei intrări într-o poziţie de gardă. Orice mijloc poate fi întrebuinţat pentru a obţine victoria în luptă. O poziţie rigidă este greşită. Trebuie să reflectaţi asupra acestui subiect! ".

A treia direcţie tehnică descrisă în capitolul „Apa" cuprinde loviturile specifice şcolii de sabie reprezentată de Miyamoto Musashi. Astfel, sînt prezentate tehnicile: lovitura „după un singur ritm pentru a tăia un adversar", lovitura „fără gînd, fără reflectare", lovitura „apei care curge", lovitura *sekka*, lovitura „foilor de arţar" etc.

De asemenea, este redată foarte plastic poziţia corpului în raport cu cea a adversarului în paragrafele: despre „corpul care înlocuieşte sabia", „lovituri şi tăieri superficiale", „tehnica «corpului lui Suhko»", poziţia „corpurilor adverse ca şi cum acestea ar fi lăcuite sau lipite", „concurs de înălţime" etc.

Intercepţia armei adversarului este studiată şi din punctul de vedere al schimbării ritmului: trei tipuri de intercepţie, „intercepţia prin izbire" etc.

Studiind acest repertoriu de tehnici, ne dăm seama de nivelul deosebit la care a ajuns Miyamoto Musashi în arta sabiei, iar remarca maestrului referitoare la studiul tehnicilor „cu sabia în mînă" rămîne singura opţiune pentru a căuta, prin antrenament, Calea *hyoho*. În tot ceea ce scrie, Musashi se bazează pe propria sa experienţă, dobîndită după o viaţă de luptă, studiu şi antrenament.

La sfîrşitul acestei secţiuni, Miyamoto Musashi reia tema aplicării strategiei *hyoho* la lupta de mase. Astfel, în paragraful intitulat sugestiv „În centrul unei lupte" este redată descrierea poziţiei de gardă cu cele două săbii şi a strategiei folosite împotriva mai multor adversari:

„Vreau să vă vorbesc aici despre cazul în care sînteţi singuri în faţa mai multor adversari. Trageţi sabia şi sabia mică şi intraţi în gardă întinzînd larg şi orizontal săbiile, de fiecare parte a corpului. Chiar dacă adversarii vă atacă din patru părţi, încercaţi să îi orientaţi pe o singură direcţie. Discerneţi care dintre adversari vă vor ataca primii şi treceţi la contraofensivă cu vioiciune, începînd cu aceştia. Privirea voastră trebuie să cuprindă tot ceea ce vă înconjoară; sesizaţi planul de atac al adversarilor voştri. Loviţi atît cu sabia din mîna stîngă, cît şi cu cea din mîna

dreaptă. O dată ce aţi lovit, este foarte greu să rămîneţi într-o atitudine de aşteptare. Imediat, reîntoarceţi-vă în poziţia de gardă, cu săbiile de fiecare parte a corpului. Pătrundeţi puternic printre atacanţi, schimbaţi-le ordinea de atac şi intraţi imediat în noii adversari, zdrobindu-i şi pe aceştia.

Este important ca, prin toate mijloacele, să vă menţineţi adversarii în şir indian, aşa cum sînt înşiraţi peştii, unul după celălalt, pe un fir de aţă.

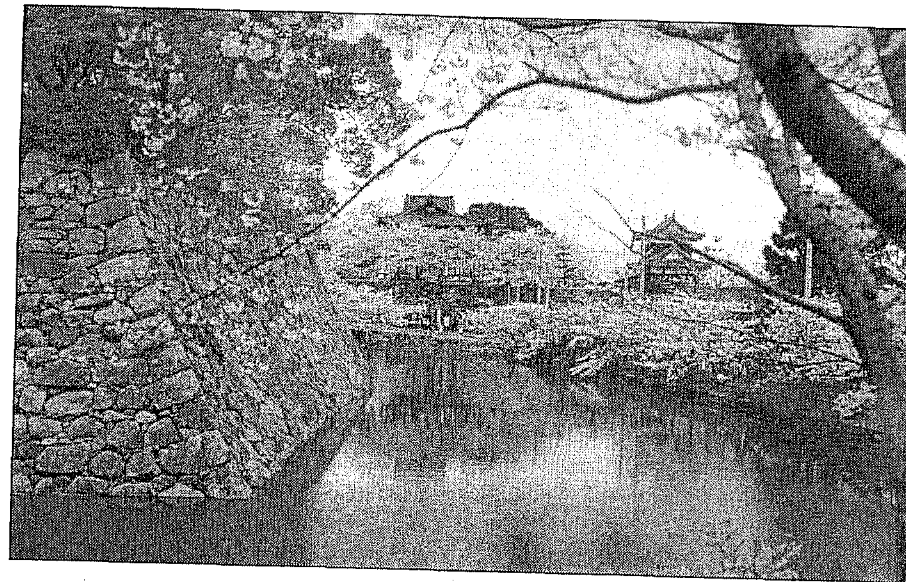
Dacă vedeţi că adversarii sînt unul în spatele celuilalt, loviţi puternic, fără răgaz. Nu este bine să atacaţi adversarii care formează un grup compact. Dacă nu vă preocupaţi decît să reacţionaţi pe măsură ce sînteţi atacaţi, nu este bine, deoarece intervine aşteptarea. După ce aţi găsit *hyoshi*, ritmul adversarilor, căutaţi punctele lor slabe pentru a-i învinge şi astfel vă veţi asigura victoria".

În finalul capitolului „Apa", Miyamoto Musashi reia tema unităţii spiritului şi corpului, revenind asupra dezvoltării viziunii interioare prin antrenamentul cu sabia, iar prezentarea metodică şi sistematică a strategiei şcolii sale de sabie este realizată într-o manieră remarcabilă.

„Spiritul penetrant este transmis prin Calea adevărată a şcolii noastre, «cu două săbii». Antrenaţi-vă riguros; este important să vă adaptaţi corpul la această strategie. Explicaţia nu poate fi decît verbală.

Tot ce am scris mai sus a fost o explicaţie în linii mari, într-un singur capitol, a tehnicilor şcolii noastre de sabie.

Pentru a se obţine victoria, în strategia sabiei trebuie parcurse următoarele etape: mai întîi să se cunoască cele cinci poziţii de gardă datorită celor cinci tehnici de luptă, să se păstreze întregul corp suplu prin exersarea aprofundată a traiectoriilor tehnicilor de sabie, să se sesizeze ritmul Universal printr-o judecată corectă, să se perfecţioneze mînuirea sabiei pînă cînd devine naturală, corpul şi picioarele trebuie să se mişte în toată libertatea, iar pe măsură ce învingi adversarii, să înţelegi ce este bun sau rău în strategie. Practicaţi potrivit cu fiecare paragraf al acestei cărţi şi luptaţi cu fiecare dintre adversarii voştri. Astfel, veţi înţelege progresiv principiile (avantajele) Căii. Toate acestea trebuie să rămînă prezente permanent în mintea voastră; nu vă grăbiţi! După împrejurări, învăţaţi din timp în timp virtuţile strategiei. Va trebui să luptaţi cu oameni diferiţi şi astfel le veţi putea cunoaşte gîndurile. Cînd ai de parcurs un drum lung, avansezi pas cu pas. Gîndiţi-vă bine, fără să vă grăbiţi! Luaţi practica acestor reguli pentru statutul de samurai. Astăzi învingeţi «eul» de ieri şi mîine îl veţi învinge pe acela care vă este inferior, după care, în altă zi, veţi învinge pe cei ce vă sînt superiori. Acţionaţi aşa cum am spus în această carte şi nu vă abateţi de la drumul vostru!

Atunci cînd aţi învins un adversar oarecare, dacă l-aţi învins contrar principiilor, aceasta nu este Calea adevărată. Dacă aveţi prezentă în spirit eficacitatea strategiei, veţi avea spiritul de a învinge singur zeci de adversari. Astfel, prin inteligenţa din şcoala de sabie veţi atinge nivelul de înţelegere al strategiei de mase sau individuale. Întăriţi-vă prin studiul de o mie de zile şi perfecţionaţi-vă ~~prin~~ prin studiul de zece mii de zile. Trebuie să reflectaţi adînc!"

Focul

Japonezii consideră că aparţin unui regat solar, deoarece împăratul lor este descendentul divin al Zeiţei Soarelui - Amaterasu O Mikami.

Amaterasu, fiind supranumită şi „Marea Zeiţă Strălucitoare a Cerului", era atît de frumoasă, încît zeii au hotărît să o urce pe Scara Cerului, unde să rămînă pentru totdeauna, iar strălucirea ei solară să aparţină veşnic Pămîntului.

Din aceste motive, în Japonia a fost îndelung practicată adoraţia Soarelui. De asemenea, Japonia, fiind denumită de străini şi „Ţara Soarelui Răsare", a adoptat Soarele ca emblemă pentru drapelul naţional.

Soarele era adorat, la fel ca şi focul (în limba japoneză, ideograma *hi* poate însemna atît Soare, cît şi foc), prin ceremonii speciale.

Focul nu era folosit doar pentru a pregăti mîncarea şi a încălzi locuinţele, ci era prin el însuşi o ofrandă adusă zeilor. Focul avea şi un rol purificator, în China şi Japonia existînd credinţa că spiritele celor decedaţi pot fi petrecute şi trimise în lumea cealaltă prin foc.

Acestor puteri magice li se adăugau cele obţinute prin observaţiile practice, atunci cînd oamenii au descoperit că metalele, de exemplu cositorul sau cuprul, îşi pot schimba proprietăţile prin topire, călire, revenire sau alte tratamente termice, cu ajutorul focului. Schimbările dramatice petrecute în epoca bronzului şi a fierului rămîn înscrise în memoria umanităţii, prin foc asigurîndu-se tehnologia care a dat arme şi unelte pentru alte moduri de viaţă.

Miyamoto Musashi, în capitolul intitulat simbolic „Focul", extrapolează strategia individuală la strategia de mase.

„În acest capitol, «Focul», discut despre tot ceea ce priveşte lupta, victoria şi înfrîngerea."

„Focul poate fi mare sau mic. El este extravagant. În comparaţie cu focul, eu descriu aici mai multe tipuri de luptă. Cît despre metodele de luptă, cele care sînt folosite în luptele individuale pot fi aplicate la mii de combatanţi. Trebuie să considerăm bine situaţia, atît în ansamblu, cît şi în detaliu. Ansamblul este uşor de văzut, dar detaliile sînt imperceptibile. Acţiunile unei mulţimi nu pot fi modificate rapid, deci ele sînt uşor de descoperit, pe cînd acţiunile unei singure persoane se pot modifica

printr-o decizie unică, deci este un detaliu dificil de sesizat. Nu trebuie să se piardă din vedere aceasta. În acest capitol intitulat «Focul» discutăm o problemă de acţiune imediată, cu care trebuie să te obişnuieşti; de asemenea, trebuie să exersezi în fiecare zi.

În cazurile de urgenţă trebuie să te arăţi pregătit, iar spiritul să fie imuabil. Am descris acestea în capitolul «Focul», în scopul de a aduce şanse în plus combatanţilor."

Din punctul de vedere al strategiei, cel care foloseşte apa pentru a-şi susţine atacurile are de partea sa forţa, iar cel care foloseşte focul se bazează pe inteligenţă.

În primul caz, adversarul poate fi izolat şi lipsit de capacitatea de a manevra, fără însă ca efectivele să-i fie diminuate substanţial şi să piardă toate proviziile.

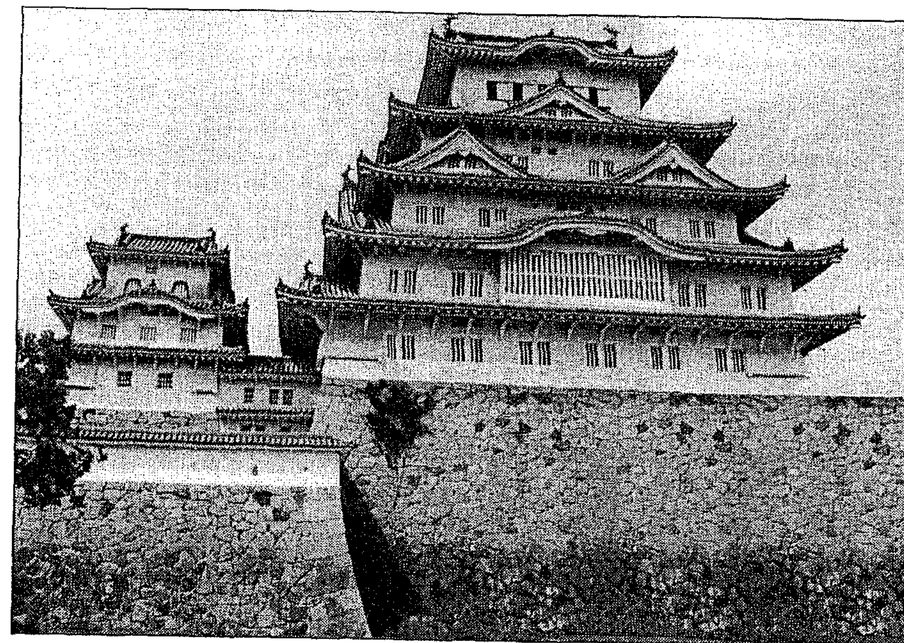
În al doilea caz însă, se pune în discuţie victoria sau înfrîngerea, viaţa sau moartea.

Miyamoto Musashi defineşte clar obiectivele strategiei, din punctul de vedere al inteligenţei de luptă, care depăşeşte o situaţie de moment, pentru a se obţine victoria.

„În general, oamenii folosesc întotdeauna principiul strategiei pentru lucrări mărunte. Alţii vor să cunoască mişcările degetelor şi ale pumnilor. Sau alţii ar vrea, cu un evantai în mînă, să decidă victoria ori înfrîngerea cu o simplă mişcare a antebraţelor, executată prea devreme sau prea tîrziu. Unii chiar, cu o sabie de bambus în mîini (*shinai*), ar dori să obţină o viteză mai mare a tehnicilor, a mişcării mîinilor şi picioarelor, care să le permită să obţină astfel un avantaj asupra adversarilor lor.

Însă, în strategia mea se luptă, riscîndu-ţi viaţa, pe parcursul mai multor lupte, în care se discern cele două principii, al vieţii şi al morţii, se învaţă Calea sabiei, se măsoară forţa sau slăbiciunea loviturilor de sabie ale adversarilor, se observă cu atenţie traiectoria tăişului şi părţii opuse a săbiilor şi, astfel format, devii capabil să-ţi înlături adversarii. În consecinţă, lucrurile mărunte şi slăbiciunea nici nu intră în discuţie. Mai ales într-o luptă cu armură, tehnicile slabe nu servesc la nimic. Mai mult, într-o luptă în care îţi rişti viaţa, se întîmplă să fii singur împotriva a cinci sau zece adversari. Strategia, conform principiilor Căii mele, trebuie să cunoască cu siguranţă drumul spre victorie, chiar şi în acest caz. În concluzie, ce diferenţă de principiu ar putea fi între o luptă unul contra zece şi o luptă a o mie de oameni contra zece mii? Gîndiţi-vă bine!"

Acest mod de a gîndi a fost pus în evidenţă şi în lupta finală pe care a susţinut-o împotriva familiei Yoshioka, unde Miyamoto Musashi a supravieţuit

unei confruntări cu mai mulţi adversari, înarmaţi şi desfăşuraţi după regulile luptei de mase. Musashi a trebuit să lupte astfel aplicînd strategia sa şi folosind la maxim topografia locului de luptă.

„Alegerea unei anumite configuraţii, ca loc pentru desfăşurarea unei lupte, este importantă. De exemplu, trebuie să alegem un loc unde vom avea soarele în spate, adică, atunci cînd intrăm în poziţia de gardă, să avem soarele în spatele nostru. Dacă, datorită împrejurărilor, nu puteţi avea soarele în spate, încercaţi să îl aveţi în dreapta. Acelaşi lucru se aplică atunci cînd sînteţi într-o sală: lumina să vă vină din spate sau din dreapta. Evitaţi să aveţi vreun obstacol în spate, şi va fi preferabil să intraţi în poziţia de gardă avînd un spaţiu mai mare în partea stîngă şi un spaţiu mai mic în partea dreaptă. Chiar şi în întuneric, dacă vă puteţi vedea adversarul, trebuie să intraţi în poziţia de gardă avînd clarul de lumină în spate sau în dreapta.

Se spune că trebuie să-ţi priveşti de sus adversarii. Aveţi grijă să intraţi în gardă într-un loc ridicat, atît cît se poate. Într-o încăpere, ocupaţi, ca loc de onoare, cea mai înaltă poziţie.

Şi, o dată începută lupta, urmăriţi-vă adversarii spre partea stîngă. Încercaţi să-i faceţi să se retragă spre locul cel mai dificil. De asemenea,

trebuie să vă împiedicaţi adversarul să privească în jur şi să-şi dea seama de caracteristicile unui loc dificil. Trebuie deci să evitaţi ca adversarul să poată privi împrejur şi asaltaţi-l fără încetare. Dacă vă aflaţi într-o încăpere, împingeţi-vă adversarul spre un prag, sub tocul uşilor, sub porţi, panouri glisante, galerii sau stîlpi. Şi în acest caz trebuie să evitaţi ca privirea adversarului să rătăcească împrejur. În toate cazurile, trebuie să vă împingeţi adversarii spre locurile unde picioarele lor nu vor găsi un sprijin bun sau în locuri unde vor fi deranjaţi de lipsa spaţiului pe flancuri. Folosiţi în toate situaţiile terenul care este cel mai avantajos pentru voi şi, chiar de la început, trebuie să aveţi superioritate asupra adversarului din punctul de vedere al topografiei locului de luptă. Gîndiţi-vă bine la acest lucru şi antrenaţi-vă constant!"

Miyamoto Musashi face permanent referiri la preluarea iniţiativei, *sen*, ca fiind mijlocul cel mai sigur de a obţine victoria.

„Există trei moduri de a lua sau de a avea iniţiativa *sen* în luptă:

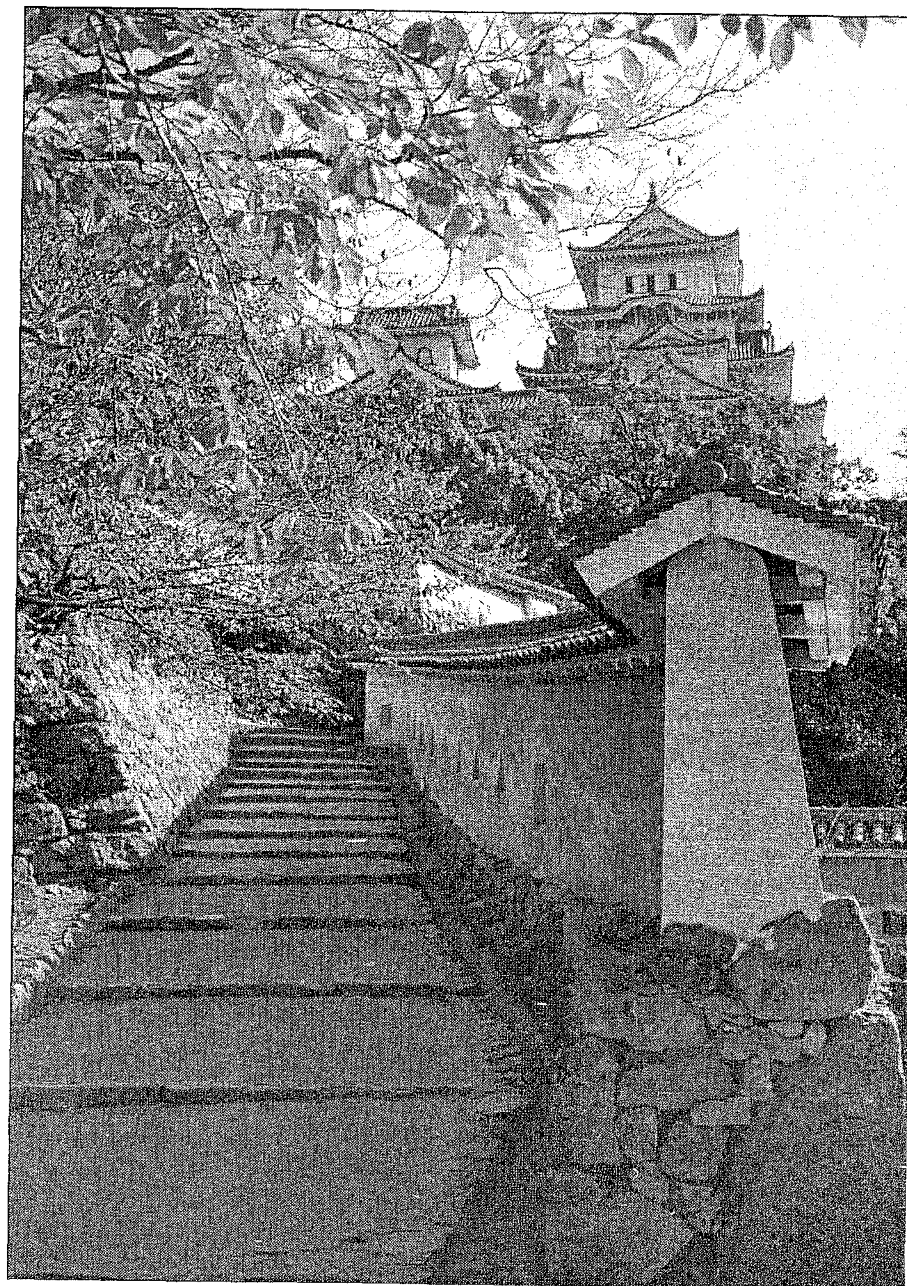
1) A avea iniţiativa de a ataca primul adversarul. Aceasta se numeşte «iniţiativa de provocare» - *ken no sen*.
2) Iniţiativa pe care o luăm atunci cînd adversarul atacă. Aceasta se numeşte «iniţiativa de aşteptare» - *tai no sen*.
3) A lua iniţiativa atunci cînd eu şi adversarul ne pregătim să atacăm. Ea se numeşte «iniţiativa reciprocă» - *tai tai no sen*. Acestea sînt cele trei moduri de a lua iniţiativa."

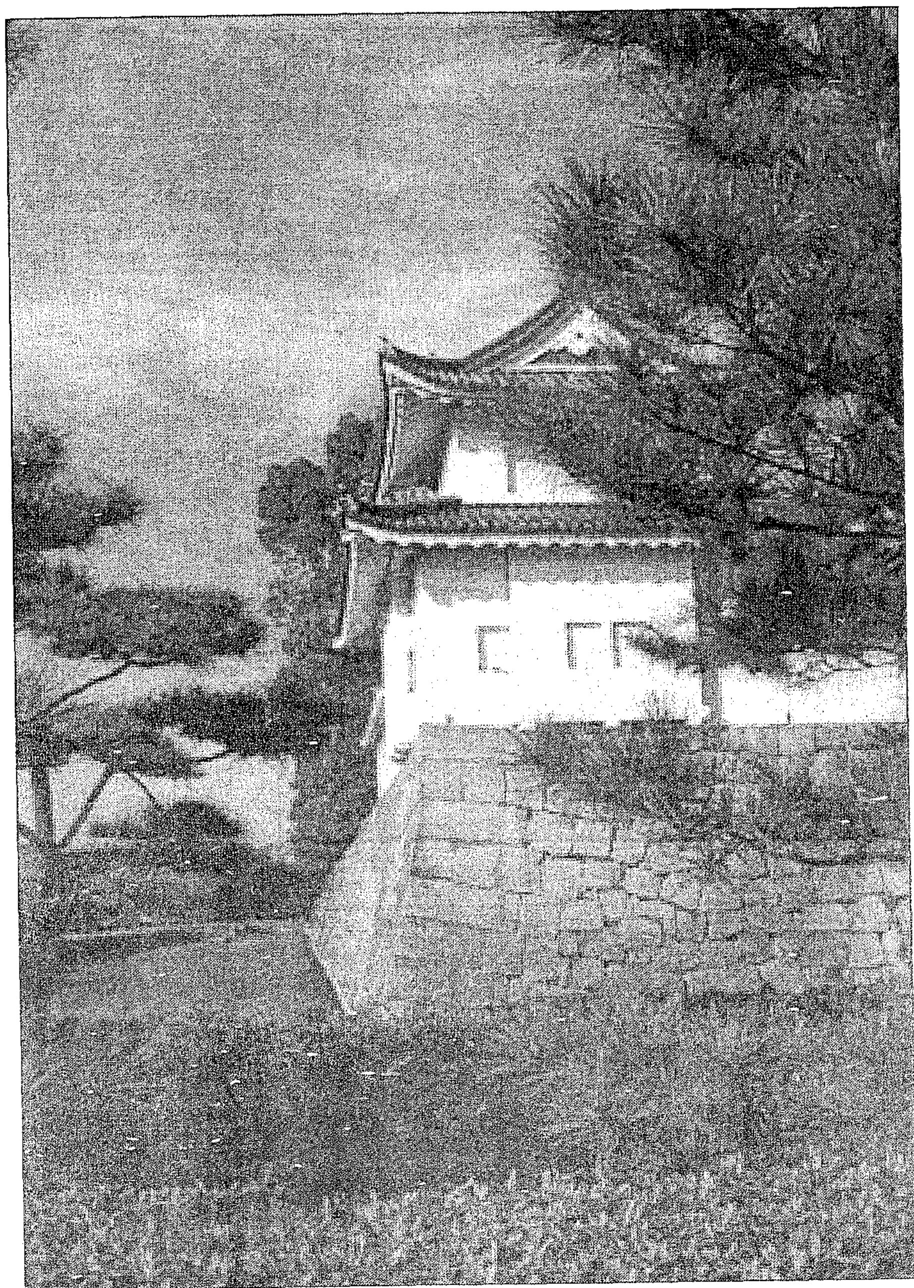
Astfel, Miyamoto Musashi expune concret modul în care se poate lupta. Strategia pe care el o prezintă are ca bază experienţa sa, obţinută în luptele pe care le-a susţinut. Acesta este motivul pentru care Musashi consideră că cel mai important principiu în metoda sa de strategie este de a lua iniţiativa.

„În orice luptă, la început, nu există decît aceste trei moduri de a lua iniţiativa. În funcţie de modul de a lua iniţiativa, se poate obţine victoria. A lua iniţiativa este deci primul lucru pe care trebuie să îl facem în strategia *hyoho*. Există mici precizări referitoare la iniţiativa *sen*, dar este inutil de a intra în detalii, deoarece este vorba de a indica cum se poate obţine victoria datorită înţelepciunii strategiei *hyoho*, pe care eu o predau, ştiind a discerne spiritul adversarului şi lăsîndu-te condus de raţiunea fiecărui moment."

Este remarcabil faptul că nici un detaliu nu este neglijat, orice afirmaţie fiind justificată şi analizată obiectiv şi raţional.

Concluziile la care ajungem după analiza semantică a termenilor folosiţi de Musashi pentru a defini iniţiativa sînt revelatoare.

„Inițiativa de provocare – ken no sen. Ea este de mai multe tipuri. Dacă vrei să ataci primul, trebuie să rămîi calm și apoi să ataci brusc, cu rapiditate, adversarul, luînd astfel inițiativa. Atacați cu mișcări exterioare rapide și puternice, în timp ce, în interior, spiritul trebuie să rămînă calm. Întăriți-vă spiritul și mișcați picioarele puțin mai repede decît de obicei, iar în momentul în care ajungeți lîngă adversar, atacați cu o singură lovitură. Aceasta este inițiativa.

Sau, fără a vă fixa spiritul, lăsați-l să plutească, avînd însă, în mod constant, dorința fermă de a ataca adversarul, de la începutul luptei și pînă la sfîrșitul ei. Întăriți-vă spiritul pentru a obține victoria. Toate acestea reprezintă *ken no sen*, «inițiativa de provocare»."

Termenul *ken* înseamnă „a se agăța", „a fixa în spirit" sau „a începe". Musashi folosește acest cuvînt în accepțiunea de „a fixa voința de atac în spirit", deci „a fi gata de atac".

Sen înseamnă „înainte". *Ken no sen* se traduce astfel „a lua inițiativa într-o situație cînd subiectul trebuie să atace primul".

„Inițiativa de așteptare – tai no sen. Atunci cînd adversarul atacă și ajunge lîngă voi, rămîneți indiferenți și prefaceți-vă că sînteți slabi. Cînd el se apropie și mai mult, retrageți-vă rapid și fentați că săriți în spate. Atunci cînd sesizați că adversarul a diminuat tensiunea atacului, treceți la contraofensivă cu o singură lovitură și obțineți victoria. Acesta este primul caz.

Sau, în mod egal, cînd adversarul lansează un atac, ripostați cu o vigoare sporită. Dacă ritmul atacului adversarului (*hyoshi*) se va modifica, folosiți această ocazie și obțineți victoria. Acesta este, de asemenea, un principiu al «inițiativei de așteptare» – *tai no sen.*"

Termenul *tai* înseamnă „a aștepta". *Tai no sen* înseamnă astfel „a lua inițiativa primind atacul adversarului".

„Inițiativa reciprocă – *tai tai no sen.* Atunci cînd adversarul atacă primul, apropiați-vă calm de el, dar decis. Apoi, cînd adversarul vostru se apropie și mai mult, intrați într-o poziție de gardă decisivă și, sesizînd un moment de ezitare al adversarului, atacați-l imediat în forță și obțineți victoria. Dacă adversarul atacă calm, atacați și voi, dar puțin mai repede, avînd corpul puțin relaxat. Vă apropiați cît se poate de el și îi loviți sabia în diferite moduri și, în funcție de acțiunile sale, obțineți victoria, folosindu-vă de lovituri puternice. Acestea sînt mijloacele inițiativei reciproce, *tai tai no sen.*"

Trebuie remarcat că în acest caz Miyamoto Musashi folosește termenul *„tai tai"* în sensul de „a se ciocni" sau „a contra". *„Tai tai"* exprimă aici o situație în care atît subiectul, cît și adversarul sînt gata de atac. Sensul

termenului „*tai*" nu este deci acelaşi ca şi în exemplul precedent, el fiind foarte bine exprimat de sintagma „*tai - atari*" folosită în *Kendo*.

După cum reiese şi din paragrafele comentate pînă acum, în acest capitol, Miyamoto Musashi consideră aspectele dinamice şi psihologice definitorii pentru dezvoltarea strategiei *hyoho*, în cazul confruntării pe cîmpul de luptă.

Dinamismul nu trebuie redus doar la mişcările corpului, spiritul fiind, de asemenea, angajat în luptă.

„Atunci cînd sîntem în faţa unui adversar, trebuie ca, bazîndu-ne pe strategia noastră adevărată, să ştim să deosebim şi cel mai neînsemnat gînd care îi încolţeşte în minte, înainte ca el să îl pună în aplicare. Dacă adversarul vostru se pregăteşte să vă dea o «lovitură», opriţi-o chiar de la litera «l» (a cuvîntului «lovitură») şi nu-l lăsaţi să continue. Aceasta înseamnă «a apăsa perna adversarului». Dacă adversarul trece la «atac», opriţi-l la litera «a» (a cuvîntului «atac»), dacă adversarul se pregăteşte să «sară» opriţi-l la litera «s» (a cuvîntului «a sări»), iar dacă adversarul se pregăteşte să vă «taie», opriţi acţiunea la litera «t» (a cuvîntului «a tăia»). Totul se reduce la acelaşi lucru.

Atunci cînd un adversar luptă împotriva noastră, el trebuie lăsat să-şi continue acţiunile inutile şi trebuie oprit să le execute pe cele utile, pentru a-l împiedica astfel să continue lupta. Acest lucru este foarte important în strategie. Dar, dacă sînteţi doar preocupaţi să opriţi acţiunile adversarului, veţi fi mereu cu un pas în urma acestuia. Esenţialul este ca acţiunile voastre, oricare ar fi ele, să urmeze Calea Strategiei şi ca voi să diminuaţi germenii intenţiilor adversarului, pe măsură ce ei apar în mintea sa. Faceţi-i inutili şi controlaţi-vă astfel adversarul!"

Aprecierea situaţiei în ansamblu este importantă, atît pentru strategia de mase, cît şi pentru cea individuală.

„În strategia de mase (bătălii), aprecierile se compun din: a simţi forţa adversarilor, a ghici intenţiile trupelor inamice, a şti să sesizezi condiţiile oferite de momentul respectiv, a şti să faci presupuneri referitoare la inamici şi a şti să alegi modul în care trupele noastre trebuie să atace. De aici, siguranţa în a obţine victoria, avînd ca bază strategia. Este important să lupţi, ştiind să preiei iniţiativa.

Acelaşi lucru se întîmplă şi în strategia individuală. Trebuie să înţelegeţi şcoala de care aparţine adversarul, să-i cercetaţi caracteristicile, să-i observaţi punctele slabe şi punctele puternice. Folosiţi mijloace de atac diferite de cele la care adversarul se aşteaptă. Simţiţi creşterile şi scăderile în cadenţa adversarului şi cunoaşteţi-i ritmurile. Astfel, este important să luaţi iniţiativa.

Dacă sînteţi inteligenţi, veţi şti să trageţi concluziile potrivite din orice lucru. Dacă veţi obţine libertatea de manevră în strategie, veţi putea ghici toate intenţiile adversarului şi veţi afla astfel mai multe metode de a obţine victoria."

Ritmul *hyoshi*, referinţa cărţii *Gorin no Sho*, este permanent conştientizat.

„În orice lucru există o cădere totală: casa se prăbuşeşte, corpul se prăbuşeşte şi un adversar se prăbuşeşte. La momentul potrivit, ritmul se schimbă şi, astfel, se produce prăbuşirea.

În strategia de mase trebuie să cunoşti ritmul *hyoshi*, pentru a şti cînd se prăbuşesc adversarii. Este important să-i urmăreşti imediat, fără a lăsa deloc timpul să treacă. Dacă le permiteţi să respire în timpul acestei prăbuşiri, adversarii îşi vor reveni.

În strategia individuală, în decursul unei lupte, ritmul adversarului devine dezordonat şi se produce prăbuşirea sa. Dacă lăsaţi această ocazie să treacă, el îşi va reveni şi va avea o energie nouă, iar lupta nu va mai merge bine. Este important să urmăreşti cu siguranţă momentul în care apar primele simptome ale prăbuşirii, pentru ca adversarul să nu-şi mai poată reveni. Trebuie urmărit direct şi în forţă, iar lovitura decisivă trebuie dată în scopul ca el să nu-şi mai poată reveni."

În continuarea capitolului „Focul", Miyamoto Musashi prezintă un repertoriu strategic militar, care dovedeşte pregătirea sa de excepţie în acest domeniu: atacul în unghi, neutralizarea adversarului, analiza eficacităţii loviturilor, surprinderea şi anihilarea adversarului.

În paralel, Musashi defineşte şi aspectul psihologic al strategiei, prin identificarea cu trăirile interioare ale adversarilor, schimbarea ritmului interior al oponenţilor, inducerea relaxării, înşelarea vigilenţei, dezechilibrarea mentală, provocarea fricii şi a tensiunii nervoase. Metoda sa de strategie *hyoho* este astfel dezvoltată într-un mod inteligent şi raţional.

Toate aceste aspecte converg către cunoaşterea realităţii militare prin intermediul strategiei şi al psihologiei oamenilor de arme.

„În luptă, generalul trebuie să-şi cunoască soldaţii. Folosind inteligenţa strategiei, el este capabil să se gîndească la adversarii săi ca şi cum ar fi soldaţii săi. El trebuie să se străduiască să-i manevreze după cum vrea. Atunci el este general, iar adversarii săi vor fi soldaţii săi."

Este evidentă intenţia lui Miyamoto Musashi de a se realiza la un nivel superior, ca un conducător militar. Acest lucru nu a fost posibil însă, deoarece, o dată cu unificarea Japoniei de către Toyotomi Hideyoshi şi consolidarea acesteia în epoca *Edo* (1603-1868), s-a instaurat pacea feudală.

În momentul cînd personalitatea unui conducător militar este realizată prin Calea Strategiei, acesta va fi imuabil.

„De îndată ce cunoaşteţi Calea Strategiei *hyoho*, fiţi ca o stîncă. Fiţi de neatins şi de neschimbat în toate lucrurile. Explicaţia nu poate fi decît verbală."

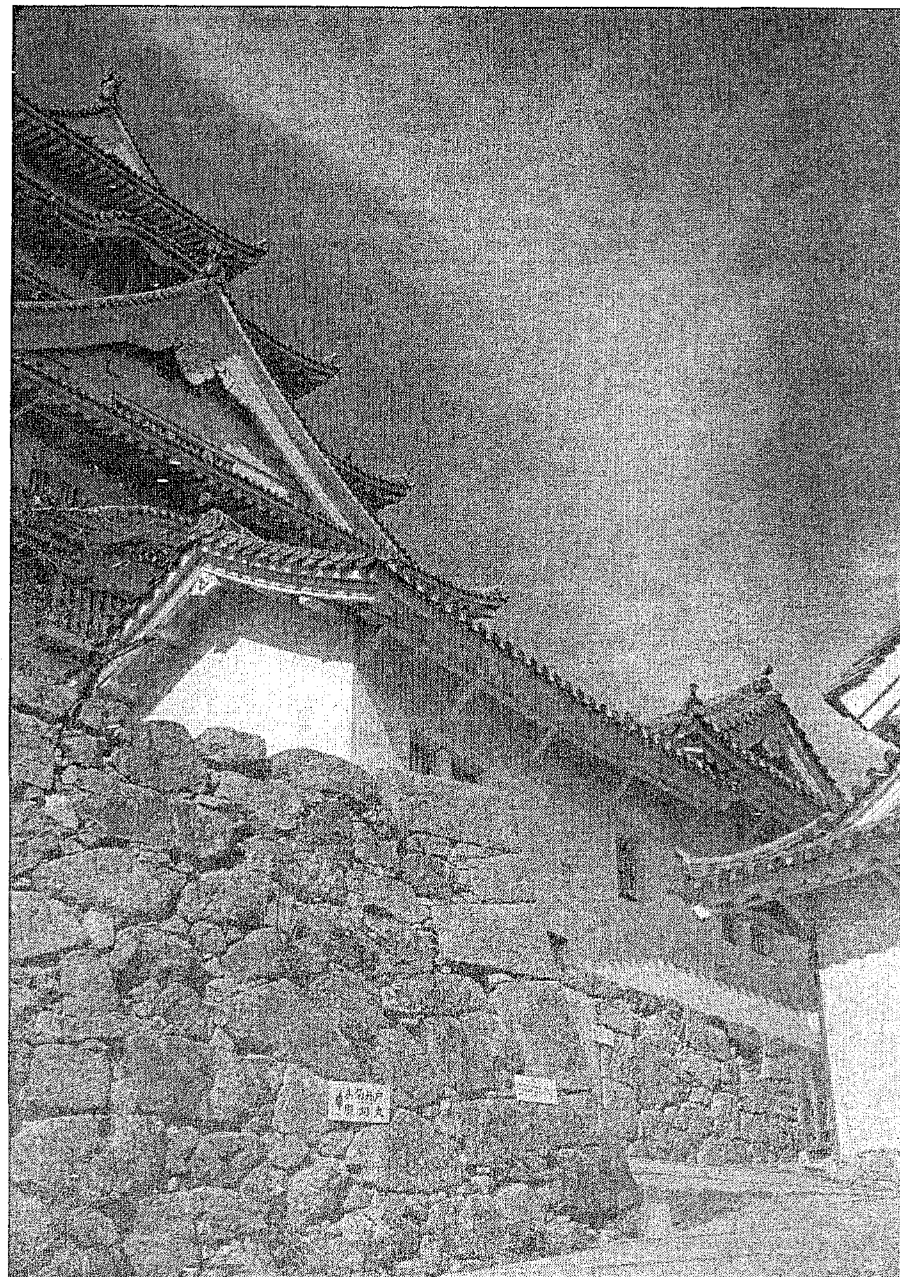
El va întruni în persoana sa calităţile şi experienţa necesare conducerii operaţiunilor militare. Un astfel de conducător va fi calm, deci insensibil la lucruri aparent contrarii, de nepătruns pentru a fi insondabil, drept pentru a lua deciziile optime şi stăpîn pe sine pentru a nu acţiona în situaţii confuze.

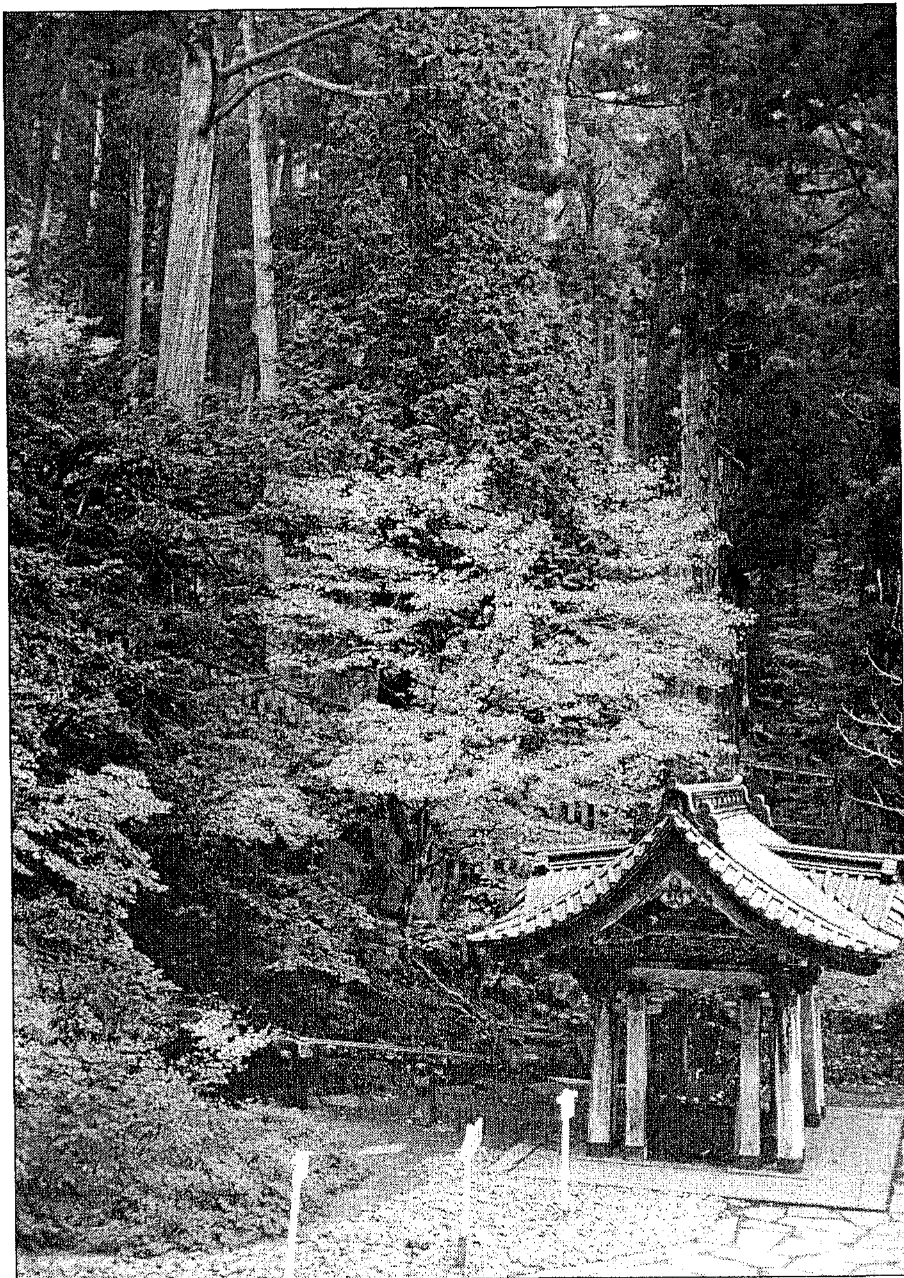
Miyamoto Musashi descrie cum a obţinut el aceste calităţi, insistînd asupra înţelegerii corecte şi fundamentate a disciplinelor de luptă pentru formarea completă a personalităţii.

„Începînd din tinereţea mea, m-am consacrat Căii Strategiei, mi-am disciplinat mîinile, mi-am educat corpul şi am studiat diferitele aspecte ale spiritului în artele marţiale în general şi în sabie în particular. Însă, atunci cînd îmi îndrept atenţia către alte şcoli, unele nu constau decît în cuvinte, altele nu îşi manifestă abilitatea decît în tehnici mărunte, altele nu se ocupă decît de aspectul exterior. Nici una nu are spirit autentic."

În final, Miyamoto Musashi subliniază că unitatea dintre corp şi spirit este factorul fundamental de progres, motivînd scopul antrenamentului în arta sabiei.

„În pofida ideilor pe care le au aceste şcoli, ele nu disciplinează corpul şi spiritul. În acelaşi timp, toate devin boli ale Căii şi nu se vor putea debarasa niciodată de această influenţă iniţială nefastă. Ele se află la rădăcina degradării adevăratei Căi a strategiei şi provoacă declinul ei. Arta sabiei are scopul de a ne conduce pe Calea adevărată şi la victorie în luptă. Acest scop este imuabil. Dacă obţineţi inteligenţa strategiei şcolii noastre şi practicaţi fără încetare, nu am nici o îndoială că veţi obţine victoria."

Vîntul

Kaze, ideograma prin care japonezii scriu cuvîntul „vînt", are şi semnificaţia de „caracteristică" sau „gust". Această ideogramă era reprezentată în scrierile vechi din China dinastiei *Yin* printr-un desen reprezentînd pasărea Phoenix, care era pasărea-mesager a zeilor. Ceremonii speciale erau dedicate acestei păsări, pentru a atrage bunăvoinţa ei şi implicit pe cea a zeilor. În acea epocă, vîntul era considerat o parte integrantă a naturii.

Deşi e invizibil, vîntul este caracteristic atît fiecărui anotimp, cît şi celor patru puncte cardinale. Vîntul se manifestă printr-o prezenţă activă, produce schimbări importante şi de aici rezultă ideea de caracteristică, alură sau gust.

Influenţa vîntului asupra elementelor analizate anterior, focul şi apa, este deosebită. Asocierea dintre vînt şi foc, respectiv vînt şi apă, are efecte devastatoare.

Ideograma *kaze* se regăseşte şi în cuvîntul *kamikaze*, care înseamnă „vînt" *(kaze)* „al zeilor" *(kami)*.

În anul 1259 mongolii cuceresc Coreea, iar în anul 1274 are loc prima încercare a hanului Kubilai de a ataca Japonia, prin debarcarea unei armate în golful Hakata.

Deşi japonezii s-au remarcat în lupta pentru apărarea ţării, soarta bătăliei a fost decisă de *kamikaze*, un taifun care a distrus flota şi armata invadatoare.

După cucerirea Chinei, în anul 1276, mongolii au atacat din nou Japonia. Astfel, în anul 1281, o armată mongolă numeroasă, asistată de o flotă puternică, încearcă o nouă invazie a Japoniei. Înaintea luptei finale, *kamikaze* - vîntul divin - a distrus din nou forţele mongole.

Aceasta a fost singura tentativă de invazie pe care a cunoscut-o Japonia în decursul istoriei sale. Faptul că au fost ajutaţi de vîntul divin, *kamikaze*, a întărit credinţa japonezilor că ţara lor este patria zeilor, *kami*, şi este protejată de aceştia.

Ulterior, convingerile japonezilor s-au transformat într-o ideologie naţională, care, fiind sprijinită de religia locală, *Shinto*, a dus la consolidarea unităţii Japoniei în jurul împăratului de descendenţă divină.

În capitolul intitulat sugestiv „Vîntul", Miyamoto Musashi critică unele caracteristici ale altor şcoli de strategie şi pune în evidenţă spiritul filosofic al şcolii sale, *Niten*.

„Am intitulat acest capitol «Vîntul» pentru că este o problemă nu numai a şcolii noastre, dar şi a altor şcoli de strategie. Dacă folosesc aici cuvîntul «Vînt» (în japoneză, vînt semnifică aspect, alură, caracteristică) este pentru că, de obicei, se spune: «vîntul vechi» (aspectul vechi, al trecutului), «vîntul timpului nostru» (tradiţiile actuale), vîntul acestei familii (aerul de familie) etc. Am descris foarte clar aici alte strategii şi maniera caracteristică altor şcoli, iar pentru toate acestea am ales titlul «Vîntul». Fără a-i cunoaşte bine pe alţii, nu ne putem cunoaşte pe noi înşine. Printre practicanţii fiecărei Căi se află întotdeauna şi eretici. Chiar dacă cineva se antrenează în fiecare zi, cu asiduitate, dacă greşeşte cît de puţin, fiind convins totuşi că se află pe drumul cel bun, în ciuda tuturor eforturilor sale, Calea sa nu va fi adevărata Cale. Dacă cineva nu se găseşte pe drumul cel bun, greşeala mică de la început va conduce mai tîrziu la o mare greşeală. Trebuie să reflectăm bine. În alte şcoli, strategia nu se aplică decît în arta sabiei. Într-un anumit sens, ele au dreptate, dar la noi arta sabiei nu este decît o formă a strategiei. Expun în acest capitol caracteristicile altor şcoli, cu scopul de a face cunoscute alte strategii răspîndite în lume."

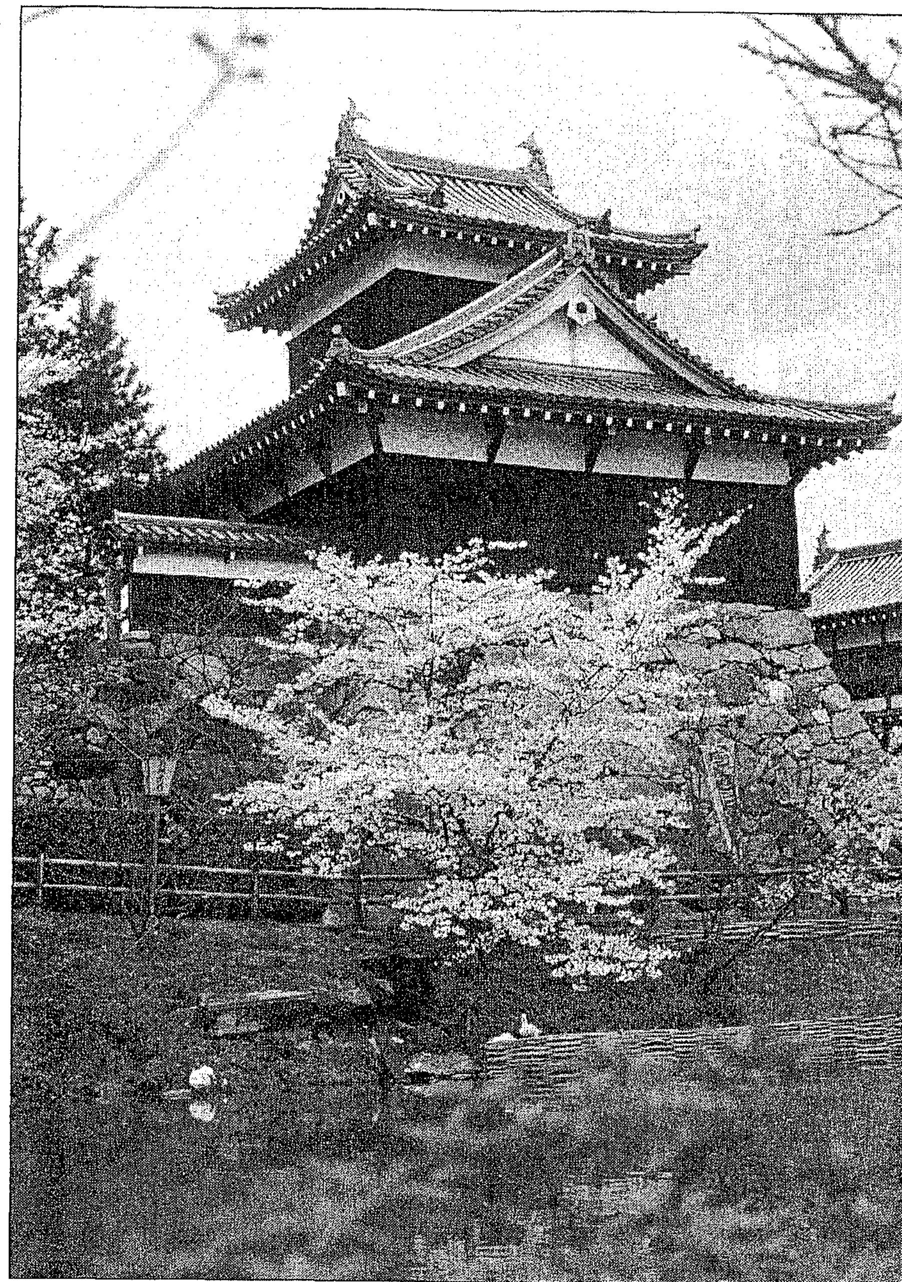
Într-un capitol anterior, Miyamoto Musashi recomanda ca aceia care doresc să aprofundeze Calea Strategiei „să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură)" şi „să discearnă Calea fiecărei profesiuni (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică)."

În felul acesta, viziunea sa critică pune în valoare metoda strategiei *hyoho*, din punctul de vedere al unei judecăţi de ansamblu.

„Fără a cunoaşte Căile pe care le urmează celelalte şcoli, nu ne vom putea înţelege deplin propria Cale. Atunci cînd privesc strategiile celorlalte şcoli, observ că ele utilizează sabia mare şi folosesc în exclusivitate forţa musculară. Altele nu se ocupă decît de utilizarea sabiei mici. Alte şcoli se ocupă doar de studierea numeroaselor tehnici de sabie, divizînd chiar poziţia de gardă cu sabia, în superficială şi profundă."

Arta sabiei, în accepţia lui Miyamoto Musashi, este o doar o formă de expresie a strategiei. Pornind de la această teză, Musashi îşi defineşte poziţia pentru studiul *hyoho*, în raport cu alte metode de strategie existente. Se remarcă clarviziunea şi sinteza cu care Miyamoto Musashi argumentează strategia şcolii sale.

„În acest capitol voi prezenta cu claritate motivele pentru care aceste şcoli nu urmează adevărata Cale. Tot aici voi explica ce este bun sau ce este rău, ce este corect sau ce este eronat în raport cu Calea pe care o urmează acestea. Adevărul şcolii noastre este foarte diferit de adevărurile celorlalte şcoli. Cei care aparţin altor şcoli folosesc strategia pentru a-şi cîştiga

existenţa. Astfel, ei dau un aer strălucitor aparenţei lor, îşi înfrumuseţează şi îşi comercializează strategia, dar se află complet în afara adevăratei Căi. Pentru acest tip de oameni, strategia se limitează la scrimă, şi ei cred că pot obţine victoria doar prin simpla mînuire a sabiei, prin disciplină corporală şi prin abilitate manuală, dar acestea nu sînt căi sigure. Voi enumera şi voi explica separat fiecare dintre punctele slabe ale celorlalte şcoli. Gîndiţi-vă la aceasta şi înţelegeţi bine avantajele şcolii noastre, «Şcoala celor două săbii»".

Miyamoto Musashi a trăit singur, iar în centrul atenţiei şi activităţii sale a stat studiul continuu pentru definirea strategiei *hyoho*. Viaţa sa de zi cu zi, în cele mai mici amănunte, era subordonată astfel în întregime acestei cercetări. El a exprimat experienţa sa de luptă prin imagini, acordînd o atenţie egală spiritului şi corpului. Spiritul trebuie să se afle în centrul sinelui şi în mijlocul a tot ceea ce există, iar mişcarea sa nu trebuie să înceteze niciodată. Chiar şi atunci cînd scrie, Musashi nu îşi deplasează spiritul în ideea de a-l ataşa de ceva anume. Această imagine traduce senzaţia de luptă, care îi permite să reacţioneze într-un mod natural, spontan şi adecvat, fără o reflectare conştientă.

Această atitudine a spiritului nu se desfăşoară liniar, pe o singură dimensiune, ci spaţial, tridimensional, în comuniune cu Universul. În felul acesta, ne putem situa într-un interval de timp sublimat, în care se pot vedea în acelaşi plan toate aspectele unei situaţii.

Timpul, în percepţia obişnuită, se desfăşoară după un ritm constant, liniar, permiţînd prin cuvînt clasificarea, ierarhizarea şi dualitatea. Timpul de luptă este însă sublimat, deschizînd perspectiva sumării unei multitudini de senzaţii şi percepţii simultane, prin acţiune. Timpul liniar aparţine astfel conştientului, iar timpul sublimat aparţine subconştientului.

Timpul şi lupta, deci experienţa trăită, se sustrag verbalizării, iar imaginea sau metafora este elaborată de Musashi pentru a comunica cu cel care, de asemenea, a trăit o experienţă asemănătoare. Fixarea spiritului asupra unui anumit obiect sau a unei situaţii particulare implică scăderea percepţiei globale şi a deschiderii spirituale, revenindu-se astfel în timpul liniar.

„Trebuie să ştiţi a folosi o sabie foarte lungă ca pe o sabie foarte scurtă, dar să evitaţi a vă limita gîndirea la lungimea sabiei", conchide Musashi.

Atunci cînd Miyamoto Musashi scrie că „în luptă trebuie să discerni între a privi şi a vedea", el se referă la faptul că distanţa dintre adversari, *ma*, trebuie privită şi ca un interval temporal.

„A vedea este mai important decît a privi. Trebuie să vezi spiritul adversarilor, să vezi ceea ce te înconjoară, să ai o vedere cuprinzătoare, să vezi cum se desfăşoară lupta şi să vezi forţa şi slăbiciunea fiecărui moment. Este important să obţii astfel victoria."

Dacă în aprecierea acestei distanţe va interveni procesul de „intelectualizare»", de „fixare", sînt împiedicate percepţia globală şi *feeling*-ul date de situaţia în sine.

„Unele şcoli de sabie sfătuiesc elevii să-şi fixeze ochii asupra sabiei adverse, altele indică poziţionarea ochilor către mîinile adversarului, altele susţin fixarea ochilor pe faţa sau picioarele adversarului. Dacă îţi fixezi astfel ochii, spiritul este derutat, şi aceasta va afecta strategia."

Putem simţi această distanţă numai dacă intrăm în timpul sublimat, trăind astfel viaţa ca o experienţă de luptă.

„Urmînd Calea Strategiei, dacă te obişnuieşti să lupţi cu un adversar, să sesizezi fineţea sau grosolănia spiritului uman şi dacă poţi practica strategia *hyoho*, atunci se poate vedea tot ceea ce ne înconjoară, depărtat sau apropiat, încetineala sau rapiditatea unei săbii. Ochii fixaţi, în strategia noastră, ar putea avea semnificaţia de ochi fixaţi asupra gîndurilor adverse."

Nu de puţine ori, imaginile folosite de Musashi au o tentă uşor ironică, dar ironia nu este decît un mijloc de a exprima plastic realitatea.

„În strategie, atît în cea de mase (lupte), cît şi în cea individuală, nu trebuie să ai niciodată ochii fixaţi drept în faţa ta. Aşa cum am spus anterior, dacă ai ochii fixaţi în faţa ta ca şi cum ai avea ochelari de cal, se uită lucrurile cele mai importante, spiritul este derutat şi se poate scăpa o victorie sigură."

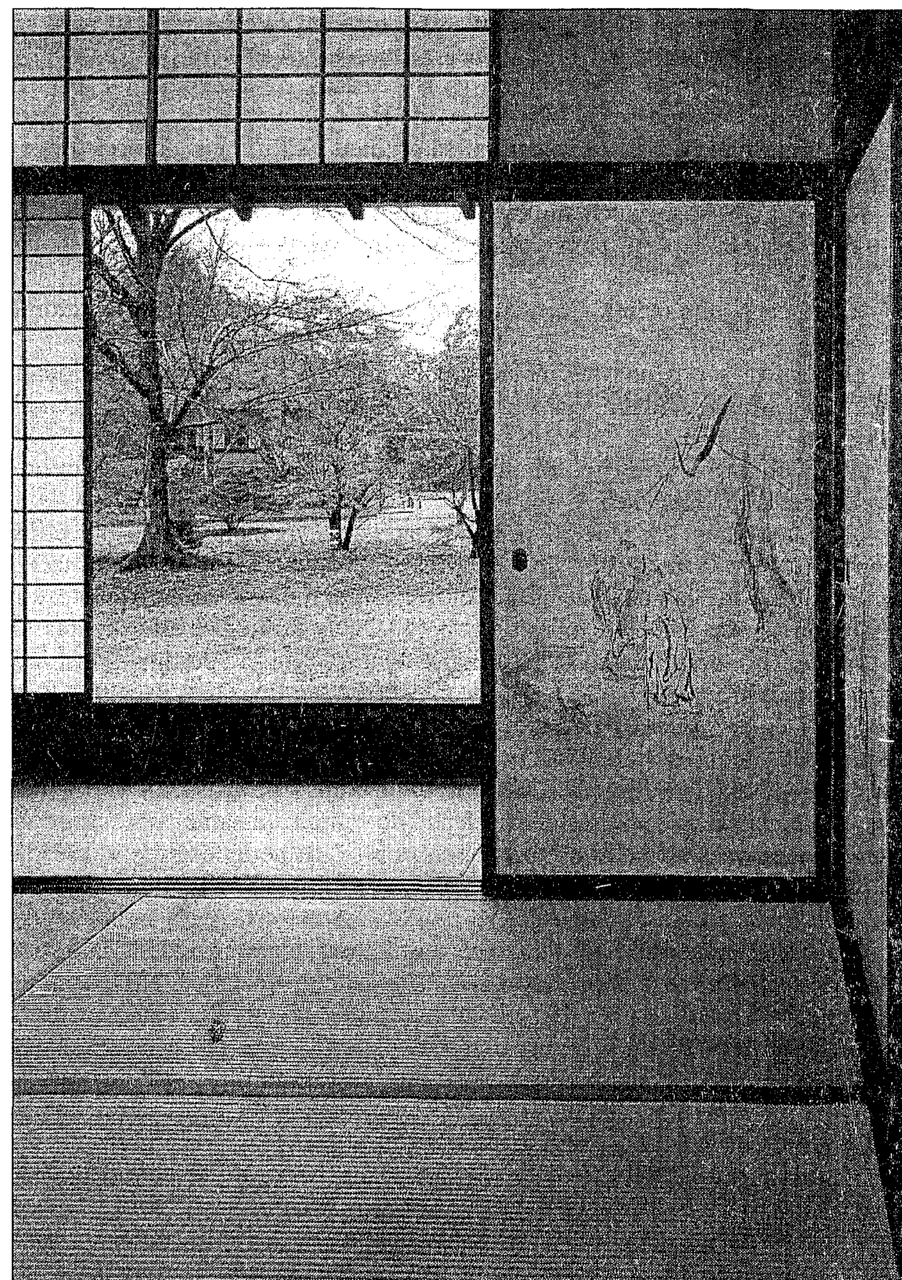
În plină epocă feudală, ne putem aştepta ca discursul lui Musashi să fie ancorat în practicile specifice timpului său, dominate mai mult sau mai puţin de iraţional. Răspunsul maestrului este însă expresia unei gîndiri clare şi raţionale, extrem de moderne şi actuale.

„În cadrul şcolii noastre nu ne gîndim la nimic care ar fi neraţional. Noi încercăm să obţinem victoria prin orice mijloace datorită inteligenţei strategiei."

Forţa este înlocuită de inteligenţă, iar puterea se subordonează raţiunii.

„Atunci cînd dai o lovitură de sabie conformîndu-te unei voinţe puternice, această lovitură va fi grosolană şi nu vei putea obţine victoria doar prin duritatea loviturii.

De asemenea, dacă te încăpăţînezi să doreşti a-ţi tăia adversarul folosind doar forţa, nu vei reuşi niciodată să faci acest lucru. Atunci cînd te antrenezi, exersînd lovituri cu sabia şi tăind ceva, este greşit să tai cu forţă. Nimeni nu se gîndeşte dacă să folosească sau nu forţa atunci cînd schimbă lovituri de sabie cu un adversar. Atunci cînd vrei să ucizi pe cineva, tăindu-l cu sabia, nu te gîndeşti dacă să o faci cu forţă sau fără putere. Nu te gîndeşti decît să-l ucizi.

Sau, dacă vreţi să loviţi puternic sabia adversarului cu a voastră, acest lucru nu va avea rezultate bune. Dacă sabia voastră loveşte puternic sabia adversarului, răspunsul sabiei voastre va fi încetinit. Să mînuieşti cu forţă o sabie este deci un non-sens. În strategia de mase (luptă), dacă vreţi să aveţi oameni puternici în armata voastră şi să obţineţi victoria cu ajutorul forţei, adversarul vostru va dori, de asemenea, să aibă oameni puternici în armata sa şi să obţină victoria cu ajutorul forţei, la fel ca voi. Situaţiile vor fi identice de ambele părţi. Nu se poate obţine niciodată victoria fără a asculta de raţiune."

Raţiunea şi inteligenţa sînt deci coordonatele pe care se înscrie studiul în strategia *hyoho*.

„În cadrul şcolii noastre nu ne gîndim la nimic care ar fi neraţional. Noi încercăm să obţinem victoria prin orice mijloace datorită inteligenţei strategiei."

Avînd o astfel de structură interioară, Musashi respinge total rutina, diversificarea şi rigiditatea.

„Dacă în lume, în general, pentru a face ceva, oamenii nu se preocupă decît să pareze loviturile, să le evite, să scape de ele, să se îndepărteze pentru a se pune la adăpost, atunci ei vor fi întotdeauna victimele acestor obişnuinţe şi vor fi mereu loviţi de ceilalţi. Calea Strategiei este dreaptă şi adevărată. Este deci esenţial să vă urmăriţi adversarii şi să-i dominaţi, urmînd nişte principii adevărate."

Celor care predau diferite arte şi discipline marţiale într-o manieră comercială, deoarece nu există un alt termen de comparaţie pentru gradul lor de pregătire, Miyamoto Musashi le dă o replică pe măsură.

„În alte şcoli se învaţă tehnici diferite de mînuire a sabiei. Aceste şcoli comercializează Calea, cu siguranţă pentru a-i face pe începători să creadă că ele cunosc un număr mare de tehnici de sabie. Acest lucru contravine principiilor strategiei.

Toate acestea se întîmplă deoarece şcolile respective consideră că există mai multe moduri de a tăia un adversar. Aici este greşeala lor. Nu există 36 de moduri de a tăia un om. Nu există mai multe moduri de a da o lovitură sau de a tăia, fie că este vorba de un specialist sau nu, de o femeie sau de un copil. Dacă vreţi să căutaţi altele, trebuie doar să folosiţi o bîtă sau o seceră."

Maestrul face clar distincţia dintre diversificare, în sens cantitativ, şi diferenţiere, în sens de nuanţare.

„Totul se rezumă la a vrea să tai adversarul, deci este evident că există puţine moduri de a face acest lucru.

Totuşi, conform locului sau circumstanţelor, de exemplu, într-un loc în care nu dispuneţi de spaţiu deasupra voastră sau în lateral, trebuie să vă ţineţi sabia astfel încît să nu vă încurce. În acest caz se poate spune că există cinci moduri de a ţine o sabie.

În afara acestor moduri, dacă vă aşteptaţi să tăiaţi adversarul cu ajutorul vreunui artificiu oarecare, de exemplu, o întoarcere de pumn, printr-o torsiune a corpului sau prin sărituri înalte, atunci nu vă aflaţi pe Calea adevărată. Nu puteţi tăia adversarii cu o întoarcere a *poignet*-ului sau cu o torsiune a corpului ci, din contră, acestea sînt complet inutile.

Conform strategiei şcolii noastre, trebuie să vă păstraţi corpul şi spiritul drepte şi să-l faceţi pe adversar să-şi piardă direcţia şi să devieze. Apoi, este important să obţineţi victoria, descoperind momentul în care spiritul adversarului şi-a pierdut direcţia sau a deviat."

Regulile stricte, aplicate doar pentru a respecta tradiţia sau a urma moda, conduc la dispariţia spontaneităţii şi la instaurarea rigidităţii.

„A te preocupa prea mult de poziţia de gardă este o eroare gravă, căci a aplica anumite reguli la poziţiile de gardă poate fi valabil doar atunci cînd ne aflăm în faţa unui adversar. A stabili reguli pentru că aşa era odată obiceiul sau pentru că este astăzi la modă nu are nici o valoare în ceea ce priveşte drumul victoriei sau al înfrîngerii. Pe scurt, acest drum constă în esenţă în a reflecta la tot ceea ce poate distruge adversarul."

Rigiditatea şi imobilitatea înseamnă moarte, iar spontaneitatea şi acţiunea sînt expresia vieţii. De aceea, Miyamoto Musashi consideră că:

„Atitudinea în poziţia de gardă este spiritul de aşteptare a iniţiativei adversarului".

Atît timp cît spiritul este în centrul lucrurilor, se asigură un maximum de mobilitate, care este reflectat în mişcările şi atitudinea corpului. Musashi subliniază importanţa mobilităţii fizice prin definirea deplasărilor, fundament al oricărei discipline de luptă. Un accent deosebit este pus pe interpătrunderea dintre mobilitatea fizică şi cea psihică, prin culoarul stabilit de omniprezentul ritm.

„În strategia şcolii mele, mişcările picioarelor nu sînt diferite de cele obişnuite. Acestea se efectuează ca şi cum ai merge pe un drum obişnuit. În funcţie de ritmul adversarului, mişcările picioarelor trebuie să corespundă mişcărilor corpului atît în fazele dinamice, cît şi în cele de aşteptare. Picioarele nu trebuie să fie agitate, dar în acelaşi timp mişcarea lor nu trebuie să scadă sub un anumit tempo."

Mobilităţii nu trebuie să-i corespundă însă viteza, ca măsură a eficacităţii. Viteza este subordonată ritmului, *hyoshi*, şi situaţiei de ansamblu.

„Acţiunea unui expert pare lentă, dar el nu se îndepărtează niciodată de ritm. Pentru orice lucru, tot ceea ce este făcut conform unei obişnuinţe nu

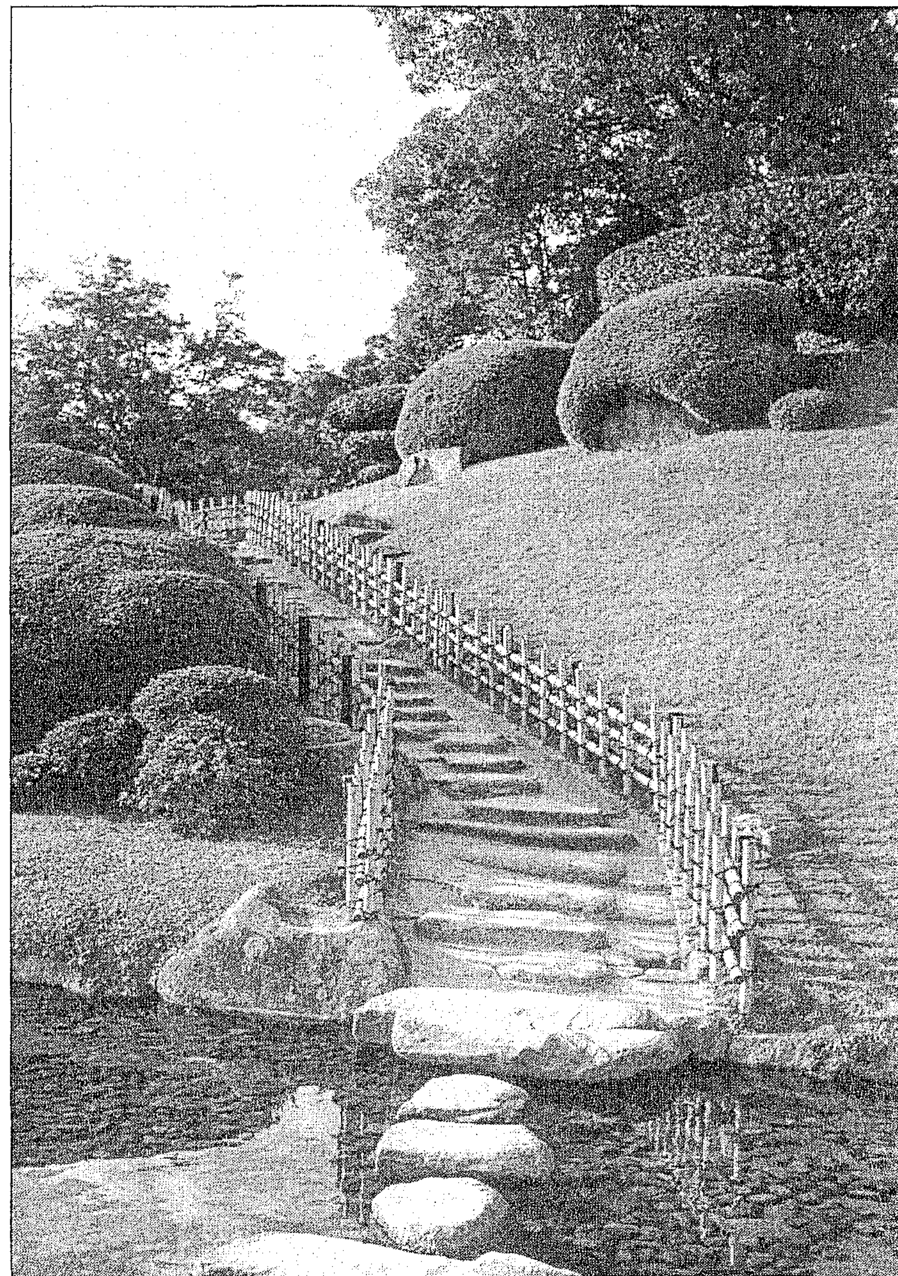
pare rapid. Urmînd aceste exemple, trebuie să cunoaşteţi bine adevărurile Căii. Graba este nocivă pe Calea Strategiei."

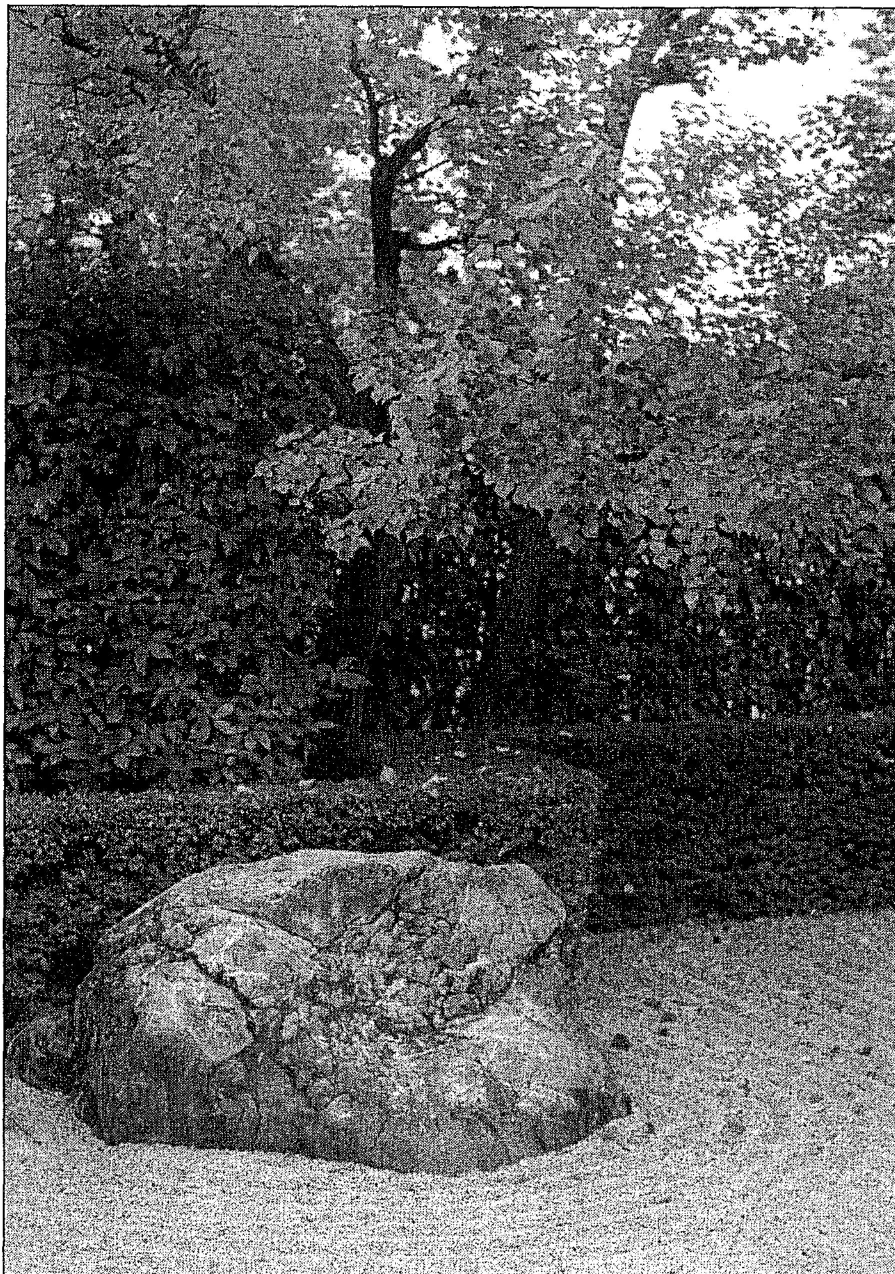
Miyamoto Musashi încheie capitolul „Vîntul" cu o sinteză remarcabilă asupra modului de predare pentru strategia *hyoho*, fără a face speculaţii inutile asupra tehnicilor „secrete", a principiilor „ultime" etc. Pentru acest maestru totul este normal, natural şi obişnuit.

„Conform strategiei şcolii noastre, principiile predate sînt următoarele: pe cei care studiază Calea pentru prima dată îi învăţăm tehnicile care le sînt la îndemînă şi, în primul rînd, principiile pe care ei le pot înţelege repede. Apoi, descoperim momentul în care spiritul lor se deschide şi reuşesc să înţeleagă ceea ce nu puteau înţelege înainte. Prin învăţămintele ulterioare, ei avansează din ce în ce mai mult spre adevăruri mai profunde. Dar, în general, îi facem să înveţe cu ajutorul exemplelor practice şi, astfel, nu putem vorbi nici de profunzime, nici de început."

Miyamoto Musashi transcende astfel realitatea, existenţa şi timpul:

Să ajungi la virtute prin spirit, aceasta este esenţa strategiei.

Vidul

Atunci cînd împăratul On i-a cerut lui Bodhidharma să-i spună care este primul principiu din doctrina sa, acesta i-a răspuns : „Un vid insondabil şi nimic sacru".

În concepţia budismului *Zen*, termenul *vid* este distinct de ceea ce noi numim neant. Vidul nu trebuie imaginat ca nimic. Vidul este considerat ca starea în care spiritul ia dimensiuni cosmice.

Pentru Bodhidharma, spiritul şi corpul constituiau un tot unitar, iar arta marţială putea fi un drum pentru a ajunge la perfecţionarea spirituală. Deci, practicarea unei arte marţiale era un mijloc pe care el îl propunea elevilor săi ca să ajungă la fuziunea dintre corp şi spirit. Astfel, se putea atinge adevărul suprem : iluminarea, *satori*, regăsindu-se astfel drumul parcurs de Buda.

Ekkinkyo, metoda de studiu oferită de Bodhidharma, consta dintr-un antrenament fizic cu practicarea unor mişcări în raport cu respiraţia. Scopul antrenamentului era dublu : să se obţină o formă fizică bună şi să se ajungă la unirea dintre spirit şi corp. Această metodă se situa pe linia clasică yoghină, în care exerciţiul corporal este legat de căutarea unei anumite stări spirituale. *Ekkinkyo*, care era concepută ca o cale de perfecţionare continuă a corpului şi a spiritului prin intermediul artelor marţiale, a fost dezvoltată la maxim în Japonia de către samuraii epocii *Tokugawa* (1603-1868).

Nici o imagine nu este mai emblematică pentru Japonia decît cea descrisă în poemul :

Aşa cum floarea de cireş este floarea florilor,
Samuraiul este Omul *între oameni.*

„Samurai" era una dintre denumirile folosite în Japonia pentru a desemna un luptător. Tradiţia luptătorilor în Japonia este tot atît de străveche ca şi această ţară, dar samuraiul se dezvoltă ca entitate distinctă în secolul al XII-lea, iar clasa socială pe care o va reprezenta va conduce Japonia timp de opt sute de ani. Cuvîntul „samurai" derivă din termenul *saburai*, care este forma nominală a verbului *saburau,* în traducere, „a servi pe lîngă persoane de rang înalt". Sensul originii acestui termen exprimă astfel rolul istoric al războinicului japonez.

Termenul *saburai* evoluează din perioada Heian (794-1185), cînd desemna o persoană care era în serviciul nobililor, atît pentru a se ocupa de afacerile

lor personale, cît şi pentru a-i proteja efectiv, ajungînd ca în perioadele *Kamakura* (1185-1333) şi *Muromachi* (1333-1573) să definească un războinic, *bushi*, de rang înalt.

În epoca *Edo* (1603-1868), acest apelativ era folosit pentru a denumi luptători de rang superior, vasali direcţi ai *Shogun*-ului, supranumiţi *omemie* (cei autorizaţi ca să vadă) şi *hatamoto* (războinici care se poziţionau în faţa steagului de luptă, deci în faţa generalului, pentru a-l proteja). Samuraii ajunseseră astfel războinici - *Bushi* - de cel mai înalt grad.

Nu întîmplător deci, Miyamoto Musashi se prezintă astfel:

„Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin, şi sînt un *bushi*, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viaţa mea numără acum şaizeci de ani".

Regulile de conduită ale samurailor se conformau codului de comportament al luptătorilor japonezi denumit *Bushido - drumul războinicului*. În forma sa elementară, el ne este transmis încă din perioada Yamato (400-645) şi este considerat un cod nescris de comportament. După multe generaţii, au fost elaborate şi reguli scrise de comportament care au influenţat decisiv viaţa samurailor. Încă din acele timpuri, *codul Bushido* se concentra în primul rînd asupra loialităţii samuraiului faţă de conducătorul său, definind astfel statutul omului de arme şi al familiei sale. Loialitatea devenea astfel trăsătura definitorie pentru un samurai. Generalul japonez Minamoto Yoritomo (1147-1199), care ulterior a devenit *Shogun*, a introdus respectarea loialităţii, în forma unui jurămînt de credinţă denumit *Kishomon*, care era citit şi semnat de către samurai.

Maestrul *Zen*, Taisen Deshimaru, defineşte *Bushido* astfel:

„*Bushido*, Calea samurailor, s-a născut din fuziunea budismului cu shintoismul. Calea poate fi rezumată în şapte principii esenţiale:

1. *Gi*: decizia corectă, luată cu sînge rece, atitudinea corectă, adevărul. Cînd trebuie să murim, murim. Corectitudine.
2. *Yu*: curaj pînă la eroism.
3. *Jin*: iubire universală, generozitate faţă de oameni, compasiune.
4. *Rei*: acţiune corectă - o calitate esenţială, bunăvoinţă.
5. *Makoto*: sinceritate totală, onestitate.
6. *Melyo*: onoare şi glorie.
7. *Chigo*: devoţiune, loialitate.

Acestea sînt cele şapte principii care fundamentează spiritul *Bushido*, *Bu* - arte marţiale, *shi* - luptător, *do* - Calea.

Calea samuraiului este imperioasă şi absolută. Pentru ea este fundamentală practica cu ajutorul corpului, prin intermediul inconştientului, de unde importanţa enormă acordată deprinderii acţiunii sau comportamentului corect".

Acest cod de comportament genera un anumit profil moral al samuraiului.

Samuraiul, ca luptător, nu se angaja în dispute militare decît pentru o cauză dreaptă. El dispreţuia bunurile materiale, nu era ataşat decît de arme, iar atitudinea sa interioară era caracterizată de *mushotoku* (fără urmărirea unui scop sau profit).

Un samurai nu lua bani şi nu dădea bani cu împrumut. În schimbul prestării serviciilor sale, el şi familia sa erau întreţinuţi de către seniorul (*daimyo*) în slujba căruia se afla, primind adăpost şi masă în castelul acestuia.

Samuraii duceau o viaţă austeră, nu se exprimau deosebit de ceremonios faţă de femei, mîncau o dată pe zi, fără a avea pretenţii deosebite. Samuraiul avea grijă de familia sa, dar în general nu se căsătorea înainte de vîrsta de treizeci de ani şi considera că nu este firesc să aibă mai mult de doi copii.

Samuraii suportau suferinţa în tăcere, erau de un calm desăvîrşit, iar pe faţa lor nu se putea citi nici o emoţie. Asemenea florilor de cireş, mulţi dintre ei mureau în floarea vîrstei, urmînd deviza „a cunoaşte tristeţea lucrurilor". Pentru aceşti luptători nu era important cît timp trăiau, ci cum trăiau.

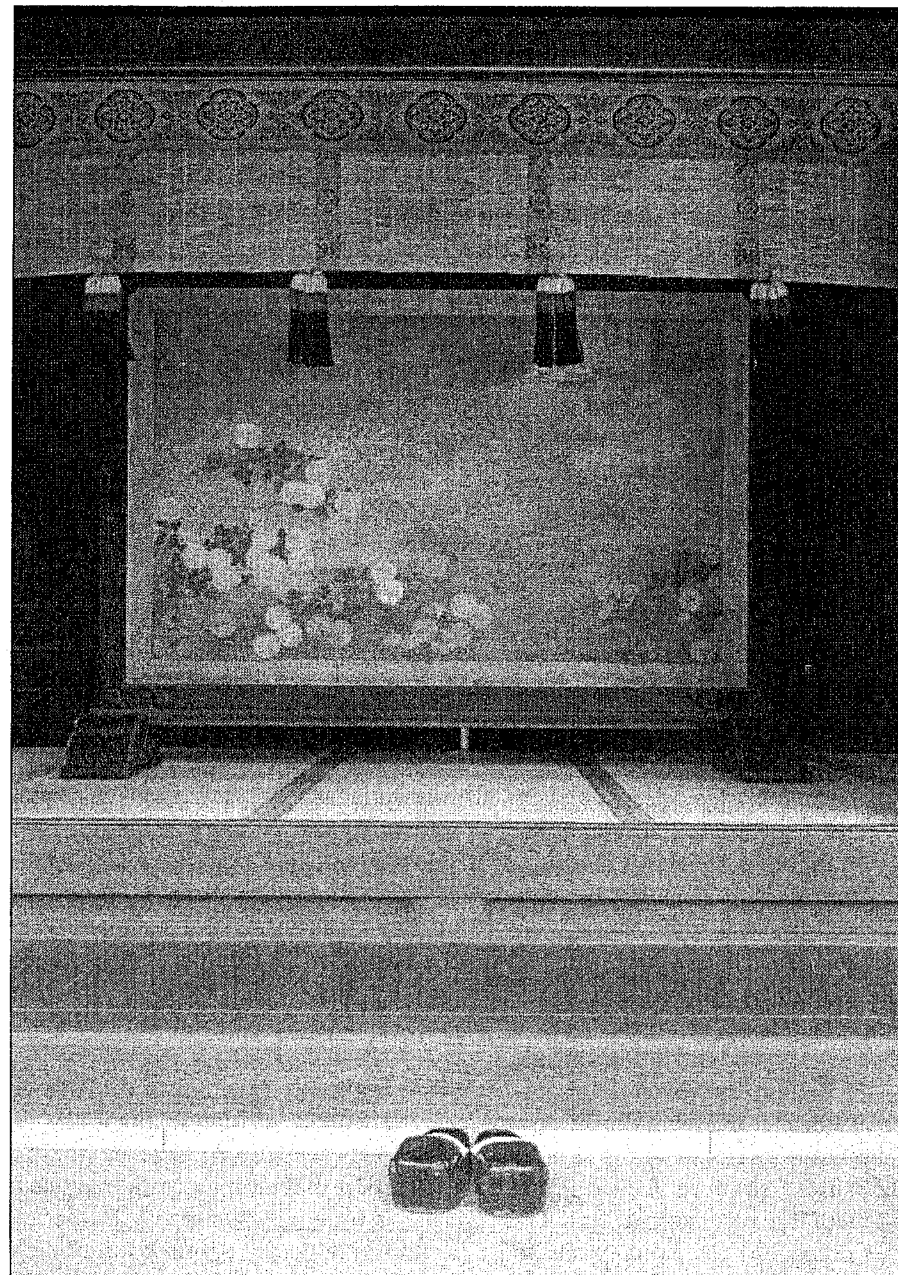
Avînd o singură datorie de onoare, loialitatea faţă de seniorul lor, mulţi samurai se sinucideau atunci cînd acesta murea, considerînd că îl vor servi în continuare, urmîndu-l astfel şi în moarte. Samuraiul avea dreptul la răzbunare, fiul sau fratele unui samurai asasinat putîndu-şi răzbuna astfel tatăl, respectiv fratele. Onoarea îl obliga însă să se sinucidă ulterior (prin *seppuku* sau *harakiri*). Această practică a sinuciderii, prin deschiderea stomacului (eventraţie), era o lege supremă a *Bushido*-ului.

„Nu există singurătate mai profundă decît a samuraiului – poate doar aceea a tigrului din junglă" – era scris, de asemenea, în *codul Bushido*. Samuraii trăiau pentru onoarea lor şi a seniorului lor. Aşa cum *sakura hana* (floarea de cireş) era venerată ca floarea florilor, samuraiul era considerat primul dintre războinici, iar puritatea şi gingăşia florilor de cireş constituiau simbolul şi epitaful existenţei sale.

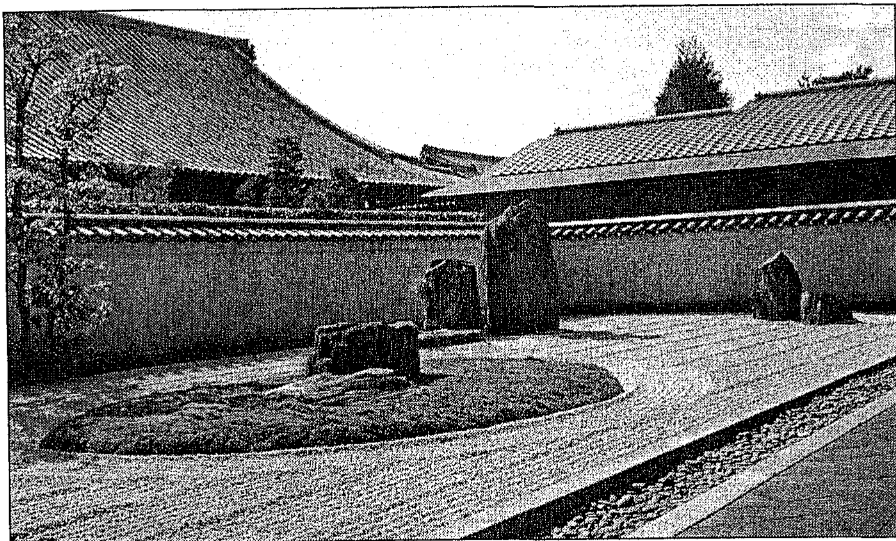
Idealul clasei militare a samurailor era concretizat în *Budo* – modul de viaţă al războinicului, care cuprindea toate artele marţiale japoneze.

Prin experienţa de viaţă trăită, *Budo* este un punct de convergenţă a eticii, religiei şi filosofiei.

Do are semnificaţia de „drum" sau „cale". Termenul a fost adoptat din practica budistă, care includea, de asemenea, cuvîntul *Dojo* sau locul de studiu al Căii. *Do* implică drumul pe care mergem atunci cînd efectuăm

acest studiu. *Do* sau *michi*, Calea, se constituie şi într-o metodă de investigaţie asupra minţii şi personalităţii noastre. *Do* este în acelaşi timp Calea pe care a mers Buda şi pe care o refacem pentru a descoperi adevărata origine a naturii umane şi „trezirea" la realitatea ce corespunde unei individualităţi superioare.

Budo includea, de asemenea, şi concepţia asupra unui mod de viaţă. Suportul spiritual al acestei concepţii a fost asigurat de către budismul *Zen*.

În Japonia, budismul *Zen* a fost introdus în epocile *Kamakura* (1185-1333) şi *Muromachi* (1333-1573) venind din China dinastiilor *Song* şi *Yuan*.

Faţă de budismul „clasic", budismul *Zen* nu favorizează nici un cult, nu recunoaşte nici o zeitate, nu recunoaşte nemurirea sufletului, nu crede în supravieţuirea dincolo de moarte, deci nu are nici o trăsătură ce defineşte o anumită religie, în sensul strict al cuvîntului. Din aceste motive, budismul *Zen* este considerat o non-religie.

Budismul *Zen* încearcă să investigheze realitatea care există dincolo de posibilităţile intelectuale de cunoaştere. Se afirmă că datele furnizate de facultăţile intelectuale ale omului, cuvintele şi gesturile folosite de acesta, nu reuşesc să ofere decît o proiecţie abstractă a realităţii. Această imagine a realităţii este caracterizată ca o iluzie *(maya)*, în întregime subiectivă. Budismul *Zen* consideră că realitatea nu poate fi cunoscută decît „printr-o atitudine a minţii pe care o numim *hishiryo* – o stare de gîndire fără gîndire, de conştiinţă dincolo de gîndire" *(Maître Taisen Deshimaru)*.

Esenţa budismului *Zen* constă în eliminarea ego-ului şi atingerea unei stări mentale neafectate de ceva anume.

Această stare a minţii este, în ea însăşi, o stare de gol, de vid, care îşi va revela înţelesul printr-un antrenament riguros. Atunci cînd se ajunge la această stare, nu mai sîntem afectaţi de nimic. Pentru aceasta, se vor practica o profundă concentrare şi autocontrol. „Aici" şi „acum" sînt comandamentele budismului *Zen*.

Această atitudine mentală nu se limitează la antrenamentele marţiale, ea extinzîndu-se şi asupra celorlalte aspecte ale vieţii, cu condiţia ca practicantul să îşi golească mintea de egoism şi slăbiciune.

Textele de referinţă ale budismului sînt cunoscute sub numele de *Sutra*. Astfel, în *Sutra Lotusului* se afirmă că oamenii sînt egali între ei, iar viaţa este eternă. Toate fiinţele omeneşti posedă în sine viaţa lui Buda, iar Buda are viaţa noastră, cea obişnuită.

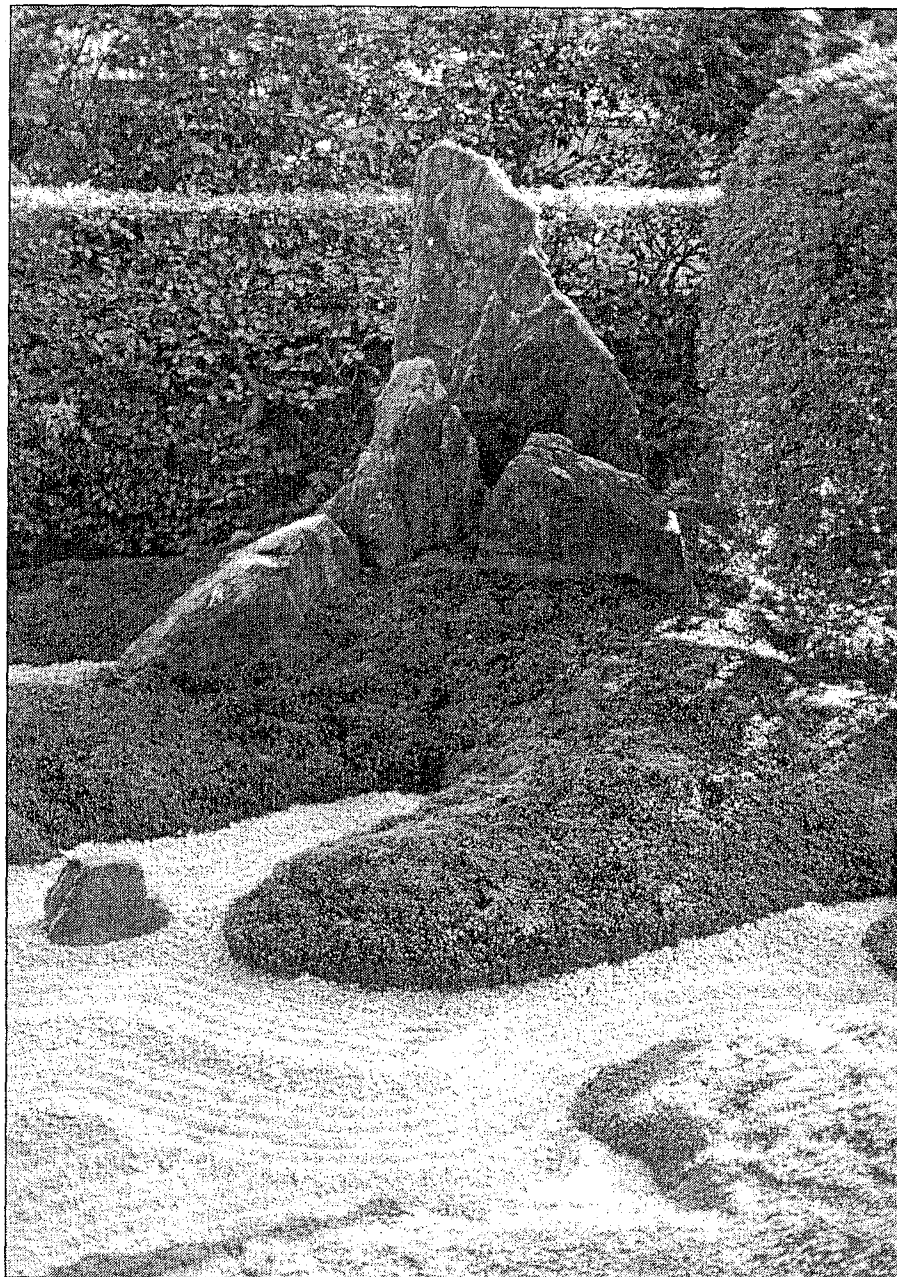
Budismul *Zen* insistă asupra faptului că sublinierea ego-ului duce la trăirea iluzorie a vieţii şi realităţii. Pentru a combate această iluzie, cea mai obişnuită metodă este *meditaţia*, practicată pentru a linişti mintea agitată şi pentru a avea revelaţia, într-o formă mai profundă, a ceea ce este şi a ceea ce poate fi perceput dincolo de cuvinte.

Forma şi rezultatele atinse prin această experienţă sînt considerate un pas esenţial pentru a trăi realitatea, eliberîndu-ne astfel de o existenţă separată, paralelă cu noi. Aceasta se numeşte *iluminarea Zen* sau *Satori*. Iluminarea este posibilă tocmai datorită faptului că fiecare om posedă natura lui Buda în sine însuşi.

În concepţia budismului *Zen*, meditaţia se poate practica în picioare, mergînd, stînd în poziţia *Zazen* (cu picioarele încrucişate), avînd însă mintea concentrată în efortul de a ajunge la calmul ce permite cunoaşterea universală.

Viaţa religioasă se transpune astfel pînă la identificare cu viaţa de zi cu zi, atît la dimensiunea individuală, cît şi la scara socială. În felul acesta, un practicant *Zen* nu trebuie să se separe de societate, deoarece, în spiritul budismului *Zen*, viaţa cuprindea şi actele altruiste, complet dezinteresate. Iluminaţii nu erau persoane sacre şi intangibile, ei rămîneau oameni obişnuiţi, care îşi continuau viaţa în modul cel mai firesc şi banal, după trăirea experienţei *Satori*.

Budismul *Zen* a cunoscut în Japonia o răspîndire considerabilă, iar unul dintre punctele de plecare a fost construirea templului de la Eiheiji.

Astfel, în perioada *Kamakura* (1185-1333), după ce Minamoto Moritomo își impune puterea, asistăm la o „preluare" tipic japoneză a principiilor budismului *Zen*, care vor interfera cu codul comportamentului samurailor, *Bushido*.

Fuziunea este deplină, *Bushido* influențînd budismul *Zen* și budismul *Zen* influențînd *Bushido*. Elementele de budism care se găsesc în *Bushido* sînt următoarele:

- liniștirea emoțiilor;
- cedarea calmă în fața inevitabilului;
- stăpînirea de sine în fața oricărui eveniment;
- o mai intimă explorare a morții decît a vieții;
- sărăcia pură.

Astfel, budismul *Zen* devine textura ideatică și suportul religios al samurailor, avînd totodată un impact considerabil și în viața socială.

Budismul *Zen* a influențat creativ arta plastică, literatura, dramaturgia, a revitalizat artele tradiționale japoneze și a edificat o manieră caracteristic niponă de exprimare.

Învățămîntul, cultura și arta japoneză beneficiază de aportul budismului *Zen* prin profunzime, simplitate, forță interioară, moderație și modestie. Teatrul *No*, pictura în alb și negru, arhitectura tipic japoneză, grădinile cu nisip și pietre, poezia *haiku*, ceremonia ceaiului exprimă căutarea simplității perfecte.

Într-un sens mai larg, asistăm, în același timp, și la o întrepătrundere cu shintoismul, budismul *Zen*, *Bushido* și shintoismul constituind astfel un tot unitar.

Ceremonia ceaiului *(Sado)*, aranjamentele florale *(Kado)*, caligrafia *(Shodo)*, sînt influențate de Calea *Do*, specifică budismului *Zen*, în ideea că toate artele se întîlnesc în același domeniu spiritual.

Acest domeniu poate fi atins prin aprofundarea fiecărei discipline, ceea ce face ca omul să fie pus în legătură directă cu Universul. În felul acesta, capacitatea sa se extinde, depășind cadrul unui singur arial de studiu.

Din aceste motive, Miyamoto Musashi afirmă că: „am decis să aprofundez Calea și să continuu să mă perfecționez de dimineață pînă seara, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea *hyoho* s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansez în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho* nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu. Astfel, pentru a scrie această carte, nu m-am inspirat din

scrierile vechi budiste sau confucianiste şi nu am folosit nici o cronică militară sau exemplele obişnuite ale artei strategiei. Am vrut să exprim raţiunea de a fi şi spiritul real al şcolii noastre, făcînd să se reflecte Calea Cerului şi a lui Kannon".

Desigur, este greu de redat în cuvinte ceea ce aparţine doar experienţei trăite. Dintre toate noţiunile legate de budismul *Zen* însă, cea mai ezoterică şi intangibilă înţelegerii noastre, datorită culturii de care aparţinem, este aceea de „Vid".

Într-adevăr, adepţii budismului consideră că Universul, Spaţiul Cosmic Mental, eludează toate posibilităţile noastre de reprezentare mentală şi cognitivă. Acesta este motivul pentru care ei folosesc expresia „Vid".

Acest „Vid" nu trebuie imaginat însă ca un neant. În lucrarea *Tchang Tcheu Gyi Zindi*, una dintre lucrările fundamentale ale budismului tibetan, se afirmă că:

„Vidul nu trebuie imaginat ca fiind nentul".

Termenul „Vid" provine din *Sunyata*, în limba sanscrită. Studiul lingvistic al rădăcinii sanscrite *Sunyata* indică faptul că în budism putem înţelege ideea de vacuitate ca sinonim cu „ne-sine" sau „străin de realitatea iluzorie *(maya)*". Prin „Vid" trebuie, de asemenea, să înţelegem absenţa valorilor noastre obişnuite, a concepţiilor dualiste, a rutinei, a unor „etichete" exclusiviste şi unidirecţionale pe care le acordăm fiinţelor şi lucrurilor. Intuim deci că, dincolo de reprezentarea mentală, începe un spaţiu non-mental, vid, la care se ajunge prin revelaţie sau iluminare interioară: *Satori*.

Într-o lucrare scrisă de *Hui Hai* se spune că:

„Atunci cînd mentalul este detaşat, apare Vidul.
Vidul este pur şi simplu ne-ataşarea.
A înţelege Vidul distingerii dintre lucruri înseamnă să te eliberezi".

Negarea se foloseşte aici pentru a exprima ceea ce se află „dincolo" de noţiune sau cuvînt.

Definirea prin negare se întîlneşte, de altfel, şi în studiul matematicii, pentru a prelungi o noţiune dincolo de ea însăşi, pentru complementaritate, simetrie etc.

Astfel, în multe dintre textele chineze, tibetane sau japoneze găsim pagini întregi de enunţuri construite pe bază de negaţii.

„«Acela» nu este nici înalt, nici jos, nici cald, nici rece. «Acela» nu este nici verde, nici roşu, nici rotund, nici pătrat."

Orientalii sînt în general prudenţi cînd definesc sau comentează Realul. Ei procedează adesea prin negaţii. Natura însăşi a Realului interzice toate reprezentările mentale şi toate definiţiile, iar pentru a o defini, totuşi, trebuie să ne limităm la a descrie practic obstacolele care ne împiedică să o descoperim.

În cazul specific al artelor marţiale japoneze, depăşirea modului dualist de a gîndi şi perceperea în profunzime a naturii umane este un pas decisiv, care face dintr-o individualitate distinctă un adevărat maestru. În felul acesta, măiestria depăşeşte virtuozitatea tehnică şi se ridică la nivelul de artă. Astfel, atît exerciţiile de meditaţie, cît şi cele de percepţie sînt considerate indispensabile în practicarea artelor marţiale, cu atît mai mult cu cît defensiva trebuie să fie făcută spontan şi instantaneu.

În literatura budismului *Zen* asociată artelor marţiale, cu referire în special la antrenamentul de sabie, se insistă pe această experienţă a realităţii profunde, înainte ca practicantul să devină cu adevărat competent, evitînd atît demersurile verbale, cît şi trăirile emoţionale. Se consideră că verbalizarea excesivă distrage practicantul de la acţiunea în sine, iar preţul plătit poate fi chiar viaţa sa. În plus, frica de a nu fi ucis poate duce mai degrabă la moarte, decît la păstrarea integrităţii fizice.

Revenind la expresiile *tsuki no kokoro* şi *mizu no kokoro* – a avea inima (spiritul) ca luna şi, respectiv, ca apa, ele revelează faptul că mintea trebuie să rămînă calmă şi liniştită, dar, în acelaşi timp, să poată reacţiona repede şi fără premeditare, fără a pierde timp, aşa cum luna ajunge să se reflecte instantaneu în apă.

Aceste imagini poetice sînt folosite pentru a indica instantaneitatea prin care o individualitate iluminată percepe lumea.

Scriitorul japonez Yasunari Kawabata, laureat al premiului Nobel pentru literatură (*Sunetul muntelui*, *O mie de cocori*, *Kyoto*, *Ţara Zăpezilor*), a afirmat că: *„operele mele au fost descrise ca opere ale vidului, dar acesta nu trebuie confundat cu nihilismul occidental"*.

Vidul desemnează deci, în accepţia budismului *Zen*, unitatea tuturor fenomenelor, dincolo de ceea ce putem urmări cu intelectul. Vidul constituie întregul, fiind starea ideală de receptivitate şi disponibilitate.

Acesta este motivul pentru care Musashi a ales Vidul (Cerul – *ku*), ca o concluzie finală a operei sale – „descriu aici esenţialul învăţăturii mele de sabie. Vidul nu are egal în tot ceea ce există. Cunoscînd vidul, se poate cunoaşte în acelaşi timp şi ceea ce există, şi ceea ce nu există".

„Adevăratul vid nu înseamnă deloc a cunoaşte ceea ce nu există – acesta este un spirit rătăcit. Unii, practicînd arta sabiei, fără a cunoaşte ce este Calea, vorbesc de Vid atunci cînd ajung într-un impas. Acesta nu este adevăratul vid."

„Samuraii trebuie să învețe cu siguranță Calea Strategiei, să stăpînească cu măiestrie și alte arte marțiale, să nu aibă nici un punct necunoscut al Căii pe care trebuie să o urmeze, să nu aibă nici o rătăcire a spiritului, să nu se relaxeze nici un moment, începînd de la trezire. Ei trebuie să șlefuiască cele două virtuți : înțelepciunea și voința, să-și ascută cele două funcții ale ochilor : a vedea și a privi și, astfel, să nu aibă nici o umbră de îndoială. Atunci, norii rătăcirii se vor destrăma, iar acolo se va afla adevăratul «Vid»."

„Atunci cînd nu cunoaște adevărata Cale, fiecare crede că se află pe drumul cel bun și crede că deține adevărul, fără a se sprijini însă pe legile lui Buda sau pe legile pămîntului. Dar, atunci cînd îi privim cu ochii care cunosc adevărata Cale a spiritului și conform marilor reguli ale umanității, îi vedem trădînd adevărata Cale din cauza egoismului lor și a unui mod greșit de a vedea."

Apelînd la terminologia specifică budismului *Zen*, Miyamoto Musashi subliniază că drumul *Do*, pe care îl străbate cel care se antrenează în arta sabiei, este îngust și există oricînd șansele de a-l pierde. Scopul final în arta sabiei este de a trăi experiența vidului adevărat, printr-un antrenament care să îmbine evoluția tehnică cu perfecționarea spirituală.

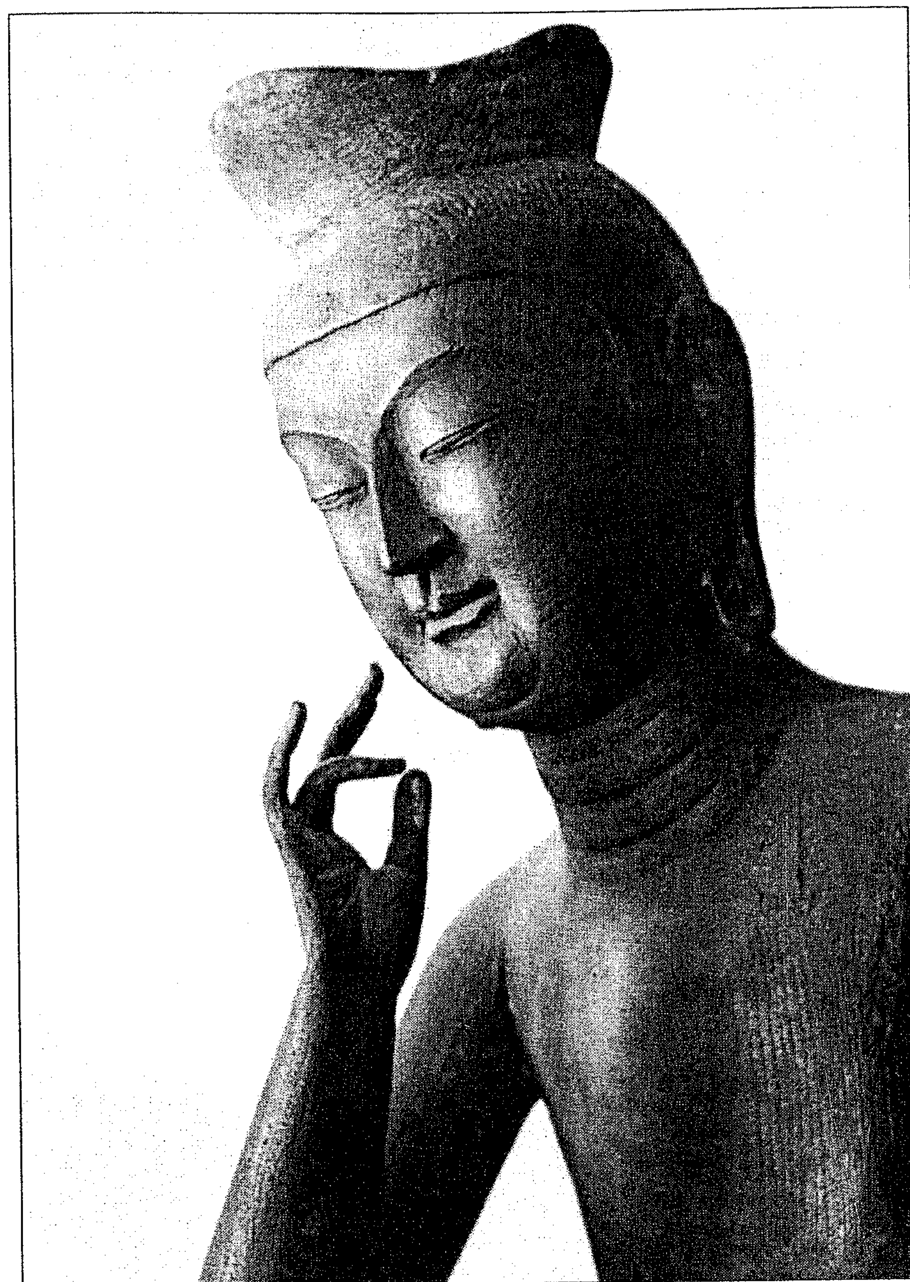
Aici este punctul în care *Zen*-ul interferează cu arta sabiei. Doar dimensiunea tehnicii nu este considerată suficientă. Un samurai trebuie să ajungă prin revelație la înțelegerea artei în sine.

Miyamoto Musashi adoptă această atitudine față de progresul și scopul antrenamentului în sabie din două motive.

În primul rînd, deși nu a fost dovedit cu documente istorice, se pare că Musashi a avut ca mentor un călugăr budist, Soho Takuan, care influențat atît modul său de a lupta, cît și maniera sa de a gîndi. Acest călugăr a avut o influență considerabilă în epoca sa asupra unui alt maestru în arta sabiei, Yagiu Munenori, și, de asemenea, a fost mentorul personal al *Shogun*-ului Tokugawa Iemitsu.

Al doilea motiv este reflectat de absorbția efectivă a principiilor budismului *Zen* în artele marțiale. Astfel, se considera că înțelegerea artei în sine este posibilă doar cu armonizarea deplină cu principiile vieții. Numai după ce s-a ajuns la acest punct se poate face identificarea cu arta respectivă, și se înțelege instinctiv că nu există nici o diferență între luptător și sabie, moarte și viață, sau oricare „entitate".

„Trebuie să cunoașteți Spiritul ! Bazați-vă pe un domeniu corect în mod evident ! Faceți din adevăratul Spirit însăși Calea ! Exersați mult timp stategia ! Nu trebuie să vă doriți decît dreptate, claritate și măreție ! Faceți din vid însăși Calea ! Și considerați Calea ca fiind «vid» ! "

Musashi consideră că un luptător trebuie să ajungă la un nivel, în care starea spiritului său şi propria lui strategie să se identifice cu Vidul. În felul acesta, se poate trece dincolo de opoziţia formală dintre subiect şi obiect, dintre bine şi rău.

Cel care urmează Calea artelor marţiale *Do* se educă pentru a fi spectator şi actor, în acelaşi timp, al dramei care se desfăşoară între viaţă şi moarte.

El va transcende astfel percepţia dualistă asupra lucrurilor, impermanenţa şi superficialitatea acestora. Va fi în acelaşi timp sabia sa, cît şi sabia adversarului său.

„În «Vid» există doar binele, nu şi răul. Inteligenţa înseamnă «a fi». Principiile (avantajele) înseamnă «a fi». Căile înseamnă «a fi». Dar spiritul este «Vid»."

În acest paragraf, Miyamoto Musashi a ştiut să condenseze în verbul „a fi" modalităţile de dezvoltare şi de perfecţionare a inteligenţei ca urmare a avantajelor pe care toate textele din *Cartea celor cinci cercuri* ni le explică.

Dar spiritul care trăieşte acest „a fi" este „Vid". Atunci cînd *„norii rătăcirii se vor destrăma"*, ca urmare a unui antrenament riguros, urmînd principiile descrise în *Cartea celor cinci cercuri*, se poate accede la stadiul final, de „Vid".

În „Vid" există doar binele, nu şi răul. Inteligenţa care înseamnă „a fi" marchează astfel sfîrşitul dialogului interior şi aneantizarea ego-ului. Astfel, adevărata personalitate se poate exprima liber, natural şi altruist.

În calitatea sa de cod de legi al artelor marţiale şi al samurailor, *Cartea celor cinci cercuri* transcende prin „Vid" idealismul şi aparenţa, pentru a trăi deplin realitatea.

Acesta este mesajul final al maestrului Miyamoto Musashi.

Iaşi, 12 mai 2000

N. Amălinei

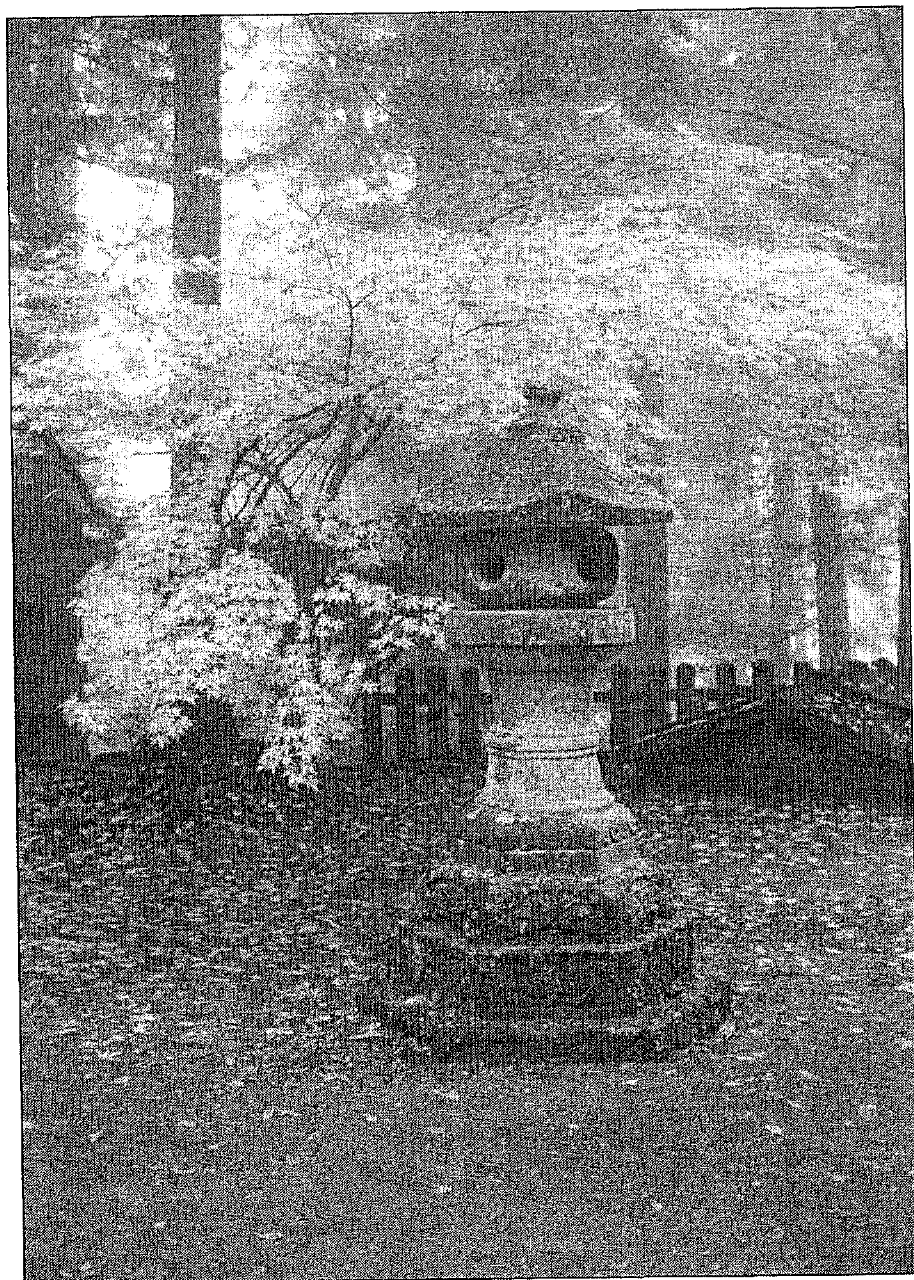
BIBLIOGRAFIE

1. Deshimaru, Taisen - *Zen Adevărat*, Editura Axis Mundi, 1993.
2. *Écrits sur les cinq roues* - Ed. Maisonneuve et Larose, 1977.
3. Harris, Victor - *Miyamoto Musashi, The Book of Five Rings*, Overlook Press, 1974.
4. Raick, Jean-Pierre - *Nihon Kendo Kata*, Ed. Presses du Masif Central Guéret.
5. Simu, Octavian - *Civilizaţia japoneză tradiţională*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1984.
6. Sun Tze - *Arta războiului.*
7. Yamato, Jocho - *Hagakure, Le livre secret des samourais*, SIAM, 1990.

Reviste de arte marţiale

Officiel Karaté
Karate Bushido
Samurai Banzai
Dojo Arts Martiaux
Black Belt Magazine
Karate International
Samurai Magazine

Cuprins

Din partea traducătorului 5
MIYAMOTO MUSASHI 7

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

Gorin no Sho

Cuvînt înainte 11

Pămîntul 13

Despre Calea Strategiei hyoho 15
Comparație între strategie și îndemînarea unui dulgher 17
Calea Strategiei 19
Cele cinci capitole ale acestei cărți despre strategie 19
„Școala celor două săbii" (denumirea școlii noastre) 22
A cunoaște avantajul strategiei 25
A cunoaște calitățile fiecărei arme 25
În legătură cu ritmul strategiei – hyoshi 29

Apa 33

Poziția spiritului în această strategie 34
Poziția corpului în această strategie 36
Despre poziția ochilor în această strategie 36
Modul de a ține sabia 37
Mișcările picioarelor 39
Despre cele cinci moduri de a te pune în gardă 39
Despre Calea Sabiei 41
Conținutul celor cinci tehnici de luptă. Tehnica I 41
Despre conținutul Tehnicii II 42
Despre conținutul Tehnicii III 44
Despre conținutul Tehnicii IV 44
Despre conținutul Tehnicii V 44
Despre recomandarea „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă" 48
Lovitura „după un singur ritm pentru a tăia un adversar" 49

Despre „ritmul celei de a doua intenții” 50
Lovitura „fără gînd, fără reflectare” 52
Lovitura „apei care curge” 52
Tăierea superficială, la întîmplare 52
Despre lovitura sekka *- piatra și scînteia* 52
Lovitura „foilor de arțar” 55
Despre „corpul care înlocuiește sabia” 55
Despre lovituri și tăieri superficiale 55
Despre tehnica „corpul lui Suhko” (maimuță din specia cu brațe scurte) 56
Poziția corpurilor adverse ca și cum acestea ar fi lăcuite sau lipite 56
Concurs de înălțime 56
Să aveți un contact bun cu sabia adversarului 56
A intra cu tot corpul în adversar 57
Trei tipuri de interceptie 58
Străpungeți fața adversarului 58
Străpungeți inima adversarului 58
Despre „Katsu” 59
Intercepția prin izbire 59
În centrul unei lupte 59
Despre eficacitatea schimbului de lovituri 60
Despre subiectul „o singură lovitură” 60
Despre poziția spiritului penetrant 63

Focul 65

Despre topografia locurilor de luptă 66
Trei moduri de a prelua inițiativa sen 67
A apăsa perna adversarului 70
Depășiți curentul critic 71
Aprecierea cursului 72
A călca sabia 74
Să știi cum să provoci prăbușirea 75
Deveniți adversarul vostru 77
A separa cele patru mîini 79
A face umbra să se miște 79
A micșora umbra 80
Despre contaminare 80
Să faci ca adversarul să-și piardă echilibrul mental 81
Să provoci frica 81
Despre încîlceală 82
Atacați adversarul din lateral 82
A crea o anumită tensiune nervoasă adversarului 82
Despre cele trei tipuri de strigăte 85
Despre zigzag 85
A neutraliza 86
Trecerea dinspre munte spre mare 87
A înlătura fondul 87
A se înnoi 87
Cap de șobolan și cap de taur 88
Generalul își cunoaște soldații 89
Desfaceți poignet-*ul* 89
Corpul ca o stîncă 91

Vîntul 93

Despre școala care preferă săbii de mari dimensiuni 93
Ceea ce înțeleg alte școli prin „sabie puternică” 95
Folosirea sabiei scurte în cadrul altor școli 96
Alte școli de sabie cu tehnici diferite 99
Preocuparea pentru poziția de gardă în alte școli 100
Ochii fixați conform altor școli de sabie 102
Modul de a poziționa picioarele în alte școli 105
Preferința pentru viteză în alte școli de strategie 106
Despre ceea ce alte școli înțeleg prin profunzime și superficialitate 109

Vidul 113

Între legendă și adevăr 116
Drumul pe care trebuie să mergi singur 126

Cartea celor cinci cercuri - comentarii 129

Pămîntul 133
Apa 143
Focul 157
Vîntul 169
Vidul 181

Bibliografie 195

Colecția HEXAGON

LA LIMITA CUNOAŞTERII

Speranța Anton – *Incursiune în medicina naturistă. În amintirea lui Valeriu Popa*
S.N. Lazarev – *Karma pură*
Ion Chiruță, Vasile Postolică – *Incursiune în reflexoterapie. Sănătate prin masaje și remedii naturiste*
Florin Gheorghiță – *Incursiuni în alte lumi*
Emmanuel Ducot – *Incursiune în homeopatie*
André Moreau – *Incursiune în autoterapia asistată*
Elsye Birkinshaw – *Secretul tinereții. Un ghid pentru viață lungă*
Jean-Claude Basdekis – *Ghid de dietetică. A slăbi... O chestiune de echilibru*
Teodor Caba, Marius Caba – *Incursiune în medicina tradițională chineză. Diagnosticul*
Noemi Bomher – *Uitata cheie a viselor*
Viorel Olivian Paşcanu – *Medicină naturistă preventivă*
René Lacroix à l'Henri – *Manual de radiestezie. Teorie și practică*
Cornelia Guja (coord.) – *Aurele corpului. Interfețe cu cosmosul (vol. I)*
Viorel Olivian Paşcanu – *Tratamente integrale prin medicina naturistă*
Noemi Bomher – *Scrisul și spiritul. Incursiune în grafologie*
Huguette Hirsig – *Previziuni pentru secolul XXI. Straniul început al mileniului trei*
Claire Savard – *Palma, numerele și destinul. În căutarea partenerului ideal*
Louis Faurobert – *Tînără și frumoasă după 40 de ani !*
Guy Roulier – *Sănătatea la genul masculin*
Myamoto Musashi – *Cartea celor cinci cercuri. Gorin no Sho*

Coperta : Florin Pînzariu

Bun de tipar : mai 2000. Apărut : 2000
Editura Polirom, B-dul Copou nr. 4, P.O. Box 266,
6600, Iaşi • Tel. & Fax (032) 214.100 ; (032) 214.111 ;
(032) 217.440 (difuzare) ; E-mail : polirom@mail.dntis.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7 ;
Tel. : (01)313.89.78, E-mail : polirom@dnt.ro

Tiparul executat la S.C. Polirom Co. S.A. 6600 Iaşi,
Calea Chişinăului nr. 32
Tel. (032) 230323 ; Fax (032) 230485

56.000